

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő: Dr. PAP ZOLTÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: 788.
Kiadóhivatal 708.

A társadalom helyzete.

Budapest, augusztus 29.

A derék szénkereskedők, akik elhátározta, hogy ezentul még szemérmelenebbül nyuzzák a fogyasztóközönséget, mintahogy eddig nyuzták, ebben az embertelen, de jól jövedelmező mesterségben nem fáradoznak egyedül. Az összes faktorok, akiknek az a hivatásuk, hogy az élet közvetlen fönntartásához szükséges javakat előállítsák, már évek óta egymásra licitálva versenyeznek abban, hogy ezt az uzsora-művészetet fokélyre vigyék. Fegyverük a kartel, a közös megegyezés, a bandita összetartás. Ha az egyik pékboltban drága a kenyér, hiába megyek a másikba, mert ott sem olcsóbb. S hasonló zsákmánylásra szövetkeztek a tejárosok, a mészárosok és a többiek is. Nincs ma semmiféle rendű és rangu élelmiszer, aminek az árát föl ne csigázná az ezerfajta kartel. A budapesti háziurak még a legtisztességesebbek. Nekik nincsen karteljük. De hála a viszonyok szerencsés konstelációjának, ők viszont külön-külön és közös maffia nélkül is bátran stájerolhatnak a végtelenségig.

A szövetkezeti alapon zsákmányoló kartelek és külön-külön kalózkodó magánszipolyok hálójában pedig tehetetlenül vergődik a szegény, szerencsétlen fogyasztó polgár. Akinek ma sincs nagyobb jövedelme, mint volt két esztendővel ezelőtt, az ma fele olyan ur, mint volt annak előtte. Két esztendő alatt nyolczvan-

száz százalékkal emelkedett mindennek az ára, ami az életfönntartáshoz nélkülözhetetlen. A jövedelmek pedig, nemhogy gyarapodtak volna, hanem megcsökkenetek. Egyformán nehezebb és kilátástalanabb lett minden üzleti vállalkozás, minden kenyérkereső pálya. Következése ennek, hogy aki eddig jól élt, ma komiszul él, akinek pedig azelőtt is csak a létminimuma volt meg, ma nyomorog.

Mindannyian, akiknek vagyon nem adatott, de verejtékes munkánk után élünk, így gurulunk le a lejtőn, a kilátástalan, reménynélkül való sötét inség felé. Rövid ideig még segítettünk magunkon úgy, a hogy tudtunk, előlegekkel, adósságcsinálással. De már itt is elérkeztünk a határhoz. A nemzetközi pénzpiaczkonjunkturái megdrágították a pénzt, jó, ha a meglévő kölcsönöket nem mondják föl nekünk a kisembereknek hitelt nyújtó szövetkezetek. A kamatláb hausse-sza is bennünket sujt legérzékenyebben. Mi lesz ezután? Mi lesz? Meddig marad fölöttünk élet-halál ura a sok fajta kartel s a lelkiismeretlen uzsora?

Talán ha mi is szövetkezni tudnánk! Ha a termelők karteljével szembe állítanánk a fogyasztók kartelét. De ez nehéz dolog. A termelők fejlett intelligenciájú, a közös érdek megértésére érett emberek. Kevesen is vannak. Elég ha néhányan, akik a piacot dominálják, megegyeznek. A többiek zudulnak utánuk. Viszi őket magával a megindított lavina sodra. De ki szedi össze, ki

szervezi, ki győzi meg a közös érdekről a szétszört sok egyes embert, a fogyasztó milliókat?

Képtelen ábránd ez, nem is számítva azt, hogy amikor az élet közvetlen fönntartásához szükséges cikkek termelői kötnék kartelt, ezzel szemben minden ellenkartel hiábavaló. Az a kartel lesz az erősebbik, amelyik a kenyeret, a szenet, a húst keze között tartja. A pék azt mondja: a kenyeret ennyiért adom, akinek nem tetszik, ne vegyen belőle. S bármi szemérmetlen is a követelése, én ha század, vagy ezredmagammal vagyok is, nem mondhatom ki ellene a bojkottot. A péknek könnyű. A pék várhat. De én ha huszonnégy óráig nem ettem, eszem nélkül adok meg neki bármi árt s korgó gyomorral hagyom abba a passzív rezisztenciát.

Ebben rejlik a lakás, élelem s egyéb nélkülözhetetlen cikkek körül üzött uzsora példátlan erkölcsstelensége. Bizony revolvert szegeznek a tömeg melléne ezek a kartelek, így kényszerítik ki belőlük a garast! Ezek és ezek életviszonyait rontják meg, ezek és ezek életét teszik gondterhessé, hogy busásabbá tegyék a maguk üzleti számadását. Mivel sem jobb gazság folyik itt nyilvánosan a közönséges utonállásnál, csak a módszer lett más. A jelszó maradt: „pénzt vagy életet!”

De hát nincsen ez ellen orvoság?

Világos, hogy lamentáció, vértelen szincerizálás az eleven, életerős viszonyokkal szemben hatástalan marad. Jaj-

Vizy Gábor levele feleségéhez, Olgához, a budapesti változásokról, a képviselői javadalmazásról, a lakáskérdéssel kapcsolatosan, új nepotizmusról, a különböző nyomorokról, népjóléti intézményekről, váltókról és pénzekről, diplomáciai esetekről és az őszi toillettről.

Kedves feleségem Olga!

Megint itt ülök az utcai szobában, melyet a kánikulai tutajdonságaival visszatért nap kitünően fűt. Most egyelőre nincs szükségem se szénre, se fára. Itt ülök, megvallom, kissé hiányos toilletben és azzal foglalkozom, hogy levelet írrok neked, kedves Olgám. Írok, ámbar tudom, hogy különösebb újságot nem közölhetek, de írok, mert nem akarok megcsalni és mert be akarom váltani ígéretemet, hogy hosszú távollétem alatt keletkező gondolataimat is tudatom veled. Ugy érezem magam, mintha fürdő-levelet kellene fogalmaznom, még pedig abból a fajtából, amikor az élet már nem változatos a fürdőhelyen, amikor egyre pakkolnak, bucsuznak és elmennek a társaság érdekes jelenségei. És ahogy ők ide Budapestre visszatérnek, aképpen tűnnek el a mi nyári saionunk érdekességei, mikéntha itt viszont az egész nyári világ pakkolna és eltávoznék az ismeretlenségbe, a honnan keletkezett. Adieu nyári nevezetességek, Isten veletek, kik a holt saionban nagyra nőtetek, mert versenytársak

nélkül voltak. Politikusok, akiknek nem tellett nyaralásra, így sokkal nagyobbaknak látszottak, mint a távollévők. A hölgyek is, kedves Olgám, akik fehér ruháikkal, batisziban, vagy pikében felüntek, persze inkább érvényesültek ha itt voltak, mint akik a nagy divatos tengeri fürdőkön pompáztak, de a budapesti emberiség semmi hasznukat sem vehette, mivelhogy távol voltak. Az ünneplés tehát ezeknek jutott, a férfinem ezeknek a személyeit kereste s mindazon pletykák, amelyeket esetleg hallani fogsz, ide fűződnék a nyári saion unalmához, de valójában akkor kerülnek felszínre, amidőn a drámák és vigjátékok hősnői már eltűnnek és helyükbe megérkeznek a törvényes szereplők.

Bátran írhatok erről, mert nekem semmi részem nincs benne. Én a nyári idő látványosságait csak azért kerestem fel, hogy neked referáljak rólok s leginkább néző gyanánt szerepeltem, hacsak különös véletlenek nem sodortak be a cselekvény részesei közé. Egyébként pedig időm jelentékeny részét lakáskereséssel töltöttem. Most ez nehezebb volt, mint bármikor. Az ember akárhová ment, azt tapasztalta, hogy a lakók a háziurak ellen tüntetnek s amikor új lakó jött, azt követelték, hogy a háziur a régít helyezze vissza a lakásba és az ujat dobja ki. Már most, képzeld, ha kivettem volna egy lakást, vagy ellenünk fordult volna a nép haragja, vagy pedig szintén a háziur ellen tüntetve holmi-jainkkal az utcán kellett volna maradnunk. Elképzelné is borzasztó, hogy utcai sokadalomban rendőrlovak patái között turkáljanak a

te finom csipkéid között és talán ellopják az én új politikai programomat, melynek kéziratából már harmincz ívet elkészítettem. Nevezetesen a politikai programkészítésnek egy új és jövedelmező fajtáját fedeztem fel. Az újítás odairányul, hogy az ember a program minden egyes pontjához elkészítse a hozzávaló programbeszédet is. Aztán, aki a párthoz csatlakozni akar, meg kell vásárolja a programot, így valami mellékkereset is kerül és különösen képviselőjelöltek nagy hasznát veszik, hogy az anyagiakkal meg a kortesekkel való bajlódásokon kívül nem kell még beszédek készítésével is kinlódniok. Ugyanezeket a beszédeket megvásárolhatja a kormány is és elhelyezheti lapjaiban, mint irányító vezércikkeket. A mellékkeresetről azért beszélek, mert az általános mozgalomban, amikor mindenki fizetésének a felemelésére törekszik, a képviselők szervezetlenül állanak s a régi fizetések mellett nyomorognak, ami olyan kevés, hogy fiakkerre is alig elég. A mérleg minduntalan megbillen. Hogy éppen a fiakkerrel beszélek, hát képzeld, ha az ember elmegy a Wampeticsbe ebédelni s a fiakkernek azt mondja: „amig vár, ebédeljen maga is?” azt kérdezi: „a nagyságos ur kontójára?” én felelem: „persze!” hát a végén a fizetésnél kitűnik, hogy a fiakker három forint negyven krajczárt ebédel, míg a magamebéde mindössze egy forint tíz krajczárba került. Lármát akarok csapni és mondom: „miféle logika az, hogy én egy forint tíz krajczárból ebédelek, a kocsis

gatunk, de nincs módunk annak a megakadályozására, hogy ezalatt lehúzzák rólunk a bőrt. Megrontóink a gazdasági erők áttörhetetlen szálaiból szövök körülöttünk a hálót s ennek az áttörésére az egyes ember ereje gyenge.

De hát a köz ereje? A nagy állami szervezet, a maga óriási súlyával, rengeteg befolyásával szintén erőtlenebb, mint tíz vagy száz zsákmányolásra szervezett uzsorás? Az állam is tétlenül kénytelen tűrni, hogy a gazdasági élet konjunkturáit közönséges revolverzésre használják ki egyesek?

A régi állam a maga patriarchális eszközeivel módot talált ez ellen. Egyszerűen hatósági ellenőrzés alá vonta a létfenntartáshoz szükséges cikkek áralkulását. Huslimitációt rendezett, községi statutummal állapította meg a hus árát és huszonöt botot veretett arra a mézárásra, aki az éhségből akart üzni uzsorát.

Nem mondjuk, hogy ma is valami ilyesmi legyen az orvosság, bárha vannak némely emberek, akikről a huszonöt botot nem sajnálnánk. De ismerjük a modern gazdasági élet alaptörvényeit. Tudjuk, hogy a termelés és a fogyasztás relációi túlnöttek a község és az állam határain, hogy az áralkulások a gazdasági viszonyokból fejlődő vaserejü konzekvenciák, amelyek nem szoríthatók be egy kupaktanácsban hozott statutum keretébe.

De azért mégis mulasztással, a közérdek iránt való hihetetlen indolenciával vádoljuk a mi hatóságainkat, különösen az államot és a fővárost, hogy tétlenül tűrik ezeket a tarthatatlan állapotokat.

A gazdasági élet törvénye, amelyik fölfegyverezte az ellenünk törő uzsorás hadat, a mi érdekeinket sem hagyta védtelenül. Miért nem nyulnak be erős, elhatározó kézzel hatóságaink a gazdasági élet irányításába? Miért nem állítanak föl hatósági mézárszékeket, pék-

kereskedéseket, tejescsarnokokat, amelyek a normális áralkulásnak megfelelő árákkal konkurrálnak az uzsoraboltokkal? Miért nem épít a főváros száz, ha nem elég ezer vagy tízezer bérkaszányát, hogy így nyomja le természetes nivóra a házbékeket? Miért nem rendelt a kormány Angliában vagy másutt, már tavaly-télen száz vagy kétszáz ezer métermázsza szénét, hogy ennek a masszájával csirájában agyonnyomja a profitéhes szénuzsorát? Vagy miért nem vásárolja meg a kormány a határon belül levő szénbányákat, miért tűri azt, hogy a szénbárók és szénkereskedelmi tanácsosok a kis háztartások normális menetével együtt veszélyeztessék a nagy államháztartást is, kockáztatva az iparüzés, vasutközlekedés bármely pillanatban beüthető válságát?

Miért?

Azért, mert ezen a földön mindenféle hatóságok versenyeznek egymással a lelkiismeretlenségben, tudatlanságban és hanyagságban. Czopfos bürokraták intézik itt az ügyeket, a legkevesebb érzék nélkül az eleven élet iránt.

De azután ne csodálkozzanak az urak, ha az egyre fokozódó válság nyomása alatt egy robbanásszerű katasztrófát zudít fejükre az eleven élet. Mert a béketűrésnek is van határa s ha egyszer a tömeg jut arra az elhatározásra, hogy igazságot tegyen, az rettenetes lesz!

Budapest, augusztus 29.

A horvátok lázadása. Zágrábból jelentik: A koalícióból kilépett szerb radikális párt holnap, pénteken Rumán tartja nagygyűlését, melyen afölött is dönteni fognak, hogy a kilépett képviselők letegyék-e mandátumaikat vagy nem. — A „Hrvatska”, a rezolúciós párt főorgánuma, a felmerült kompromisszumos hírekkel foglalkozva azt írja, hogy a koalíció addig nem áll szóba senkivel, amíg a horvát országgyűlést össze nem hívják, hogy ott a horvát delegátusok a magyar országgyűlésen kifejtett működésükről beszámolhassanak és kikérjék a horvát országgyűlés döntését további magatartásukra nézve. Ha a

horvát országgyűlést október 10-ikéig össze nem hívják, úgy a koalíció részére nem marad egyéb hátra, mint a harc folytatása. Ez a harc pedig a legkiméletlenebb obstrukció lesz a magyar országgyűlésen. A Károlyváros—Vrginmost között épült vasutat most nyitotta meg Károlyvárosban Horváth osztálytanácsos, a kereskedelmi kormány képviselőjében. A horvátok persze ezt az alkalmat sem szalasztották el, hogy tüntessenek. Tiltakoztak a vasúti vonal megnyitása ellen és ebben maga a város polgármestere, dr. Bongornics járt elől. A megnyitást azért ellenezték, mert az egész vonalon a horvát fölírás mellett ott a magyar elnevezés is. Azt követelték, hogy a magyar fölírás töröljék. A kereskedelmi kormány képviselője ezeket a kifogásokat visszautasította és a vonalat megnyitottnak nyilvánította, átadta a forgalomnak.

A haditengerészet költségvetése. Bécsből jelentik, hogy a haditengerészet 1908. évi költségvetése már elkészült és a múlt évi költségvetéssel szemben jelentékeny emelkedést tartalmaz. Új hajókat, új felszerelést, létszámemlést s más mindenféle jókat tartalmaz az előirányzat, amelyben ugyancsak öröme lesz a delegációnak.

Az állami tisztviselők kongresszusa. Az állami tisztviselők országos kongresszusának előmunkálatai már rendkívül előhaladtak. Az előkészítőbizottság a legnagyobb gondossággal törekszik arra, hogy a nagyfotosságu napirenddel bíró kongresszus minden egyes tárgyalandó pontja a legalaposabban előkészítettessék és megvilágítást nyerjen. A kongresszuson az országos egyesület elnöke, Gróf Batthyány Tivadar fog elnökölni, a főelőadói tisztséget pedig dr. Andor Endre miniszteri tanácsos vállalta magára, aki az 1901. évben megtartott országos kongresszuson is szerepelt mint előadó. Műjárt fogják ejteni a kongresszuson, hogy a közigazgatási és műszaki posta- és távirada-tisztviselők is kellő számban legyenek Szegeden képviselve, annyival is inkább, mert a tárgyalásra kerülő kérdések mindegyike a legközelebből érdekli a posta- és távirada-intézmény tisztviselőit. Az országos egyesület a kongresszus tárgysorozatába felvette a státuszrendezés kérdését is. Erre vonatkozólag albizottságot küldött ki. A bizottság elnöke Ébersz Károly min. tanácsos, előadója pedig Meziriczky Elek pénzügyi számellenőr. A bizottság már elkészítette a státuszrendezésre vonatkozó terjedelmes javaslatát.

Sztorényi államtitkár Budapesten. Sztorényi József kereskedelemügyi államtitkár ma délután egy óra tizenkét perczkor Budapestre érkezett. Sztorényi

ellenben három forint negyvent eszik? A barátaim azonban leintenek: „Ugyan, ugyan, csak nem hasonlítod magadat össze a kocsisal. Te képviselő vagy, az meg csak kocsis.” „Máskor különben, ha nem tetszik, ne a kocsisnak fizess ebédet, hanem egy ballerínának, ez kevesebbe kerül.” Tehát nekünk is szervekednünk kell és én, hiába kürtölök tele a világot az ősi parlamenti saisenra várakozó fontos teendővel, legégetőbbnek azt tartom, hogy az általános drágaságra és a munka értékének emelkedésére való tekintettel mindenekelőtt a képviselői fizetéseket emeljük fel. Aztán jöhet a többi és aztán több realitással láthatok ismét a lakáskereséshez. Akkor majd beszélhetünk a nők választójogáról, melyet te is sürgetsz. Megvallom, kissé megdöbben a következetességed. Elismerem a jogotokat, kedves Olgám. Azt is elismerem, hogy neked éppúgy megvan a képességed egy mandátummal járó feladatok elvégzésére, mint nekem. Sőt bizonyos körülmények közt egy szép asszony többet tehet a kerület érdekében, mint egy férfi. A minisztériumokban többet járhat ki és protegalások céljaira meggyőzőbb lehet az ékesszólása. Azt is elismerem, hogy „megmutatod nekem”, hogy téged is megválasztanak és ezenkívül az ideális házasság élet, hogy a nő kövesse férjét jó sorsában és rossz sorsában el ne hagyja, azt parancsolja, hogy ha a férjnek van mandátuma, a feleségnek is legyen és ha a férj izzad a hazáért, a feleség is izzadjon. Azonban hova fog fejlődni a nepotizmus! Amint a te felfogásodból látom

s amiképen hazánk viszonyait ismerem, minálunk a nők választójogának legelső következménye az lenne, hogy mindenki nemcsak a maga, a fia s a sógora részére követelne mandátumot, hanem a felesége részére is és akinek nincs felesége az a maitresse részére s a szeretője férjének s az ő férje testvérének, a testvére feleségének s ennek a sógora, bátyja, apja s a bátyja apja feleségének, e feleség sógorának és így tovább, amíg megbolondul. Hagyjuk hát ezt egyelőre kedves Olgám. Jelenleg különben is a női díjbirkózások vannak első sorban előjegyvezve. Több képviselőtársam már megígérte nekik, hogy őket bejuttatja s a minisztériumban már benne van egy memorandum, melyben ki van fejtve, hogy e női atlátáknak mandátumot kell adni s ha az oláhok és horvátok lázongásának, hát őket kell rájuk szabadítani, hogy pumpolják ki, fárasztják el, tegyék koldusokká, aztán tépjék szét és dobják ki őket. Nagy vívmány volna. Az egész külföld mulatna és mindenféle külföldi nemzetiségi propaganda befuladna a neveltségességbe, hogy a hősokeket aszszonyok verték ki. Meg kell vallani, hogy csinosan csinálják a dolgukat s ha a gyenge nő földhöz vághatja a szintén gyenge nő, mennyivel könnyebben elbánhatnak az erős férfiakkal.

De jelenleg nem is a választói jog a legfontosabb a nőkérdésben, hanem a szabómunkások és munkásnők sztrájkmozgalma. A női divatok szabóiról és varróiról van szó. Álruhában járnak köztük agentprovocateurok, előkelő

urak, akiknek divatos feleségük van és arra biztatják őket, hogy ne engedjenek. Ugy gondolják, hogy a sztrájk folytán megtakaríthatják az őszi toiletteket. Én mindamellett gondoskodtam rólad, Párisból megrendeltem a szükségességeket. De ha a buza árát megkaptad, nyomokban küldd fel, részt a toielette miatt, részint mert a téli időre előre kell fizetni a szénét, melyet télen csak a gyógyszerárakban fognak mérni, továbbá vásárolnom kell két igás lovat s egy társzekeret, mert a fuvarozók sztrájkolni fognak s a szénét mindenki a saját maga alkalmatosságán kell, hogy haza szállítsa.

A helyzet még sem olyan rettenetesen kétségbeesítő, mint a hogy az újságokból olvasod. A budapesti nép nem fog megfagyni és nem fog hajlék nélkül maradni. Különböző népjóléti intézkedésekkel gondoskodnak róla. Ne a hatóságra bizzad ezeket. A hatóság az anketteket rendszeresen megtartja és fejlesztí annyira, hogy nemsokára mindennapra jut egy anket, de tíz forint lesz egy kiló kenyér, ötven forint egy liter tej, hat száz forint lesz egy kiló marhahús, a szénét ezer forint deponálásával és himlőoltási bizonyítvánnyal kaphatjuk, de a hatóság még folytonosan csak az anketteknél fog tartani a népjólét terén. Hanem amiképpen a kávéházak ugy elszaporodtak, hogy minden házban van egy kávéház és amiképpen minden kávéház mellett van egy mozgófénykép-színház, ugy most minden mozi mellett lesz egy kabaret. A kávéházban, moziban és ka-

— mint jelentették — Kossuth Ferenc kereskedelmi minisztert látogatta meg Karlsbadban, kinek a kereskedelmi tárcza körébe vágó folyó ügyekről referált.

Lányi nyilatkozik. Lányi Bertalan, a volt Fejérvári-kormány igazságügyminisztere, Liptó-Híbbén egy újságíró előtt így nyilatkozott a helyzetről:

— Beható és részletes nyilatkozatot a jelenlegi politikai helyzetéről nem tehetek. Nem is akarok tenni. Én most pihenni jöttem ide kedves, nyugodt otthonomba és az én falusi vakációmra arra használom föl, hogy egy nagyobb szabású közjogi munkámhoz szükséges tanulmányokat folytassam. Munkám föl fogja ölelni a közelmúlt politikai eseményeit és kétségtelenül érinteni fogja az aktuális politika egynemely kérdését is. Ezen a tudományos buvázkodásomon kívül nem foglalkozom semmivel, különösen aktív politikai kérdésekkel nem. Igen természetes, hogy mindazokról a kérdésekről, amelyek most a közvéleményt foglalkoztatják, megvan a véleményem, de már azért sem nyilatkozhatom róluk konkrét formában, mert ellenségeimtől megszoktam, hogy minden szavamból ugyszólván kötelek sodornak ellenem.

A beszélgetés további folyamán szóba került az alkotmánybiztosítékok sokat vitatott kérdése is, amelyekre vonatkozólag Lányi ezeket mondotta:

— Igen kényes kérdés ez, amelyről nyilatkoznom különösen nekem nehéz. Mindenekelőtt konstataciónom kell, hogy mindeddig arról sem sikerült tiszta képet nyernem nekem — és alighanem másnak sem — milyen formában és módon akarják tulajdonképpen ezeket az alkotmánybiztosítékokat megalkotni. Mindaz, amit a kormány eddig erről a kérdéstről nyilvánosságra juttatott, csak arra alkalmas, hogy ezt a homályt még fokozza. Az alkotmánybiztosítékok megvalósítására vonatkozó hivatalos és félhivatalos nyilatkozatokból azt a meggyőződést szűrtem le, hogy egészséges gondolatot csak egyet tartalmaz. Azt, hogy a hatásköri összeütközések eldöntésére új és független fórum alkottassék. Ezt a reformot én is igen üdvösnök és czelszerűnek tartom. A többi ugynevezett „alkotmánybiztosíték“ azonban a legkevésbé sem alkalmas arra, hogy a hozzájuk fűzött vérmes reményeket megvalósítsa.

Az államvasutak fizetésrendezése. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter Sztéryi József államtitkár útján Karlsbadból rendeletet intézett az államvasutak igazgatóságához, hogy a mozdonyvezetőknek és a vonatkísérő személyzetnek a fizetésrendezés kapcsán megállapított magasabb óra- és kilométer-pénzeit június 26-tól kezdődőleg utalványozzák ki. Ezzel a fizetésrendezésnek az államvasuti személyzet mellékilletményeire vonatkozó legtekintélyesebb része is folyósítva lesz és a személyzet ezen nagy része a miniszternek ez előzőkenysége következtében szeptember elsejével megkapja a június 26-ig visszamenőleg ezen magasabb illetményeit is.

baratban meleg lesz; ezeket nem kell fűteni, mert maga a közönség melegíti. A színházak is ehhez arányítva szaporodnak. S így a budapesti lakosság elhelyezkedhetik a kávéházakban, színházakban, mozikban és kabaretekben. Kedvező tolongásban, a kinek, nincs órája, ellophatja a szomszédja óráját s aki nem szokott enni, az jóllakhatik, ha látja, hogy a színpadon esznek, végül pedig ha már nem tud beléptidíjat fizetni, beállhat kávéházi kiszolgálónak, mozi-mozgatósnak és kabaret-szereplőnek. Ezek a népjóléti intézkedések és bizony nagy kár, hogy a nemzeti kormány elmulasztotta programjába foglalni. Persze a nemzeti kormány mindig másoktól várja az ötleteket s most, hogy valaki a poudert, rizspör, parfüm, angol-tapasz, általában pedig a szépítő szerek megadóztatását proponálta, oda van az örömtől. Biztosan következni fog utána a cipőzsinór-adó, a fésztadó, kezttyűgomb-adó és szájcusorítási adó. Én azonban előre mondom, hogy ezek közül egyet sem fogok megszavazni. Inkább megszavazom a kiegyezést, inkább a delegációt, a létszámemelést és inkább hozzájárulok ahhoz, hogy felejtjük el a multat és ne beszéljünk többé az ugynevezett magyar vezényszórról, csak új adót ne hozzanak. Mondták is nekem, hogy minden, ami most a nyomorúság terén történik, nem egyéb, mint a kormány taktikája, hogy a sok csapás közben elfeledkezzünk egyebekről és bizzuk rá: csináljon amit akar, mi pedig csináljunk adósságokat. Ez a legfrekvenciáltabb magyar

A kiegyezés.

Budapest, augusztus 29.

A bécsi *Zeit*, amelyről tudott dolog, hogy közeli vonatkozásai vannak a magyar kormányhoz, mai számában egy meg nem nevezett magyar politikai személyiség tollából *Magyarország és a kiegyezés* czimen cikksorozatát kezd közölni. A mai első cikk sok tekintetben valóban meglepő leleplezéseket tartalmaz, amelyekkel érdemes lesz foglalkozni.

Bevezetésül védelmébe veszi *Wekerlét* az osztrák és báró *Becket* a magyar sajtóval szemben. Az osztrák sajtónak egy része, írja, *Wekerlét* úgy tünteti fel, mint aki szét akarja rombolni a közös intézményeket; pedig *Wekerle Magyarországon ama kevesek közé tartozik, aki nem csupán híve az 1867-iki intézménynek, hanem ezeket minden alkalommal védelmezi is.* Például sohasem titkolta azt sem, hogy a bankközösségnek is híve s egész tekintélyével sikra fog szállni most is a bankközösség föntartása érdekében. Báró *Becket* pedig, az osztrák miniszterelnököt, viszont úgy tüntetik fel egyes magyar lapok, mintha a kamarilla eszköze volna, holott báró *Beck* például a katonai kérdésekben oly liberális és konciliáns nézeteket vall, hogy e tekintetben báró *Becknek* az osztrák politikusok között párja nincs. Ha tehát az osztrákok *Wekerlét*, a magyarok pedig báró *Becket* támadják, ez valóban isteneknek való látványosság!

Ebben nincsen semmi új, különösen *Wekerle*re vonatkozólag. Most azonban közvetlenül a kiegyezést tárgyalások befejezése előtt annak a hirdetése, hogy *Wekerle* valóban berozsdásodott hatvanhetes és lelkes híve a bankközösségnek, legalább is úgy tűnik fel, hogy az osztrákokat nyugtatják meg aziránt, hogy a kiegyezés — dacára a függetlenségi párti többségnek — a hatvanhetes elveknek, illetőleg az osztrák érdekeknek megfelelően fog létrejönni.

A magyar politikus azonban az általános bevezetés után rátér a részletekre és nagyon naivnak tartja, ha azt mondják, hogy az osztrák kormánynak nincsen joga a bank- és kvótakérdést a kiegyezéssel juktimba hozni, vagy ha azt hangoztatják másrészt, hogy a magyar kormánynak nincs joga ezeknek a kérdéseknek kikapcsolását kérni. Eppen úgy, amint a magyar kormány jegyzőkönyvébe vette, hogy a bank- és kvóta-kérdés csak a kiegyezés után és attól függetlenül intézendő el, — az osztrák kormány hasonlóképen

jegyzőkönyvileg szögeztette le, hogy ezek a kérdések lehetőleg egyszerre, mindenesetre azonban a többi kiegyezési kérdésekkel kapcsolatban oldásának meg. Ez az ellentét kezdettől fogva fennállott és nem változott meg a két miniszterelnöknek ischli audienciája után sem. A mikor ugyanis a mult hetekben a két miniszterelnök a királynak jelentést tett arról, hogy ősszel a kiegyezési törvényjavaslata a parlamentek elé leszerjeszthető, azonban a kvóta- és bankügyben mindegyik hangsúlyozta, hogy álláspontjából nem enged. A király az előterjesztéseket tudomásul vette és semmiféle befolyást nem gyakorolt, csak azt kívánta, hogy a kiegyezést a parlamentek még ebben az esztendőben elintézzék.

Valóban fölösleges, hogy a magyar politikus ehhez még hozzátégye, hogy mindkét kormány föltétlenül teljesíteni fogja a király kívánságát, már csak azért is, mert az osztrák kormány a Széll-féle reciprocitást úgy sem hajlandó tovább föntartani. Ezzel úgy is tisztában voltunk. Meg voltunk győződve arról, hogy a király eme kívánságának teljesítése egyértelmű az osztrák követelések honorálásával és a magyar politikus az osztrákokat csakugyan arról biztosítja, hogy így fog történni.

Meg is mondja, hogy *novembertől karácsonyig* lesz az a kritikus időszak, amikor a kiegyezési törvényjavaslatok napirendre kerülnek, amelynek kevésebb elintézésétől függ a kormányok sorsa is. Ennek megfelelően a parlament munkarendje úgy fog alakulni, hogy október közepén, a képviselőház összehívása után legelőször az indennitást kell majd elintézni, mert ha a kiegyezési javaslatokat előbb tűzik napirendre, az ex-lex föltétlenül bekövetkezik. Először jön tehát a budget-provizorium. November és december marad a kiegyezési törvényjavaslatok és a delegációk tárgyalására. Eppen ezért a delegációk is csak indennitást adnak a közös minisztériumoknak és azután a tárgyalásokat a jövő évre halasztják, hogy a parlamenteknek ennyivel is több idejük legyen a kiegyezésnek tető alá hozására.

Igy sietteti tehát majd — a magyar politikus véleménye szerint — a magyar kormány a kiegyezési törvényjavaslatok elintézését, pedig maga is mondja, hogy az osztrák kormány a kiegyezési törvényjavaslatokat csak akkor terjeszti szentesítés alá, ha a kvótakérdés is megoldást nyer, mindenesetre a kiegyezés keretén belül. Már a bankkérdésben engedékenyebb és nem köti magát ennyire az időhöz.

... Ezeket mondja nagyjában a magyar po-

delem jubileumára sem mehettem el, mert ugyanazon a napon a pénzügyminisztériumban kellett strázsálnom az öreg rokon kinevezése miatt, amit *Wekerle* éppen kilencz hónapja ígért meg, de most sem szült ki, ellenben négy órai várakozás után megtudtam, hogy a minisztériumban nincs senki! Ez ugyanazon a napon volt, amikor a lapok örömmel jelentették, hogy minden minisztériumban lázas munka folyik a törvényjavaslatokon. Igen, az lehet, hogy az egerek folytatják a lázas munkát, az egerek, amelyek reggeltől estig rágják az alkotmánybiztosítékokat.

Mindegy, majd lesz ez rosszabbul is. Egyelőre elfogadtam egy meghívást valamely új pezsgő-fajta kóstolása céljából rendezett tündérestre. Csak azért azonban, mert látni akarom, hogyan fest a nyomor új pezsgővel kapcsolatosan, s ha eleget tapasztaltam, akkor talán ott egy nagyobb beszédben kifejthetem nézeteimet az általános inség orvoslásának módjai felől.

Addig is öl szerető férjed

Gábor.

U. i. A párisi ruhákat egyenesen hazaküldtettem a te czimedre. Ne haragudj érette, hogy utánvétellel mennek, de a pénz, amit erre szántam, elveszett. Pedig nem is voltam a löversenyen, csak a kocsim ment el a versenyter tájékán, de a turfnak olyan veszítő hatása van, hogy ha az ember csak a Stefánia-utra is megy, kivesziti zsebéből a pénzt.

G.

litikus a bécsiéknél, de mi is értünk belőle. Megtudjuk belőle, hogy a költségvetés, az alkotmánybiztosítók, a magyar nemzetnek minden kívánsága háttérbe szorul az osztrákok követelésével szemben és hogy nekünk meg kell sürgősen és föltétlenül szavazni a kiegyezést, a kvótafőlemeléssel együtt. Csak abban van tévedés, hogy mi a kormányválságtól megijedünk . . .

Politikai hangulatok.

I. Mi tanulmányozunk.

A horvát bánt tehát nem ejtette el a magyar kormány amiatt, mert nem csinált rendet. Nem is ejthette el, mert hiszen a rendcsinálás maga csak frázis volt, a valóság pedig az lett, hogy egy nappal korábban, mint a vasutas törvények szentesítését kihirdették, a lázadó horvátokat a kormány elhalmozta kedvezményekkel. Kítünt, hogy a kard, melyet a kormány a Rakodczay kezébe adott, mézeskalácskard volt. Kítünt, hogy nem az erős kéz programjával ment le, hanem azért ment le, hogy ajándékokat osztogasson. Maga Josipovich, a horvát miniszter konstatálja, hogy a bán nem bukhatik meg, mert hisz a bán csak most dolgozik a programján. Serényen dolgozik. Olyan serényen, hogy szeptember közepére készen lesz a program. Ez nem valami bosszorkányos gyorsaság. De ha már így van, felmerül a kérdés, hogy mit csinált a bán eddig. Azt felelik rá, hogy tanulmányozott, mivelhogy egy programhoz nagy körültekintés szükséges.

Különös ez. Amikor kinevezték, azzal indokolták, hogy azért nevezik ki, mert teljes mértékben, a legaprólékosabban, minden részletre behatóan ismeri a viszonyokat, a helyzetet, az igényeket, az embereket, hogy nem kell kutatnia, tanulmányoznia és hogy erős kézzel egy nap alatt rendet csinálhat. Most pedig majdnem kéthónapi idő elteltével mindezeknek az ellenkezője bizonyul be és kistitik, hogy Rakodczaynak oly nagy gonddal kell tanulmányoznia mindent, mintha valamely ismeretlen szigetre küldték volna kereskedelmi utazónak. És éppen úgy kezdi, mint az ilyen utazó a vadak között, ajándékokkal akarja magához édesgetni a fogvicsorgatókat. És körültekintéssel kell tanulmányoznia továbbra is, még több mint két hétig, mielőtt olyasmit kistütne, amire ráfoghassa, hogy az program.

Tanulmányozni körültekintéssel, ehhez igazán értünk. Minden bajnál, vagy veszedelmek idején, amikor javainkat pusztítják, legelső dolog a körültekintő tanulmányozás. Nem az ellenséget ártalmatlanná tenni, nem a veszedelmet megszüntetni és nem a károkat helyrehozni, hanem tanulmányozni. Akár kenyérdrágaság, husdrágulás, akár horvát forradalom: mi tanulmányozunk. Ez az ország s ez az állam a körültekintő tanulmányozások világa. De egyszerűbben az ősi Pató Pál szisztémája meghonosításának lehetne nevezni. Mert a körültekintő tanulmányozás egyúttal azt jelenti: „Ej, ráérünk arra még.“ A tanulmányozás ideje alatt minden romlik, korhad, pusztul, a sebek elfekélyesednek, a szervezet egyik-másik része felmondja a szolgálatot, de akiket a felelősség illet, kibujnak alóla azzal a védekezéssel, hogy tanulmányozással voltak elfoglalva. S ez minálunk a fődolog: a felelősség alól kibujni.

És specieliter a horvát tanulmányozás milyen irányu? Talán arra törekszik, hogy visszaszerezze az elfecsérelt jogokat, hogy érvényre juttassa a magyar államiséget ott, ahonnan kiszorították? Nem. De maga a miniszter

bevallja, hogy a horvát kérdést a horvátok javára akarják megoldani. Azt mondja ugyan, hogy nem kedvezményekről van szó. De amiket felsorol, azok mind kedvezmények. Mezőgazdasági érdekek kielégítése. Szeszkontingens kiutalása. Új vasuti építések. Ezek bizony kedvezmények. Éppen most, amikor a Károlyvárosból kiinduló új vasut megnyitásánál a horvátok tiltakoztak a magyar feliratok ellen, gyorsan igérniök kell nekik még több vasutat, hátha így legalább pár napig nem fogják letépni a magyar feliratokat.

Egyébként pedig szeptember közepéig a horvát bonyodalomban nem történik semmi irányu lépés. Ezt mondja a horvát miniszter.

Persze a magyar kormány részéről nem történik lépés. Hisz ez a tanulmányozás politikája.

Ellenben történik lépés a horvátok részéről, mert az ő politikájuk viszont a cselekvés politikája.

A horvátok folytatják az agitálást a magyar államiség ellen. Ők minden intézménynél érvényt igyekeznek szerezni a maguk álláspontjának s a maguk akaratának. Ők folytatják az Ausztria részére való felajánkozást s hajlandóknak mutatkoznak a kiegyezési kérdésekben Ausztriával szövetkezni Magyarország ellen. S mire eljön a parlament megnyitása, arra az időre ők már ismét a maguk szempontjai szerint való új eredményeket mutathatnak fel.

Mi pedig csak tanulmányozunk . . .

* * *

II. Összeütközések.

Munkás és munkaadó. Szegényember és háztulajdonos. Csavargó és mulatságból hazafelé bandukoló ur. Agitátor és hatóság. Erkölcselenség és törvény. Részegség és önértet. Tömeg és a vállalkozás, Parasztnép és fegyveres katonaság. Könnyelműség és paragrafus.

Sokáig lehetne még folytatni a felsorolását ama tényezőknek, amelyek mostanság napról napra, sőt mondhatni óráról-órára összeütköznek egymással. A vasuti összeütközések is elég gyakoriak s van elég hír róla, hogy elegáns gyorsvonat összeütközik a szegényes, de sulyos tehervonattal. De ezek a katasztrófák se gyakoriságukban, se veszedelmükben nem hasonlíthatók össze a lépten-nyomon előforduló amaz összeütközésekkel, amelyek a gazdasági és társadalmi forradalom jeleivel tűnnek fel.

Azaz, hogy ne nevezzük éppen forradalomnak. Csak forrongásnak nevezzük. De a hangja mégis arra figyelmeztet, hogy az eddigi megszokott renden gyors változások következnek. A végletek egymásba ütődnek. Szociális tanok itt-ott elvesztik hatásukat s a beteges szervezetnek méreg lehet az, ami az egészségesnek tápláló erőt adna. Viszont az uralkodó osztály nehezen tud beilleszkedni a megváltozott felfogásokba. Hogy a miért valaki a véleményét nyers hangon nyilvánítja, azért már nem lehet akképen tüntetni, mint a mikor a kiváltságok még mind érvényben voltak. Hogy már nem lehet a büntetési indokok közé sorolni azt, ha valaki megabuzogolja a kormány egy tagját, akár a miniszterelnököt is. Még akkor sem, ha csoportot szerez maga köré politikai véleménye nyilvánítására, ámbár a csoportnak még most sincs választói jogosultsága. De rettentő, sajnálatos pusztulása keletkezik az ily összeütközés miatt a közérdeknek, a közrendnek és a magán vagyonnak, amely szintén becsületes munkával szerzetett.

És aztán a másik véglet bosszulja meg magát. A vállalkozók, a fogyasztási cikkek készítői, termelői és áruba bocsájtoi, a napi

szükségletek eladói a sztrájkokra hivatkozván, mindent megdrágítanak, háromszorosan és négyszeresen fiztetik meg a közönséggel azt, amivel a munkásnak többet adnak. Végeredményben ők örvendenek a sztrájkoknak, amelyet valamennyi drágításra alkalmas czimnek találunk s ha valamely fogyasztási ágánál még nem sztrájkoltak, szinte a gazdagodás forrása gyanánt várják, jöjjön már az a sztrájk.

Erre következik a közönség elkeseredettsége és az ellenséges indulat, mely minden téren boszura vágyik. Már-már a statáriumot is szívesen üdvözlölné, csak hogy a kiszámíthatatlan fajtájú kiuzsorázásnak végét lehessen vetni.

És végül, amit az összeütközések terén tapasztalunk, az leginkább a demoralizáció különböző tünetei.

Az átalakulás nem történhetik meg fokozatosan s egyes rétegeken a robbanó anyagok explodálnak, mert a talaj gyenge ahhoz, hogy kiválassza a hasznos elemeket, hogy a kártékonyakat hatástalanokká tegye: ennélfogva az erők a maguk féktelenségeikkel érvényesülnek. A nyers erő és a vad indulat uralomra jut a törvények felett, amelyek nem alkalmazkodhatnak az új áramlatokhoz, mivelhogy a régi rendhez alkalmazkodva hozattak.

De igen nagy szükség volna most már arra, hogy ne bizzunk mindent a törvényre, az államhatalomra, a hatóságokra és a fegyverekre. Ugyis látható, hogy ezek inkább kiélesítik az összeütközéseket és vérel festik be a küzdelem helyét, sem minthogy a bajokat gyógyítanák.

Elodázhatatlan, hogy magában a társadalomban felülkerekedjen a megértés és a békeség szelleme.

Természetesen megértés és béke nem keletkezhetik háború nélkül, a társadalmi igazságtalanságok között épenugy nem, mint a hatalmi törekvések között. Háborúság tehát lesz, de ennek igazságosan a visszaélések ellen kell kifejlődni. A visszaélések ellen, amelyek akár az erőszakosságok terén, akár a vagyonszerzés kapzsiságánál tapasztalhatók.

És ha a társadalom meg tudja találni a méltányosság középutját, akkor az összeütközések egyre kevesebbek lesznek és a rend sokkal könnyebben áll helyre, mint hogyha akár az egész armádiát mozgósítanák is.

KÜLFÖLD.

A harmadik дума. Bárha az orosz kormány minden elkövet, hogy a szétkergetett második birodalmi дума helyébe választandó harmadik дума választásánál a szabadelvű és radikális elemeket háttérbe szorítsa és az ugynevezett igaz orosz férfiak szövetségén kívül még legföljebb októbristákat támogatja, mindazonáltal már most is mutatkoznak a jelei annak, hogy a kormány a megfejtelt választói jog és a választási erőszakoskodások segítségével sem érheti el azt, hogy olyan reakcionárius elemekkel telített dumára tegyen szert, mely a Stolypin-kormány terveinek végrehajtásához munkatársul áll be. Az orosz kormányzati és udvari körökben egyre kevésbé remélik, hogy a dumaválasztások kimenetele e körök óhajának fog megfelelni. Ezzel kapcsolatban növekszik az elégedetlenség Stolypinnel szemben, aki, mint most is, a bünbak szerepét játszsza azért, mert a reakcionárius párt fantasztikus tervei felsültek. Szemére hányják, hogy erélytelen, nem ismeri a viszonyokat és szabadelviséggel kendőzi magát, amire nincsen semmi szükség. Stolypin sorsa tehát az új dumához van kötve, minthogy azonban előreláthatólag az új дума se lesz nagyon kezes, az udvari párt Stolypint meg fogja buktatni, s akkor aztán Oroszország kormányzata teljesen az igaz orosz férfiak kezébe jut.

Törökország és a hágal konferencia. A porta nagykövetségeihez körjegyzéket intézett, amelyben tiltakozik a hágal konferenciának az állandó döntőbírótság szempontjából készült, az egyes ha-

talmaikra vonatkozó osztályozása ellen, mert Törökországot a másodosztályú hatalmak közé sorozták.

A béke. Roosevelt és Diaz elnökök a közép-amerikai köztársaságok elnökeihez táviratokat intéztek, amelyekben a béke biztosítására kongresszus egybehívását ajánlják. E kongresszust hírszerint Washingtonban fogják megtartani. Diplomáciai körökben azt hiszik, hogy a javaslatot egy köztársaság sem fogja visszautasítani.

Tittoni utja. Udineben a fogadó előtt, amelyben Tittoni megszállott, a városi zenekar hangversenyt rendezett a külügyminiszter tiszteletére, de mivel nem játszotta az osztrák király-himnusz, sok polgár lármásan követelte. A karmester hivatkozott a polgármester utasítására, viszont egy rendőrbiztos ráparancsolt, hogy játszassa el a király-himnusz. A karmester engedelmessé vált. Ekkor a szociálisták a munkásindulót követelték és a király-himnusz kifütyölték. A nagy botránynak az vetett véget, hogy a zenekar abbahagyta a hangversenyt.

A marokkói forradalom.

— Az új szultán tervel. —

Budapest, augusztus 29.

Raizuli sorra veri azokat a seregeket, amelyeket a régi szultán küldött ellene s gögösen utasít vissza minden idegen beavatkozást a maga javára. Muley Hafidnak más a politikája, ő az idegen hatalmak pártfogása alatt akarja Fezt bevenni s a régi szultán, Abdul Azizt, elkergetni.

Fezben teljesen felfordult a világ. A lakosság fellázadt Abdul Aziz ellen, megostromolta a palotát és a szultánt a palotában fogva tartja. Innen eredhetett az a tegnapi vészír, hogy Abdul Azizt palotájában meggyilkolták. Ha nem is gyilkolták meg Abdul Azizt, élete még mindig nagy veszélyben forog és csak az esetben nem esik baja, ha fivére, az ellenszultán, még idejében kiszabadítja és miután megfosztotta a trónjától, legalább az életét megkíméli.

Trónváltság ellen, mint az eddigi nyilatkozatokból következtetni lehet, nem igen lenne kifogásuk a francziáknak, de nagy kérdés, hogy a többi hatalmak, különösen Olaszország, azzal szemben milyen álláspontra fognak helyezkedni.

Tangerben és Mogadorban a lakosság nagy nyugtalanságban él. Az utóbbi várost a kabilok akarják kirabolni, míg Tangert Raizuli fenyegeti. Drude tábornok Kazablanka alatt, ha meg is kapja a kért erősítéseket, kénytelen lesz a nemzetközi megállapodások értelmében helyi akcióra szorítkozni.

Az új szultán politikája.

Muley Hafid akit Mazaganban ellentállás nélkül ismertek el szultánnak, Rabathoz közeledik és ezen útjában kénytelen lesz Kazablanka mellett elhaladni. Muley Hafid nem mint az európaiak ellensége, hanem mint azok barátja közeledik. Beszéli, hogy Muley Hafid, mielőtt Marokkót elhagyta, az európaiakat írásbeli nyilatkozat aláírására kérte föl, mely nyilatkozat konstatálja, hogy az európaiak a városból önként és nem fenyegetésre távoztak. Muley Hafid anyja abból a törzsből származik, amely Kazablanka környékén lakik és így joggal vélik föltehetni, hogy Muley Hafid befolyásával le fogja csillapítani ezt a törzset, mely ezidő szerint Kazablankát támadja.

Muley Hafid a legerélyesebb módon dolgozik azon, hogy magát minden oldalról elismertesse. Emellett igen konzervatív politikát követ és az eddigi kormányzókat és más magasrangú tisztviselőket állásaikban többnyire megerősítette. Így többek között meghagyta állásában Eltorrest, aki eddig Abdul Aziz nevében közvetítette Tangerben az európai konzulátusokkal való érintkezést. Muley Hafid Eltorrest a maga részéről is megtartotta külügyminiszternek. A mazagani kormányzó Muley Hafidot tegnapelőtt elismerte és az ő parancsára a Mazaganban lévő fegyvereknek és löszereknek Abdul Aziz parancsára Tangerbe való átszállítását beszüntették. Muley Hafidnak hírszerint az a szándéka, hogy Kazablankánál érintkezésbe lép Drude tábornokkal és ennek az új marokkói kormány nevében elégtételt ajánl fel a Kazablankában történtek miatt, hogy így a város okkupálásának megszüntetését kieszakozolja.

Forradalom Fezben.

Fezben lázadást tört ki. A szultánt és a minisztereket a palotában fogva tartják. Hír szerint a lakosság ostrom alá vette a várat.

A szultán arról értesítette Gebbas hadügyminisztert, hogy Fezben a helyzet igen komoly és egyben utasította a hadügyminisztert, hogy a rendelkezésére álló csapatokat haladéktalanul küldje Fezbe. A szultán, úgy látszik, még nem tud arról, hogy El Mrani mehalláj vereséget szenvedett és hogy a vezér, aki maga is súlyosan megsebesült, csekély számú kíséreléssel tért vissza Elksárba. A Rehamna-törzs zugalódik, hogy az új szultán főleg a Schauja-törzsrre támaszkodik és épp ezért nem akarja elismerni.

A Chamois nevű jelzőhajó Toulonból Tangerbe érkezett. Belsőültek azt közlik, hogy a törzsek Fezt megtámadták és kirabolták. A hír megerősítésre szorul.

Több lap táviratot kapott Fezből, mely táviratok azt mondják, hogy Fezben kitört a forradalom. A szultánt és a minisztereket a palotában fogva tartják. A nép kísérleteket tett, hogy a palotát megostromolja.

A Fezből 25-én elutazott németek, akik 26-án az Uarga folyó mellett táboroztak, azt remélik, hogy mára Lárásba érkeznek. Fezben csak egy olasz család maradt, mely azonban nemsokára elutazik.

Tanger voszedelombon.

Tangerben a lakosság rendkívül izgatott, mert az a hír van elterjedve, hogy Raizuli a várost meg akarja támadni.

Az európai kolóniáknak német részről javaslatba hozott közbiztonsági bizottsága tegnap tartotta első ülését, hogy a szükség esetén foganatba veendő intézkedéseket megbeszélje és azokra vonatkozólag megállapodásra jusson.

A Daily Telegraph jelenti Tangerből: Mogadorból öt nap előtti kelettel érkezett levelek tartalmából az tűnik ki, hogy a mór asszonyok gyermekeikkel együtt elhagyják a várost és a környékre költöznek. A levelek írói ebből azt következtetik, hogy a szomszédos kabil törzsek legközelebb be fognak törni Mogadorba és azt kirabolják.

A Petit Republique tangeri jelentése szerint a Raizuli ellen operáló mehallá a napokban Tanger felé szándékozik Raizulival együtt vonulni, ha időközben ki nem fizetik hátralékos zsoldját.

A Daily Telegraph tangeri levelezőjének jelentése szerint híre jár, hogy Raizuli azt a mehallát is megverte, mely El Bagdadi vezetése alatt folytatott hadműveleteket a chmass törzs ellen. A hír még megerősítését várja. A Daily Mail jelenti Tangerből: A francziák védelmüket ajánlották fel Raizulinak arra az esetre, ha Macleánt szabadon bocsájtja. Raizuli nem is felelt az ajánlatra.

A harmadik szultán.

A „Frankfurter Zeitung“ tangeri jelentése szerint a Raizulival folyó tárgyalások megszakadtak. A bagdadi vezérlete alatt álló második mehallát Raizuli megverte. Fezi jelentések szerint Muley Mohamedet, a szultánnak eddig ott fogva tartott fivérét kiáltották ki szultánnak. A pártok hevesen küzdenek egymással. A város lángokban áll.

Az idegen hatalmak.

Drude tábornok, miután a minisztertanács által neki megszavazott erősítéseket megkapta, összesen hétezer emberrel fog rendelkezni. Azokat az utasításokat, melyek az ő magatartását megszabják, ebben a formulában lehetne összefoglalni: Sem hadjárat, sem expedíció, de teljes stratégiai szabadság Kazablanka körül 20 kilométernyi kerületben. Ez a formula Drude tábornoknak némi mozgási szabadságot enged, egyben azonban a hatalmakat is biztosítja arról, hogy Kazablankánál csak lokális rendőri műveletről lehet szó.

Megbízható értesülés szerint Drude tábornok most 4438 főnyi katonaság fölött rendelkezik. Ezek közül 500 spanyol. A tegnap elhatározott megerősítések folytán Drude tábornok két zászlóaljot kap, egyenkint 800 főnyi legénységgel, úgy

hogy összes hadereje 6000 emberre emelkedik. Ehhez számítandó még a Marokkóban tartózkodó hadihajók tűzereje is. Hivatalos körökben nem ismerik Muley-Hafid céljait. Drude tábornok képes lesz akcióját a partvidék hosszában 20-30 kilométernyire kiterjeszteni. Marokkó belsejébe indítandó expedícióról azonban szó sincs, mert a kormánynak nem is jutott soha eszébe, hogy Marokkóban hódítási politikát üzzön.

A német sajtó hangoztatja, hogy Németország rosszul fog járni, ha Franciaországra bizza a marokkói német érdekek megoltalmazását. Kazablankában Németországnak és Angliának nagy kereskedelmi összeköttetései vannak, holott a francia kereskedelem elenyészően csekély. Minden azon fordult meg, hogy a francziák túlságosan szenvedélyesen léptek föl Marokkóban, pedig helyénvaló lett volna, ha beérik az elégtétellel. Ma három marokkói német kereskedő érkezett Kölnbe és onnan Berlinbe mennek, hogy illetékes helyen jelentést tegyenek azokról a veszteségekről, amelyek a német kereskedelmet Kazablankában sújtották.

Párisból táviratozzák: Nem valószínű, hogy Drude tábornok és Muley Hafid közt titkózetre fog kerülni a dolog. Rabat falai alatt nagy fordulat készül. Ott fogja fogadni az új szultán a marokkói nagy törzsek küldöttségeinek, köztük Tanger népének hódolatát, aztán Fezbe megy, ahol azóia Abdul Aziz szultánt és minisztereit foglyul ejtették elpartolt hívei. Fezből Muley Hafid elküldi képviselőit Tangerbe, hogy a hatalmak diplomáciai képviselőivel tárgyaljanak.

Orvosok és természettudósok gyűlése.

Pozsony, augusztus 29.

A nagyfontosságú értekezlet véget ért. Az utolsó nap még néhány közérdekű felszólalás történt, aztán a résztvevők elszéledtek az ország minden részében, hogy a társadalom hasznára értékesítsék a felolvasások és viták eredményét.

Az utolsó, a záróülésről szóló tudósítás a következőkről számol be.

Az orvostudományi szakosztályban élénk eszmecsere fejlődött ki az alkohol kérdése körül. A szakosztály nem osztotta az alkoholelleses mozgalom vezetőjének ama törekvését, amely oda irányul, hogy a gyógyszerek közül is töröltessék az alkoholt. Határozottan visszautasítja azt az állítást, mintha az orvosok kerékkötői lennének az alkoholelleses mozgalomnak. — Dr. Pávay-Vajna Gábor kijelentette, hogy a kórházakban szükség van arra, hogy a betegek a megfelelő boradagot megkaphassák. Helyesli az alkoholelleses akciót, de annak tulkapásait elítéli, úgy orvosi, mint nemzetgazdasági szempontból. Nem kevésbé érdekes volt dr. Hollaender Hugó belügyminisztériumi szaksegédnek az a kijelentése, hogy az „atoxyl“ még problematikus szer, dacára annak, hogy a rákos-daganatok miatt elkerülésével, ezzel a szerrel szép eredménnyel gyógyítottak.

Az ünnepélyes záróülést délután 4 órakor rendkívül nagy részvét mellett tartották meg a város háza dísztermében. Az elnöki emelvényen helyet foglaltak: Chyzer Kornél miniszteri tanácsos, dr. Lóczy Lajos egyetemi tanár, Pantocsek József kórházi igazgató, Schmiat Hugó, Fischer Jakab kórházi főorvosok, Buró Lajos tb. muzeumi őr, dr. Kerekes Pál és Kayser Károly kir. egészségügyi felügyelő, Mergl Ödön városi tisztviselő orvos.

Az elnöki széklet dr. Brolly Tivadar kir. tanácsos, polgármester, a vándorgyűlés alelnöke foglalta el, aki Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszternek távollétében megtartotta a záróbeszédet. Felolvasta elsősorban Apponyi Albert grófnak a nagygyűléshez intézett táviratát:

Tóth János államtitkár urat várván sürgős előterjesztésekkel, legnagyobb sajnálatomra nem bucsuzhatom el a vándorgyűléstől, melynek lefolyása a hazai tudományunk dicsőségére, Pozsony városnak fényére szolgál. Kérem melegséget és hálámát tolmácsolni. Apponyi.

Ezután Brolly polgármester mondott nagyhatású bucsuzó beszédet, amelyben köszönetet mondott az előadónak, a vándorgyűlés tisztviselőinek. Jelezte, hogy mivel a vándorgyűlés programja ki van merítve, most már a záróülésre kerül a sor.

Dr. Fischer Jakab kórházi főorvos a vándorgyűlés főtitkára felolvasta ezután a mindenről tájékoztató jelentését, amelyből kitűnik, hogy az egyes szakcsoportok 116 előadást tartottak, melyekből 78 az orvostudományi, 24 a természet-

tudományi és 14 a társadalomtudományi szakcsoportra esett. Végül jelentette, hogy a nagy választmány az 1910-ben tartandó vándorgyűlés helyéül Miskolcot jelölte ki.

Ilosvay Lajos udvari tanácsos, műegyetemi tanár rövid szavakban méltatta Pozsony város közönségének, polgármesterének és főképpen Apponyi kultuszminiszternek a vándorgyűlés érdekében kifejtett érdemeit és fáradozásait. — Broly Tivadar polgármester mondott köszönetet a jöles megemlékezésért, annak a reményének adva kifejezést, hogy a tudományos előadások maradó emléket hagynak Pozsony város társadalmában, ezzel a közgyűlést bezárta.

A közgyűlés után nagyszámu közönség jelenlétében Entz Géza egyetemi tanár „A hő és fény hatása az élőlényekre” címen magas színvonalu előadást tartott, ezzel a pozsonyi vándorgyűlést berekesztették. A vendégek legnagyobb része még tegnap el is utazott.

A pánádi verekedés.

— Maniu a lelkiismeretlen. —

Budapest, augusztus 29.

Ma már tisztán áll előttünk, hogy a pánádi „vérfürdő” dr. Maniu Gyula országgyűlési képviselő fantáziájának torzszüleménye, aki egy nagyobb verekedést lelkiismeretlenül, rosszakarattal csatává fújt fel. Szándékos ferdítéssel a magyaroknak akart ártani és minket akart sárba rántani a külföld előtt, elhitelve, hogy mi oláhvért iszunk és oláhpecsenyét eszünk. Közvetlenül a verekedés után Pánádon teremt az igazító oláh képviselő és nyomban átvette a valótlan hírek terjesztését.

Tegnapi számunkban már megirtuk, hogy Pánádon mindössze nagy verekedés volt székely honvédek és oláh parasztek közt, de nem volt se sortűz, se szuronyroham. A verekedés közben egy ember halálosan, két asszony súlyosan megsebesült.

A brassói magyar királyi 24-ik honvédegyalozred csikszeredai zászlóalja e hó 25-én délelőtt érkezett Pánádba, ahol elszállásolták.

Igy mondja el az esetet a falu jegyzője, aki a történeteknek szemtanúja volt és maga is interveniált. Dr. Maniu persze tovább kürtöli világgá a „vérfürdőt” és valóságos rémregényeket zeng a magyarok vérszomjáról. Természetes, hogy a részeg oláhokat, mint tüdő bányákakat festi, akiket halomra öldösött a dühös magyar.

A pánádi zavargás dolgában különben már megindult a vizsgálat. Kolozsvárról hadbíró ment a színhelyre, továbbá kiszállt Sztupjár Samu erzsébetvárosi királyi ügyész és Madaras Gábor vizsgálatbíró. Hivatalosan megállapították, hogy a szombat Pánádra érkezett honvédséget rendesen elszállásolták. A legénység az oláhok táncmulatásában is részt vett és a nyugalmat senki sem zavarta meg. Este Burcsa oláh kántor be akart hatolni az oláh iskolában lévő tisztútközbe. Az őrség nem akarta bebocsátani, mire dulakodni kezdett az őrkkel. Ekkor érkezett oda Jakob százados, akivel Burcsa gorombáskodott. Erre Jakob kitzsigálta a kántort s mások szerint meg is ütötte, de ez nincs bizonyítva. Burcsát az iskola előtt álló legénység meglökdöste. A dulakodás láttára riadót fuvattak, hogy a legénység összegyűljön és a verekedéstől elvonassék. A riadó szavára fegyveresen érkező legénység rohanás közben többeket megsebesített. Szuronyroham vagy lövés nem történt. Három ember súlyosan megsebesült. Az egyiket egy altiszt kardjával megsebesített, ennek sérülése halálos. A többi két súlyosan sebesült szurony által sérült meg. Tizenketten könnyebb sérüléseket szenvedtek.

Már ekkor megkezdődött a surlódás a honvédek és az oláhok között, mert a lakosság gyűlölködve fogadta a magyar katonákat. A tisztek is csak nehezen szereztek meg az iskola épületét, ahol berendezték étkezdéjüket.

Vasárnap délben a tisztek éppen ebédnél ültek, amikor Burcsa János részegen be akart hatolni az iskolába, hogy ott rendelkezék. Az őrség a garázda embert kitessékelt az iskolából, mire ez föllármázta a falut.

Simon György, a pánádi jegyző a vasárnap eseményekről a következőket telefonozta:

— Valótlan az a híresztelés, hogy a honvédtisztek szuronyrohamot vezényeltek volna. Halottak nincsenek. Az egész esemény tulajdonképpen nagy verekedés a honvédegenység és a falusiak között.

Vasárnap délután a községi iskolában ebédnél ült a zászlóalj tisztikara; az iskola kerítése előtt őrség állott, az utcán pedig katonák, parasztleányok és leányok csoportosultak.

Egy részeg paraszt, Burcsa János erőnek erejével be akart menni a tisztek közé, de az őrség föltartóztatta. Az oláh paraszt azonban tovább huzakodott és lármázott, amire az őrség jelentést tett a dologról a tisztikarnak.

Jakab százados kiment az udvarra s Burcsát, aki be akart oda tolni, kifelé taszigálta. A paraszt éktelenül kiabált, a mire hozzáesietett egy Nogyin Irimie nevű ember s ő is be akart jutni az udvarra. Még néhány oláh paraszt is közbelépett s el akarta vonszolni onnan a lármázókat.

Megjelent a falu bírja, valamint Simon György jegyző is. E közben százados a járőrőrséget kiállította, mert egyre több paraszt nyomult be az udvarra. A négy-öt katonából álló járőrőrség ott teremt a százados mellett s kifelé szorította a betolakodott embereket.

A jegyző hasztalan csillapította a zajongó tömeget, amely fenyegetőzni kezdett. Amikor Jakob százados energikusan rászólt Burcsára, hogy takarodjék el s ne csináljon olyan zavart, a paraszt brutálisan leszidta a tisztet és gyalázó szavakkal illette még a családját is. A százados erre odaszólt a jegyzőnek:

— Hallja kérem? Ez az ember az anyámat szidta!

A következő pillanatban arcúlötötte Burcsát, akit most már az őrség kilökött az utcára. Odakünn a székely honvédség, amely már megunt a folytonos lármát és századosának bántalmazását, valamint a rájuk szórt szitkokat, nekiesett a parasztek tömegének és vezényszó nélkül ütni kezdte a falusiakat. Hazakergették őket s közben nagy verekedés támadt a két tábor között.

Kádár alezredes gyűlékezőt fuvatott, de sem riadó, sem szuronyroham nem volt. A verekedésben egy oláh paraszt halálosan, három súlyosan és tizenhárom könnyebben megsebesült.

A honvédség a gyakorlat sorrendje szerint tovább vonult. Kolozsvárról hadbíró utazott el Pánádra s már megkezdődött a vizsgálat polgári és katonai részről is.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Büntető feljelentés egy község ellen. A sopronmegyei Veszkeny községben kiütött a sertésvész, de a községi lakosság elitkolta a betegséget és az elhullott állatokat sem a rendes dögtéren földelte el. Az elföldelést emellett olyan felületesen végezték, hogy a kutyák felkaparták a hullákat. A hatósági állatorvos most rájött a dologra és büntető feljelentést tett a község ellen.

Pest vármegye alispánja, Fazekas Agost, tudatja a gödöllői járás községeinek előjárásáival, hogy a szeptember hó 8-ától 11-ikéig tartó hadgyakorlatok alkalmával netán okozandó mezei károk megállapítására illetékes vegyes bizottság szeptember hó 13-án délelőtt 11 órakor gyűl egybe a gödöllői főszolgabírói hivatalban. Fölhívja tehát az előjárásokat, hogy az egyes községekben okozott mezei károkról szóló kimutatásokat erre az időre terjeszszék be a gödöllői főszolgabíróhoz.

Pest vármegye rendkívüli közgyűlése. Pestpilissoltkiskun vármegye törvényhatósági bizottsága szeptember hó 2-án délelőtt 10 órakor rendkívüli közgyűlést tart, melynek egyetlen tárgya: Gödöllői község képviselőtestülete által a villamos világítás berendezési költségeinek fedezésére feiveendő 421.000 koronás kölcsön dolgában hozott határozat.

Kassán az állami tisztviselők a törvényszéki palota nagytermében látogatott gyűlést tartottak, melyen több mint 700 tisztviselő vett részt s amelyen Horváth Sándor törvényszéki elnökhelyettes elnökölt. Hosszabb vita után, melynek folyamán elégedetlenségüket fejezték ki afelett, hogy Kassát kihagyták a magasabb lakbérbe sorozott városok közül, elhatározták, hogy a mult gyűlés határozatát az újabb tapasztalatokkal kibővítve a kormányhoz terjesztik, s rövid időn belül öttagu küldöttség fogja azt átadni. A küldöttség vezetője Arnold Sándor táblai tanácselnök lesz.

Ujvidék város ma tartotta rendes közgyűlését, a közgyűlés elhatározta, hogy Győr-megye átiratát a márczius 15-ikének nemzeti ünneppé leendő törvénybeiktatása ügyében támogatja és csatlakozik hozzá. Az egy milliós kölcsön ügyében elhatározták, hogy a bécsi földhitelintézetől a kölcsönt nem veszik igénybe, de elfogadják a magyar villamossági részvénytársaság ajánlatát, mely folyószámlára 300.000 korona hitelt nyújt a rendes bankkamatlábon felül 1 százalékkal.

Mozgó képek.

Raporton.

(A newyorki hadvezetőség rendelete szerint a katonanövendékeknek a jözsében is jártassággal kell birniok.)

Feltételezem, hogy a mi hadvezetőségünk is kapva kap ezen az újításon és így majd napirenden lesznek a következő jelenetek:

Kadét (kitép a sorból): Jelentem, hogy a főhadnagy ur parancsából raportra jelentkezem.

Kapitány: Persze! már megint a kadét! Mit csinált?

Főhadnagy: Jelentem alássan tegnap konyhavizitet tartottam a második században és a gombócok élvezetlen kemények voltak.

Kapitány: Hallatlan! Kadét! mit jelent ez! Fogja be a száját! Két heti szobafogság! Majd adok én maguknak! A hadsereg semmi? A harczképesség kutya? Csend! A katona legyen vitéz és bátor, aztán kemény gombócokat egyen! Három heti szobafogság!

Kadét: Kérem ez azért —

Kapitány: Fogja be a száját! Hallatlan ezek a kadétek! Feszilegnek az egyenruhában és még tisztességes gombócot se tudnak főzni!

Kadét: Nem én vagyok az oka...

Kapitány: Nem! Persze hogy nem! A dédanyám az oka! Hallgasson! No, zokogja el ostoba kifogásait.

Kadét: Kérem... tiz tojással kevesebbet adtam a szakácsnak...

Kapitány: Micsoda? Tiz tojással kevesebbet? Hogy mer maga tiz tojással kevesebbet adni? Hát azért van a Dienstregelement V. része, hogy maga a maga ostoba feje szerint intézkedjék, mi? Ma tiz tojással ad kevesebbet, holnap huszszal, holnapután meg majd egy tojást se ad! Tudja mi ez? Ez fegyelmi vétség! Így kezdí maga a katonáskodást? És maga akar hadnagy lenni? Hogy mert maga tiz tojással kevesebbet adni, mi?

Kadét: Azért mert —

Kapitány: Fogja be a száját! Nem igaz! Mit mond a Dienstregelement V. része, mi? Persze, nem tudja! Hogy is tudná! Ha azt kérdezném, hogy Pimpinello kisasszonynak a Variétében hány lyuk van a cipőjén, azt tudná! De erről fogalma sincs! Van magának egyáltalán sejtelve arról, hogy a gombócához hány tojás kell?

Kadét: A Dienstregelement V. részének 371. §. 5. pontjának a) bekezdése így szól: *Gombóc.* Végy 30 tojást, annak sárgáját üsd bele tiz kiló lisztbe, keverd össze...

Kapitány: Hallotta? Végy 30 tojást és maga csak 20-at vett! Hát ez a fegyelem? Ez a katonai eskü! Miért vett 30 tojás helyett huszat, mi? he? miért nem beszélt? ezt is én tudjam? mindent én tudjak? Azt is, ami a maga ostoba fejében van?

Kadét: Kérem én 30 tojást vettem, de tiz — — izé — — romlott volt — — megzúpult és már nem lehetett pótolni — —

Kapitány: Micsoda-a-a? Hogy mondta-a-a? Tiz rossz volt? Igen? Rossz? Hát ki a hibás, hogy rossz volt? Hát nem intézkedik a Dienstregelement tisztán, világosan, érthetően, hogy a tojásokat a vásárlásnál miként kell megvizsgálni? Miért nem vizsgálta meg, mi? A katonai kincstár az lopja a pénzt, mi, ha? azt csak úgy lehet pocskolni, mi, ha? Hallatlan ez a mai katonai fiatalság! Még egy tojást se tud megvizsgálni és az arany kardbojtról álmodozik! Magasabb katonai iskolákba persze szeretne járni, de gombócot főzni, azt nem tud! Hallja kadét! Magáról ugy is hallottam, hogy nem jó lovas... Ezt sehogy se akartam érteni... Most már értem! Hogy tudna valaki lovagolni, mikor egy gombócot se tud főzni? Hogy akar maga csapatparancsnok lenni, mikor annyit se ért a katonai tudományokhoz, mint egy husz-koronás szakácsné, akinek nem sóznak a nyakába tiz záporotjást...

Kadét: Kérem kapitány ur...

Kapitány: Ne kérjen semmit! Öt hét szobaárstom! Majd megtanitom én mőresre! Tudja, hogy ez összeesküvés a hadsereg ellen? Összeesküvők pedig nem lesznek hadnagyok! Majd lesz rá gondom, hogy

ön se legyen! Én nem veszem a lelkekre, hogy az armádia ereje, megbízhatósága gyengüljön, mert magának nem tetszik a Dienstrelement szabályait megtartani és rossz gombócokat főzet.

Kadét: Kérem, kapitány ur...

Kapitány: Pusztuljon a szemem elől! Hat hét szobaáristom! Jobbra át! Indulj!

Kadét: Az én kinevezésemnek is lőttek! (el).

Kapitány: Főhadnagy ur! Ez többet elő ne forduljon! Mi a holnapi foglalkozás?

Főhadnagy: Harcászati gyakorlatok a lőtérén...

Kapitány: Smarn! A tiszt urak holnap reggel 7 órakor a konyhában lesznek! Savanyu káposztát fognak főzni dagadóval és gombóczzal... és én is ott leszek? Érti? Ott leszek?! A zöldségvásárlást is látni akarom... Az én tisztjeim talpig katonák legyenek, vagy menjenek fináncznak! Ezer milliom... (áühösen el.)

Box.

A bécsi himlőjárvány terjed.

— Budapestről visznek szérumot. —

Budapest, augusztus 29.

Hetek óta kapjuk a jelentéseket Bécsből, hogy a kitért feketehimlőjárvány még mindig nem lokalizálódik. Nap, nap mellett egyre újabb betegedési esetekről érkezik híradás, csak a hivatalos jelentések igyekeznek jelentéktelenségnek föltüntetni a bajt. Ma azonban egy híradás azt mondja, hogy Bécsből a budapesti himlőszérum-termelő intézetekben nagymennyiségű oltóanyagot rendeltek. A híradás szerint tegnap két bécsi orvos tanár járt Budapesten, akik hatezer himlőszérumos-íolát magukkal vittek, huszezet pedig a drogueriák és gyógyszerházak útján sürgősen megrendeltek a himlőnyirk-készítő intézetekben.

Az oltóanyagvásárlások hírét több oldalról megerősítették s ennek nyomán riasztó feltevések keletkeztek. Először is valószínűvé vált, hogy a bécsi himlőjárvány sokkal nagyobb, mint azt a hivatalos jelentések feltüntették és tekintettel az osztrák főváros és Budapest között lévő élénk forgalomra, természetes volt az a feltevés, hogy a betegséget áthurcolják. Azonkívül fölmerült az a fontos kérdés is, hogy a nagymennyiségű védekező gyógyszer nem okoz-e végzetes szükségletet egy esetleg Budapesten kitérő himlőjárvány esetén?

Ez aggodalmakkal szemben azonban *Magyar-
revís* Mladen, a fővárosi tisztifőorvosa, a következő megnyugtató szavakat mondja:

— Ami a nagymennyiségű himlőoltószert kivételül illeti, aggodalomra e miatt nincs okunk, mert a székesfőváros két céggel, a Pápay Vilmos- és Péchy Dani-féle himlőnyirk-termelő intézetekkel szerződéses viszonyban áll és ezek a vállalatok annyi anyagot kötelesek szállítani, amennyire a fővárosnak szüksége van. Nem kell félnünk a járvány áthurcolásától sem, mert véleményem szerint a himlő csak kifejlődött stádiumában ragályos; mihelyt pedig valakin a betegségnek csak a szimptomái mutatkoznak, már tökéletesen izolálják az illetőt. Végre is — fejezte be szavait a főorvos — ragály bármikor kitérhet, de a bécsi himlő áthurcolása éppenséggel nem valószínű. Egyébként Budapesten a védhimlőoltások egy pillanatra sem szünetelnek.

Megkérdeztük a dr. Pápay Vilmos-féle nyirok-termelő intézetet is, ahonnan a következő felvilágosításokat kapjuk:

Minden tekintetben megfelel a valóságnak az a hír, hogy Bécsből nagymennyiségű szérumot rendeltek. Magánosok, gyógyszerházak annyira elárasztották bennünket tegnap és ma megrendeléseikkel, hogy alig győzzük a rendeléseket felvenni.

Sürgönyileg, telefon útján folyton kérdezősködnék nálunk, hogy szállíthatunk-e elegendő adagot.

A Medicinischer Waarenhaus képviselője tegnap személyesen járt nálunk s 3000 adag szérumot rendelt sürgősen.

A mai naptól kezdve sokkal intenzívebben fogjuk a szérum előállítását végezni, hogy a bécsiek folyton érkező megrendelésének eleget tegyünk.

A dr. Pécsi Dániel-féle nyilvános tehénhimlőnyirk-termelő intézet vezetősége a következőket mondja a bécsi rendelésekről:

Tegnap és ma olyan óriási arányban tettek nálunk megrendeléseket Bécsből, hogy a legjobb akarattal sem teljesíthettük a bécsiek kívánságát. Tegnap csupán az ebéd ideje alatt — mondotta dr. Breyer — öt ízben kerestek bennünket Bécsből telefon útján.

Érthető a bécsieknek ez a lázas hajszája, hisz az összes bécsi szérumtermelők sem tudják a nagymennyiségű szérumot előállítani. A bécsi állami intézet naponta legfeljebb 20.000 adag szérumot tud előállítani. Ami a jelen körülmények között elenyészően csekély.

Magánosok, gyógyszerházak s a Mediz. Waarenhaus olyan nagymennyiségű szérumot rendelt nálunk, hogy a rendelések nagy részét kénytelenek voltunk visszautasítani.

Jövő héten azonban már abban a helyzetben leszünk, hogy naponta 100.000 adag szérumot állíthatunk elő s akkor kielégíthetjük a bécsiek megrendelését. Az eddigi körülményekből ítélve, Bécsnek a jövő héten még nagyobb mennyiségben lesz szüksége a szérumra, mert a himlő egyre terjed.

Szerdára és csütörtökre egy budapesti gyógyszerész útján intézetünkben óriási mennyiségű adagot rendeltek meg Bécsben. A rendelést el is fogjuk intézni.

De addig semmi esetre sem tehetünk s nem is teszünk eleget a bécsi megrendeléseknek, erre pedig okunk van.

A veszély közeledése óvatossá tesz bennünket. Nem akarjuk magunkat, bár anyagi áldozatunkba kerül, a bécsieknek teljesen kiszolgáltatni, hogy mi azután teljesen kifogyjunk s ha arra kerülne a sor, hogy idehaza is szükség volna nagyobb mennyiségű oltóanyagra, igen könnyen kellemetlen helyzetbe kerülünk.

Ezt pedig mindenáron el akarjuk kerülni. Felelősségünk s kötelességünk tudatában, elsősorban is az itthoni viszonyokra kell tekintettel lennünk s most arra törekszünk, hogy nagyobb mennyiségű védőoltóanyag álljon rendelkezésünkre, mert nem lehetetlen, hogy a közel jövőben itthon is szükség lesz rá!

Ezek a nyilatkozatok tehát azt bizonyítják, hogy Bécsben a veszedelem igen komoly s még egyre terjed. Ajánlatos lesz tehát nálunk is minden óvintézkedést jó előre megtenni, nehogy katasztrófaként szakadjon nyakunkra a baj.

TÁVIRATOK.

Portugál államtanács.

Lisszabon, augusztus 29. Az államtanácsos legutóbbi ülésén az első helyzettel foglalkozott. Luchiano Castro kijelentette, hogy amennyiben a diktatura tovább is tart, nem marad tagja az államtanácsnak. Julio Viltena utalt arra, hogy a mostani kormány eljárása nem hozott jó eredményt a nemzetre és hogy az összes monarchistáknak egyesülniök kell. Pimentel Pinto kijelentette, hogy Franco miniszterelnök eljárása kizárja őt a monarchisták közösségéből és ezért lehetetlen vele tovább együtt működni.

Perzsa-török határvizsgálat.

Konstantinápoly, augusztus 29. A portának tegnapi a perzsa nagykövetséghez intézett jegyzéke kifejti, hogy a török csapatok nem hatoltak be perzsa területre. A csapatoknak kiadták a rendeletet, hogy a perzsa határt ne lépják át. A perzsa követség a jegyzék ezen pontját nem akceptálhatta. Miután a jegyzék nem hívja fel a perzsa delegátusokat, hogy vegyenek részt a határvizsgáló bizottság munkálataiban, a nagykövet megtette újabb lépéseit, amelyeknek az volt az eredményük, hogy a porta felszólította a perzsa kormányt, küldje ki delegátusait a határvizsgáló bizottságba. A perzsa körök nézete szerint a dolog diplomáciai uton fog elintézését nyerni.

Új német flottajavaslat.

Berlin, augusztus 29. (Szűrt tudósítónkól.) A kormány a birodalmi gyűlés elé új flottajavaslatokat fog terjeszteni és kétségtelen, hogy a többség meg fogja szavazni a költségeket. Nemcsak a nacionálista block, hanem a centrum is elfogadja a flottajavaslatokat, amelyek ellen csak a szociáldemokraták és a lengyelek fognak szavazni.

Közzgazdasági távirat.

Csikagó, aug. 29. *Gabonaitózsza.* Zárlat. Buza irányzata engedő, augusztusra 89¹/₄ K., szeptemberre 89¹/₄ K. Tengeri engedő, augusztusra 59¹/₄ K.

Csikagó, aug. 29. *Terménytózsza.* Zsir szeptemberre 8.90, tegnap 9.00, októberre 9.02, tegnap 9.12. Szalonna short clear 8.81, tegnap 8.87 Sertéshus szeptemberre 15.47, tegnap 15.77.

New-York, aug. 29. *Terménytózsza.* Gyapj. New-Yorkban 13.55, aug.-ra 11.62, nov.-re 12.31. New-Orleansban 13¹/₁₆. *Petroleum stand with.* New-Yorkban 8.45 Filadelfiában 8.40, raffined in cases 10.90, Credit Balances of oil City 10.78. *Zsir.* Vestern Steam 9.45 Rohe testvérek 9.60. — On 36.70—36.75 Réz 20.00—20.75.

A bajai bank milliója.

— Megrohanták a bajai bankot. —

Budapest, augusztus 29.

Wagner Sándor bankkönyvelő előzetes letartóztatása — mint már tegnap megírtuk — nagy riadalmat keltett Baján. A bajai kereskedelmi bankot állandóan a betevők nagy tömege ostromolja, akik a pénzüket követelik vissza. A bank rendre kifizet mindent, nem élve azzal a jogaival, amely számára csak a szokásos fölmondási idő mellett teszi kötelezővé a kifizetést. A bank ugyanis már napokkal ezelőtt intézkedett, hogy arra az esetre, ha a betevők ömögessen jelentkeznek, rendelkezésére álljon a szükséges tőke. Ebbeli fáradozásának meg is volt az eredménye, mert egy másik bajai takarékpénztár már a mai napon rendelkezésére bocsátott két millió koronát. Ilyen irányú készségét jelentette ki a szegedi kereskedelmi és iparbank is, valamint a bajai vidéki takarékpénztár és a Szegedi Hitelbank is. Az osztrák-magyar bank fiókjának főnöke pedig már tegnap nagyobb összegű váltót eskomptált az intézetnek. A bank igazgatósága bizonyosra veszi, hogy a bankot kalamitás nem érheti, annál kevésbé, mert a kedélyek lecsillapodnak és a fölmondások a betevők részéről csökkennek.

Wagner tagad.

Wagner Sándort, a bajai bank könyvelőjét a vizsgálati fogság teljesen megtörte. Wagner egész nap sir és ártatlanságát hangoztatja.

Ma délelőtt dr. Rácz Károly vizsgálóbíró maga elé citálta Wagnert és megkezdte a kihallgatását. Wagner egyes dolgokra egyáltalában nem ad fölvilágosítást, a könyvek meghamisítását pedig állhatatosan tagadja. Amikor pedig a vizsgálóbíró közölte vele, hogy a kémiai intézet megállapította, hogy Eckert Antal neve fölé a Wagner Janka nevet írta, a könyvelő így siránkozott:

— Esküszöm, hogy nem tudok róla, vagy ha úgy van, hát *nem én csináltam.*

Ezt a vallomást lerombolja a tény, hogy Wagner a múlt hónap végén öngyilkosságot akart elkövetni. A könyvelő mérgezési tünetek közt betegedett, amit a családja gondosan titkolt. A dolog azonban mégis kiszivárgott és ma azt mondják, hogy Wagner már akkor sejtette, hogy le fogják tartóztatni.

A szakértők véleménye.

A szakvizsgálatnak ugyszólván döntő eredménye, hogy a bank scontró-könyvében Eckert Antal 202. számú részlete mellett megtalálták a nyerőszámot, vagyis 2219/40-et. Ezt a következőképp konstatálták:

Hig cizitromsav-oldatban, illetőleg alkoholban áztatott szűrőpapirosokat helyezvén a foltra, emüvel sokszoros ismétléssel sikerült a fedő tintaréteg nagyobb részét eltávolítani. E művelet közben az írást fedő vastag tintaréteggel együtt a számok is annyira meggyengültek, hogy azok ugyszólván teljesen olvashatatlannak váltak. A leolvadás és az ammoniakgázzal való semlegesítés után a megszáritott írtot tüzetesen megvizsgálták és azt tapasztalták, hogy a 202. rovatban a 2219/41 szám 1-ese helyén szabad szemmel, még inkább nagyítóval tisztán látható 0 tűnt elő, melynek lefelé futó bal oldala az 1. szárnak felel meg.

Érdekesen konstatálták a szakértők ezenfelül, hogy a tintafolt nem eredt véletlenségből, hanem szándékosan öntötték az inkriminált helyre. Ez a megállapítás a következőképp hangzik:

„Oly nagymennyiségű tinta került erre a területre, hogy az egyszerűen tollból nem eshetett. Külön e célra végzett kísérletek is meggyőztek arról, hogy kedvező körülmények között jól bemártott tollból hasonló erősségű tintafoltot ejtve, annak területe, a kérdéses folt területének legfeljebb negyedét teszi. A folt alakja amellet szől, hogy a tintatartó feldülésekor nem keletkezhetett.

Ritka, különös körülményeknek kellett fenforogniok az esetben, ha a folt véletlenségből esett a papirosra.

A szakértők a Jelzalog Hitelbanktól bekért nyeremény-kötvényen is tapasztaltak radirozásokat és eltüntetett írásnyomokat; erre nézve az alábbiakat észlelték:

A sorsjegy jobboldali alsó sarkában, ahol a német szövegben „Für die Kontrolle“ nyoma látható, a radirozás nyoma már közvetlen szemlélet után a leghatározottabban felismerhető és pedig

1. mert a „Für die Kontrolle“ nyomásnak alsó része el van koptatva.

2. a sorsjegy alapját képező és számtalan-szor ismétlődő „Magyar Jelzalog Hitelbank“ aláírás két sora mintegy 3-5 czm. hosszúságban egészen el van távolítva,

3. mert a papiros felületén e helyen érdes,

4. mert a sorsjegy ezen helyen áttetszőbb, tehát e helyen a papiros radirozás következtében megvékonyodott. Az itt elmondottakat a mikrografikus felvételek és a sorsjegyekről készített közvetlen másolat is bizonyítja. Az eltávolított írásnak nyomait sem magyítóval, sem mikrografikus felvételek alapján nem ismerhettük fel. Valószínű, hogy a feljegyzés czeruzával történt. Megkísérlettük az eltávolított írást oly módon láthatóvá tenni, hogy a papirost jódgőzök hatásának tettük ki. E művelettel a körülbelül 5 czm. hosszúságú területen elhúzódó radirozás szembeülnővé vált, átvilágításakor pedig bizonyos írásnyomokat figyelhetünk meg. Ez írásnyomok azonban annyira határozatlanok, hogy jelenlétüket meg nem állapíthatjuk.

Dr. Vaisz Sándor felfolyamodása.

Dr. Vaisz Sándor, Wagner védője írásbeli felfolyamodást adott be a törvényszék vádtaácsához, elmondva, hogy Wagner letartóztatása nem indokolható meg kellőképpen. A védő a következőkben ismerteti az ügyet:

A bírósági szakértők augusztus 19-én adták be szakvéleményüket a budapesti törvényszék vizsgálóbírájának. Nem való, hogy a szakértők konstataáltak volna, hogy a 40-es számú sorsjegy Eckertnek adatott volna el. Tény az, hogy a szakértők radirozásokat és javításokat konstataáltak, de nem a részlet-főkönyvön, hanem a részlet-nyugtakönyvön és a scontro-könyvön. A dolog ugyanis akként történt, hogy a részletre eladott sorsjegyek mindenképp a részletfőkönyvbe vezetettnek be. E könyvben pedig, mint azt a bírósági szakértők is konstataáltak, a sorsjegyszámok körül semmi vakarás, vagy javítás nem fordult elő.

Az Eckertnek eladott sorsjegy 2219-41. számú volt. E szám azonban a másik könyvben nem lett helyesen bevezetve és mikor Wagner észrevette, hogy valami számmal tévedésnek kell fennforognia, elküldött az eredeti részletért Eckert-höz, kik az ívet leányukkal, özv. Beke Bélánéval beküldték a bankba, hogy megmutassák, melyik az ő sorsjegyszámuk. Wagner a részletéről konstataálta, hogy az egyezik a főkönyvbe beirt 2219-41-es számmal s így javította ki azután a másik könyvben a helytelen számot. Erről mondják Eckerték, hogy kicserélték a részletet. Ezt azonban megczáfolja a vizsgálat során kihallgatott több tanúnak vallomása, amelyek igazolják, hogy a részletet Wagner egy perc alatt a főkönyvvel összehasonlítva, átadta özv. Beke Bélánének, ki folyton szemmel kísérte őt s így ott kicserélés nem történhetett. A vizsgálat alatt maga Eckertné vallotta, hogy bizalmatlan lévén, nem akarta a részletet a bankba küldeni, de sógora, Eckert Gyula rábeszélésére mégis elküldte azzal az utasítással, hogy a részletet ki ne adja a kezéből. Ekkor — így vallja Eckert Gyula — ő feljegyezte magának a sorsjegy-számot s mikor a nő visszahozta a sorsjegyet, azt eltették. Csak hónapok múltán, mikor a főnyereménynek híre terjedt, fogiak Eckerték gyanút s kezdtek kutatni, nem-e az ő sorsjegyük ütötte meg a főnyereményt? Mikor Baján erről az első hírek megjelentek, a bank igazgatója magához kérte az Eckert-tesztvéreket, felhíván őket, van-e panaszuk?

Ekkor történt az, hogy bemutatták a vágott részletet, melyet ők maguk akasztottak oda, a honnan kivágatott s miután egybevágnak találtak, meggyőződtek arról, hogy kicserélés nem történhetett s az igazgatóságtól bocsánatot kérve, kijelentették, hogy most már teljesen meg vannak nyugtatva. Említésre méltó, hogy míg Eckert Gyula azt mondja, hogy feljegyezte a számot, de ezt a

feljegyzést nem találja, de úgy emlékszik, hogy a szám 40-es volt, addig Eckert Antal kijelenti, hogy nem tudta milyen számú volt a sorsjegy. Wagner hivatkozik arra a körülményre, hogy a scontro-könyvben, ahol az eladott sorsjegyek száma mindig áthuzatik, a kérdéses 40-es szám nincs áthuzva és mint a bank tulajdona szerepel, sőt 1907. év elején az új számlában újra előíratott, mint a bank tulajdona. Ezt a szakértők is konstataáltak. Wagner a hibás bejegyzések kiigazítását a könyvekben maga is beismerte s azt hiszi, hogy Eckerték a főnyeremény publikálása után, mikor a törlésekről értesültek, indították meg el-lene a hajszát.

A letartóztatást a vizsgálóbíró a szökés veszélyére való tekintettel rendelte el. Wagner bűnösségét kizárja az a körülmény is, hogy ő a banknak egyszerű fizetett hivatalnok, akinek a milliós nyereményből semmi haszna sincsen, mert ezt a bank részvényesei között kell felosztani. A védő végül azt állítja, hogy a Wagner elleni ügynek éle tulajdonképpen a bank tönkretételére irányul.

A szabadlábrahelyezés kérdésében pénteken dönt a szabadkai törvényszék vádtaácsa.

Az éjjeli órákban jelentik: Wagner Sándort, a bajai ipari és kereskedelmi bank letartóztatott könyvelőjét, ma délelőtt, délután késő estig hallgatta ki a vizsgálóbíró. Wagner határozottan tagadja a bűncselekményt s azt mondja, hogy bűntársai nincsenek. A könyvekben tapasztalt javításokat elismeri, de tagadja, hogy bűnös számdékből követte volna el azokat. Wagnernek a letartóztatás ellen beadott felebbe-zése ügyében holnap délután ül össze a vádtaács s ennek határozatától függ, hogy vizsgálati fogságban marad-e Wagner és hogy nem-e kell kiterjeszteni a vizsgálatot a bajai ipari és kereskedelmi bank igazgatóságának egyes tagjaira. A szegedi és a szabadkai pénzügyintézetek bizalmi férfiakat küldtek Bajára, hogy az ipari és kereskedelmi bank stásusát vizsgálják meg és az eredményhez képest nyújtsanak segítyt a run ellen.

EGYETÉRTÉS.

Szeptember hó 1-ével új előfizetést nyitunk az Egyetértésre. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejár, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Minden előfizetőnk teljesen díj-talanul kapja a magyar család számára kiváló gonddal szerkesztett „Magyar Szalon“ című folyóiratot.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . . 2 kor. 40 fill.

Negyedévre . . . 7 kor. — fill.

Félévre . . . 14 kor. — fill.

Egész évre . . . 28 kor. — fill.

A fürdő- és nyaraló-évszak alatt a lapot előfizetőinknek bárhova pontosan elküldjük, ha a címváltozást kiadóhivatalunkban idejekorán bejelentik. Ebben az esetben sziveskedjenek mindig legutolsó lakhelyük címét is közölni.

UJDONSÁGOK.

A sorsjegy.

A bajai milliós főnyeremény kalandos esete mostanában nagy nyugtalanságot okozhat az összes főnyereményekre hét zár alatt őrzött sorsjegyek között, mert a kétség sötét foltját csöppen-tette oda a a nyeremény mellé: Hátha mi is úgy járunk! Hátha bennünket is kiragadott a szerencse, de aztán kiragadtak a szerencse kezéből! Ma még nem tudni, mi igaz, mi nem a bajai bankügyben. De ahány sorsjegyet csak őriznek ebben a pénz-telen, a szerencse véletlen esélyeire berendezett országban, az valamennyi látni szerető a maga fölapiját, nincs-e rajta vagyont, gazdagságot, munkátlanságot megakadályozó tintafolt.

És százezer, meg százezer hívő lélek megremeg álmatlan éjszakáin felvetődött kétségeiben, hátha őt is elűtötték a gazdagságtól, amelyet pedig a véletlen az ölébe hullatott. A véletlen, a szerencse, a jóságos ég — ez külön gazdasági faktor nálunk, társadalmi alap, amelyre egzisztenciák épülnek, nem buborékos fellegvárak, hanem reális számítások alapozódnak s amelyre adósságokat csinálnak s új életet berendeznek.

Mert sehol annyira számításba nem veszik a véletlent, természetesen a kedvező véletlent, sehol annyi sok reménnyel nincsenek a jóságos sors iránt, mint éppen nálunk, következtéskép sehol annyi szegénység és mit sem érő rózsás illúzió.

A hirtelen és lehetőleg munka nélkül való meggazdagodás epesztő vágyakozásának országa ez, a babonás számok, a szerencséthez őlmok, a számítás nélküli kislutri együgyű országa, ahol hit-ele senkinek, de legalább egy 1/8 rája váró milliója mindenkinek van.

Milyen feneketlen szegénység, milyen égető éhség kell ehhez a kirakati füvegen át való, megálmodott jólakáshoz, mennyi kétségbeesés, hogy ilyen valószínűtlen, gyerekes remény után futunk előle.

Az izmaink megbénultak s a munka után való garasos gazdagodást, a generációkon át tartó szorgalommal, tevékenységgel velejáró jómódot gyenge malasztunk vesszük, amelynek semmi hatása sincs társadalmunk beteg szervezete. Ide már altató, álmovilágba ragadó, mindent felejtető méreg kell, a hirtelen meggazdagodás, a máttól-holnapra való vagyonszerzés morfuma, hiszen már a holnaputáni várakozásba is belepusztulhatunk. Így legalább átlamodjunk a mátt s megnyugszunk a sors akaratában.

A szerencse futóbolondjai vagyunk valamennyien, szeszélyes mosolyára berendezetten várjuk az időknak maguktól való jobbra fordulását s éppen ez a minden tevénsükbe belejátszó nagy szerencse a legnagyobb szerencsétlenségünk.

Mik —

Napirend. Napár. Péntek, augusztus 30. — Római kathedrális: Róza sz. — Protestáns: Róza. — Görög-ország: augusztus 17. Miron vf. — Zsidó: Elul 20. — A nap két: reggel 5 óra 14 perczkor, nyugszik: este 6 óra 45 perczkor. — A hold két: esti 10 óra 58 perczkor, nyugszik: déli 12 órakor. A hold utolsó negyede d. n. 6 óra 28 perczkor.

A miniszterek nem tognak. — A Magyar Mórán és Építész Ezerlet választmányának ülése esti 6 órakor. — A Magyar Jelzalog: hitelbank 300 frankos községi hitelozónak kisorsolása d. e. 10 órakor. — A Nemzeti Szalon nyári kiállítását nyitva 9 órá-tól esti 6 óráig. Belépőj 1 korona. — Az Uránia Kégyó-téri szalonja nyitva délelőtt 9-től esti 8-ig. Belépőj 20 fillér. — Állandó-kiállítás a Könyves Kálmán-műintézetben nyitva egész nap. Belépőj nincs. — A Magyar Nemzeti Múzeum régi-sztára nyitva délelőtt 9 órá-tól délután 2 óráig. — A Szep-téművészeti múzeum nyitva délelőtt 10 órá-tól 2 óráig. — A Fővárosi Múzeum zárva. — A Földtani Intézet Múzeuma zárva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva délelőtt 10-14-g. — A Történelmi Arcképesarnok zárva. — A Réprajzi Múzeum nyitva 8-6-ig. — Az Iparművészeti Múzeum zárva. — A közleke-dési Múzeum nyitva 9-12-ig. Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Techn. Iparmúzeum nyitva 9-1-ig. — A nyil-vános könyvtára zárva.

— Személyi hír. Báró Forster Gyula főrendi-házi tag, az Országos Képzőművészeti Tanács elnöke, hat hétre elutazott a fővárosból. Szabad-ságidejének nagyrészt nyíramegyei birtokán fogja tölteni.

— Kitüntetés. A hivatalos lap mai száma je-lenti, hogy a király Mohl Antal szerbiai választott püspöknek és a győri székeskáptalan nagyprépost-jának, a közművelődés terén szerzett kiváló érde-mei elismerésül, a II. osztályú vaskoronarendet adományozta.

— **Kossuth Ferencz Karlsbadban.** Szerényi József kereskedelemügyi államtitkár, mint megirtuk, Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter látogatására tegnap délelőtt fél tíz órakor Karlsbadba érkezett. Tíz órakor látogatást tett a miniszternél, akivel rövid déli megszakítással este hat óra utáni tanácskozott. Az államtitkár a kereskedelemügyi miniszterium folyó ügyeiről referált a miniszternek, este hét óra 24 perczkor induló gyorsvonattal pedig visszatért Budapestre. Kossuth Ferencz Karlsbadban is napoként több órán át dolgozik. A miniszterium fontosabb hivatalos ügydarabjait naponként utána küldik Karlsbadba és azokat személyesen intézi el. A miniszter a kurát szorgalmasan betartja és állapota igen jó.

— **Canadományozás.** A hivatalos lap jelentése szerint a király *Kokas József* királyi hercegi uradalmi jószágfelügyelőnek a királyi tanácsosi címet adományozta.

— **Ferdinánd fejedelem jubileuma.** Szófiában Ferdinánd fejedelem jubileuma alkalmából Gudew miniszterelnöknek a polgári érdemrend nagykeresztjét, Nikolajew hadügyminiszternek a polgári érdemrend gyémántjait, Stanciov külügyminiszternek a Sándor-rendet, a pénzügyminiszternek, az igazságügyminiszternek, a közoktatásügyi miniszternek, valamint a középítkezéstudományozta. A földmívelésügyi miniszter gyönyörű dohánytárczát kapott a fejedelemtől. Az ünnepélynek kiválóan nemzeti jellege volt, főleg a Martéren adott lakomának, amelyen Gudew és Gaudiew miniszterek és végül a fejedelem mondtak pohárköszöntőt. A lakoma után a fejedelem, a kormány tagjai, valamint a diplomáciai kar tagjai végignéztek a csapatok bevonulását. A gyakorlótéren egybegyűlt 20.000 főre menő tömeg lelkes ovációban részesítette a fejedelmet. A császár Ferdinánd fejedelemhez üdvözlő táviratot intézett, amelyben szerencsét és egészséget kíván a fejedelemnek, hogy a bolgár nemzet javára szolgáló nagy művét befejezhesse. A fejedelem jubileuma alkalmával tartott üdvözlő beszédek közt különösen figyelemreméltó volt Radoslawek egykori miniszterelnöké, aki a liberális párt nevében sajnálkozását fejezte ki, hogy a fejedelmet nem üdvözlheti még királyi koronázása alkalmából. A liberális párt a királyi koronázást programjába vette. A kormány és pártja felhasználta a vidéki polgármesterek szófiái tartózkodását és nagy gyászünnepet rendezett Stambulow és Petkow sirjánál, amelyeket elhalmoztak koszorúkkal. A fejedelem, aki a nyár folyamán több hetet töltött gömörmezei birtokán, elutazása alkalmából a következő kitüntetések adományozta: Allender Henrik zólyombrenói főbányatanácsosnak és Kovách István poprádi polgármesternek a Sándor-rend lovagkeresztjét; Loványi Hugó sztraczenai vasgyári főnöknek, valamint Hamvay Ede dobsinai polgári iskolai igazgatónak ugyanezen rend érdemkeresztjét adományozta; Tomory Géza garamvölgyi főszolgabírónak egy értékes aranyórát láncz-czal, Markó Miklós hírlapírónak pedig, a felső-gömöri turisztika fejlesztéséért egy gyémántos mellétt.

— **Tudományos körök egyesülése.** A budai polgárság körében rég óhajtott kívánság valósult meg a napokban. A Budai Tudományos és Művészeti Kör tagjai egyesülésre hívták föl a Szabad Liceum tagjait, amire az indította őket, hogy a két kör ugyanegy irányú tevékenységet fejtett ki eddigi működésében. Az egyesülés most végbement és az alakuló gyűlésen elnök lett *Konkoly-Thege Miklós*, alelnök dr. *Neuschloss Kornél*, ügyvezető alelnök pedig *Haypál Benő* a budai ev. ref. egyház lelkeséje.

— **Nők az egyetemen.** Bécsből jelentik: A közoktatásügyi miniszter jóváhagyta a bécsi filozófiai tanári kar régebben hozott határozatát, mely szerint dr. Ritter Eliz kisasszonyt a román filológia magántanáráként habilitálja. Ez az első eset, hogy egy nő magántanári állásra meghívott. A közoktatásügyi miniszter az összes egyetemi rektorátusokhoz rendeletet intézett, mely szerint a tanársegédi szolgálatra bocsáttatnak olyan nők, akik feljes tudományos minősítéssel és osztrák állampolgársággal bírnak. Valamely tanárnak a tanításban való helyettesítéséhez és tanfolyamok hirdetéséhez minden egyes esetben a tanári kar hozzájárulása szükséges.

— **Fejedelmi vendégek a dán udvarban.** Diplomáciai körökben el van terjedve a hír, hogy az ősz folyamán sok fejedelmi személyiség lesz együtt, mint vendég a dán udvarban. Már néhány nap múlva megérkezik *György* görög király, kevéssel utána várják *Alexandra* angol királynét, lányával, *Viktória* hercegnővel. Hogy az orosz özvegy czárné is eljön-e ebben az esztendőben Dániába, még bizonytalan, ellenben azt beszéltek, hogy az orosz czári pár látogatása, több mint valószínű, sőt hirtire jár, hogy a czár Fredensborgh-kastélyban találkozni fog *Edward* angol királylyal, aki az ősz folyamán szintén odaérkezik.

— **A pusztaszeri Árpád-ünnep rendező-bizottsága** tekintettel az ünnep iránt megnyilatkozó országos érdeklődésre, tisztelettel felkéri egy városokat, mint a városok és mindennemű kulturális testületek illetékes hatóságait, hogy jelentkezéseiket sziveskedjenek mielőbb megtenni, a képviselőre kiküldöttek neveinek s a küldöttségi tagok számának pontos megjelölésével avégből, hogy a Kistelektől Pusztaszerig való elszállításról, mely kocsikon történik, kellő módon gondoskodhassanak. Ugyancsak kérik azt is, hogy az ünnepi díszbeidre való előzetes bejelentést is tegyék meg. Tájékoztató tudatja a bizottság azt is, hogy szeptember hó 15-én reggel valószínűleg külön gyorsvonat fog Budapestről Kistelekig indítani, mely még aznap Kistelekről Budapestre vissza is fog jönni, úgy, hogy ez által az ünnepre menni szándékozók nem lesznek kénytelenek szeptember 14-én éjjel Szegeden megszállani.

— **Kiss Áron kitüntetése.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király dr. *Kiss Áron*nak, a budapesti pedagógium igazgatójának nyugdíjaztatása alkalmából, mely saját kérelmére történt, az udvari tanácsosi címet adományozta. Ez a kitüntetés nemcsak dr. *Kiss Áron* személyét érte, de az ő személyében a magyar pedagógiát. Egy emberöltőn át volt tanítója *Kiss Áron* az ifjúságnak. Hosszu éveken át vezetője volt annak a hatalmas intézetnek, amely hazánkat 25 éve látja el polgári és tanítóképző intézeti tanárokkal. Az ő érdeme volt az, hogy ez az intézet főiskolai nivóra emelkedett s még a külföld előtt is igen nagy hírre és tekintélyre tett szert. *Kiss Áron* tudása adta meg ennek az intézetnek azt a súlyt és elsőrendűséget, amelyet mindenütt elismertek az intézetről, a mikor a nevelés tudományokról volt szó. *Kiss Áron* volt a magyar pedagógia leghivatottabb és legelső rendszeres művelője, aki a neveléstudományt mint önczéli kezdte művelni. Huszonhárom önálló munkát írt, köztük híres neveléstudományt s tollából több mint ezer tudományos értekezés került a különböző iskolai és tanügyi lapokba. Munkásságának elismerésül kapta évekként a királyi tanácsosságot. Akik *Kiss Áron* személyesen ismerik, nemcsak a tudós, hanem az ember kitüntetésén is örvendenek. Jó szívű, jó kedélyű, nemesen egyszerű és puritán jellemű ember. Egyike azoknak, akikről igazán el lehet mondani, hogy kitüntetések után sohasem sóvárgolt. Megelégedett azzal a címmel, amit hallgatóitól kapott, kik őt: az ország első „tanítójának” nevezték.

— **Egy költő-tanár tragikus halála.** A Rókus-körház műtőasztalán ma reggel *Taksonyi József* fővárosi polgári iskolai tanár, egy poétailektü férfi lehetne ki lelkét. Vakbélgyulladásban szenvedett, vidékről fejtött, megoperáltatta magát és a műtét alatt meghalt. *Taksonyi* lelkesedéssel és sikerrel verselt. Három verskötetét a kritika kedvezően fogadta. A „Haza és szerelem” címűt gróf Apponyi Albertnek ajánlotta, a Vigyázó-díjért pályázó dalciklusát a Petőfi-társaság megdicsérelte, hazafias költeményeit országsszerte szavalják, népdalait éneklék. De nem csak mint költő, hanem mint tanár is hasznos tagja volt a magyar társadalomnak: húsz év óta szolgált a fővárost mint tanító, majd mint tanár. Irodalmi hagyatékának rendezésével barátait: Zempléni Árpádot, a Petőfi-társaság titkárát és Farkas Bélát bizta meg. Halálának híre nagy részvétet kelt mindenfelé. Temetése holnap pénteken délután négy órakor lesz a Rókus-körház halottas házából, ahonnan tetemét a rákoskeresztúri temetőbe viszik a főváros tanácsa által engedélyezett díszsírhelyre.

— **Ivanov ezredes gyilkosa.** A Péter Pál-erődben ma akasztották fel *Ivanov* ezredesnek, a politikai fegyház igazgatójának gyilkosát. Még a vesztőhelyen sem váltotta be nevét, csak annyit mondott, hogy a forradalmi harci szervezet tagja.

— **A székesfehérvári sztrájk.** Székesfehérvár rendőrkapitánya ma reggel radikális intézkedéseket fogantatott. Fölösztatta a „Rózsakert”-ben lévő sztrájkantant és letartóztatta *Handler* és *Forgács* szociálista párttitkárokat, akiket a nap folyamán el is toloncoltattak. *Handler* és *Forgács* ugyanis azóta, hogy a székesfehérvári főkapitány a kitiltó végzást meghozta, állandóan lázítottak, izgattak és a félrevezetett sztrájkolókat a dolgozó munkások ellen uszították. A főkapitány a rend érdekében nem várta meg a nyolcz napot, amely a két kitiltottnak rendelkezésére állt, hanem ma délután vonatra ültette *Handler* és *Szombathelyre* toloncoltatta. *Forgács*ot két órával később Budapestre szállították. Mindkettőjük eltoloncolása a legnagyobb titokban történt, úgy, hogy a munkásság nem is tudott róla. *Réh* rendőrkapitány reggel megjelent rendőreivel a sztrájkantant és felszólította a munkásokat, hogy távozzanak nyugodtan. A sztrájkantantant lévő emberek engedelmessé váltak a felszólításnak és távoztak. A város különben csöndes. Az üzletek nyitva vannak, a legtöbb műhelyben dolgoznak. A városban rendőrök és csendőrök czirkálnak és a zavargók közül tizenegyet letartóztattak. Közülük egy *Bencsik* nevű kömvest, aki izgató plakátokat osztogatott az utcán. A városi tanács ma délelőtt *Havranek* József polgármester elnöklelte alatt tartott, melyen *Handler*nek a rendőrségi kitiltó végzés elleni felelősségét elutasította s a kitiltást helybenhagyta.

— **Az Orsz. Nőképző-Egyesület Veres Pálné felsőbb leányiskolája,** mely a lehető legmagasabb középfokú műveltséget igyekszik nyújtani növendékeinek anélkül, hogy őket akár a további tudományos vagy kenyérkereső pályákra óhajtani előkészíteni, ezton is tudatja, hogy a jövő iskolai évben a szabátszatot és főzést is fölveszi a VII—VIII. oszt. rendes tárgyai közé. Jelzi egyuttal, hogy az iskolai előadások mellett a jövő évben is lesznek u. n. diszeladások (kisebb kurzusok), így: a főzés egészségtanáról, a magyar nemzet történeti nőalakjairól és a nőnek szükséges jogi ismeretekről stb., melyek tartására tudományos életünk kitűnőségei közül kért föl és nyert meg többeket az Egyesület.

— **Dinamitlopás.** Gyulafehérvárról jelentik: Az Első Erdélyi Aranybányatársulat raktárából kedden hajnalban ismeretlen tettesek tizenöt kilogramm dinamitot loptak el. Az eset rejtélyes voltát emeli az a körülmény, hogy napokkal ezelőtt más raktárból szintén nagymennyiségű robbanószert emeltek el. Valószínűnek látszik, hogy ezek a lopások összefüggésben vannak a branyicskai hid. elleni merénnyel és a napokban az arad-budapesti 601. sz. gyorsvonat ellen intézett felrobbantási kísérlettel. A csendőrség a bányászok körében erőlyes vizsgálatot indított. A nyomozás más mederben is folyik, megállapítandó: kit terhel ama nagyarányú könnyelműség vagy bűnös összejátszás felelőssége, hogy robbanószereket őrizetlenül vagy könnyen hozzáférhető helyen tartanak.

— **Nyári Rudiék Budapeston.** Nagy hullámokat vert föl a gróf *Festetics Vilma* és a soproni *Nyári Rudi* cigányprimás szerelmi regénye. A grófi család mindent elkövetett, hogy a regényes hajlamu grófkisasszonyt „észretérítse”, hasztalan. A szerelmesek siettek polgári házasságot kötni, hogy minden ellenkezést hasztalanná legyenek. Most pedig arról érkeznek hírek, hogy az egyházi esketés is megtörtént: *Nyári* szerdán esküdött örök hitűséget *Festetics Vilma* grófnőnek a soproni domban. Tanuként *Nyári* zenekarának muzsikusa, *Bokor Lajos* és *Magda György* szerepeltek. *Pader Rezső* prépost szép beszédet intézett a fiatal párhoz. *Nyári Rudiék* pénteken érkeznek Budapestre és a szerencsés cigányprimás szombattól egy fővárosi kávéházban fog muzsikálni. Grófi felesége a szentírás rendelkezése szerint mindenüvé, tehát a kávéházba is híven elkíséri férjét.

— **Leleplezett leánykereskedők.** Megirtuk tegnap hogy a szegedi rendőrség előtt egy *Szabó Eszter* nevű leány leleplezte, hogy Budapestben egy rendszeresen szervezett leánykereskedő-banda működik. A banda tagjai *Moskovitz Sándor*, *Szilágyi Hugó* és *Glanecz Náczi*, a főhadiszállásuk az Ó-utca 24. száma alatt lévő *Windsor*-kávéházban van, amelyet *Szilágyi Hugó* bérel. A leleplezésről a szegedi rendőrség hivatalosan értesítette a budapesti főkapitányságot, amely valószínűleg ártalmatlanná fogja tenni már most a bandát, a lebujt pedig kitakarítja.

— **Ki a bűnös.** Ez a kérdés a Hau-pörben még mindig nincs eldöntve. A bíróság ítéletében a közvélemény nem akar megnyugodni és Hau védőügyvéde lázasan kutat újabb bizonyítékok után. A tárgyalás alkalmával Hau Linának több levelét is felolvasták, amely mind gyengéd, tréfálkozó, tehát ezek a levelek épen nem bizonyítják, hogy a férj és feleség rossz viszonyban volnának egymással. Ha pedig Olgáról van szó a levelekben, sehol a gyanunak, a féltékenységnak nyoma se látszik.

Néhány érdekesebb levelet itt közlünk:

Baden-Baden.
Molitor-villa
1906. július 7.

... Utközben hálistennek nem volt nagy meleg. Ó drága, drága Hausi, vigyázz magadra. Egyre jobban érzem, mily reitenesen a tied vagyok, bármily kedvezek is itt az enyéim. — Az én otthonom mégis csak ott van melletted.

Olgának csupa nagyszellemű barátai vannak és valósággal beteg a szellemi megerőltetéstől, valahányszor cseveg valakivel. Különbösen nagyon helyes leány, cseppet sem lett öregebb, s udvarlók veszik körül.

Drága, drága Hauser, tarts meg engem és a te gonosz lánykádat szeretetben és viselj gondot magadra! Irj gyakran s hidd el, gyönyörrel gondolkodok utazásunkra.

Sokszor, sokszor csókol a te ...

Kedd.

... Tudod, Hausi, a mama voltaképen egy szegény féreg, Olga rosszul bán vele s rajta kívül nem lát embert. Olgával egyáltalán nem lehet együtt élni. Majdnem belehal a nagyzási hóbortjába s amióta versei füstbe mentek, félreismert lángész.

Mama nagyon kedves. Nem panaszkodhatom mi fölött sem. S mégis, Hausikám, boldogan vonulok veled új otthonunkba, olyan országba, ahol sohasem kell zavarba jönnöm ... Kérlek, drága férjem, irj a te bolondos, szerelmes asszonyodnak, akit oly borzasztóan elkényeztetted és aki oly reitenesen boldog melletted s nincs is távol tőled.

Csütörtök.

(Datum nélkül.)

... Épp most érkezett meg 16-án irt leveled. Ah, édes, drága levelek tőled, amelyek egyszerűen gyönyörbe ejtenek. Rettenesen szerelmes vagyok; nincs is szebb, nagyobb, megmérhetlenebb előttem, mint az én férjem s ebbe bele kell nyugodnod.

Fanny nővérem Olga férjhezmenetelének kérdését kezzeimre bízta. Odaát kell valakit keresnünk ...

Sokkal értékesebbek a bűnpör szempontjából Haunak válasza ezekre a levelekre. Olgáról alig ir, sehol semmi nyoma valamelyes melegebb érdeklődésnek és így a védelem erős fegyvereit képezik.

Lenk Samu, akit a tárgyalás alatt sokszor emlegettek, röpiratot adott ki: „Esküszöm! Mi az igazság a Hau-pörben“ cím alatt. Ebben a személyes benyomásait közli, amelyekre Hauval való közös vizsgálati fogsága alatt tett szert s egyuttal megírja bizalmas közléseit Molitor Olgáról.

Lenk ki akarja mutatni, hogy Molitor Olga Hau házassága előtt tényleg viszonyt kötött vele Montreauxban. Tanuként jelöli meg a Branc család Montreauxban és Ruf Ervin thüringiai földbirtokost, aki akkor Montreauxban tartózkodott.

Lenk a következő szavakkal fejezi be röpiratát: „Nos, ti schwarczwaldi parasztok, akik egy emberélet fölött mondatok ítéletet, elmondtam itt nektek a teljes valót, vajjon belátjátok-e, hogy a hiányos tanuvalomások és az ügyész ur részrehajlása elcsavarta a fejeteket? Belátjátok-e, hogy eskü alatt tett vallomások ellentmondanak azoknak, amiket itt elmondtam, s esküvel hajlandó vagyok megerősíteni? Ha oly jól ismertétek volna Haut, mint én ismertem és tanultam tisztelni minden porcikáját, lelkét, érzelmeit, cselekvései módját, úgy magasra emelnétek karotokat és megesküdnétek: Hau Károly nem gyilkos!“

Lipcseben a birodalmi törvényszék szeptember 26-án zárt ülésben fogja tárgyalni Hau felelősségét a karlsruhei esküdték verdiktje ellen.

— **Árvíz Japánban.** Tokióból táviratozzák, hogy az árvíz Japánban rémes pusztításokat vitt végbe. Gumma-tartományban 1800 ház van víz alatt; 49 ember meghalt és 250 eltűnt. Az árvíz egyre nagyobb területet önt el. Tokió környékén öt vasutvonalon szünetel a közlekedés. 7000 ember hájléktalan.

— **A kiutasított orvos.** Megirtuk tegnap, hogy a rendőrség egy Strojan József nevű külföldi kalandort kiutasított, akiről kiderült, hogy bár csak borbélylegény, orvosnak adja ki magát és gyakorlatot is folytat. Erről az emberről most különböző súlyos beszámítás alá eső dolgok is derülnek, többek közt, hogy tudatlanságával embert ölt, beteg embereket egész életükre megnyomorított, sőt egy Zeille Anna nevű vak leányon erőszakot is követett el. Nem lehetetlen tehát, hogy a szélhámost, még mielőtt engedelmessé válna a kiutasított végzésnek, le is tartóztatják.

A doktor ur különben ma védekezik. Egy hírlapíró előtt ugyanis, a következőket mondta:

— Azt fogják rám, hogy nincs doktorátusom. Ez nem áll. A doktorátust én Dél-Afrikában tíz esztendővel ezelőtt az első angol-bur háború idején szereztem. A háboruban nagyon sokan kaptak doktorátust és orvosi gyakorlatra való engedélyt olyanok is, a kiknek a szűkséges előképzetségiük nem volt meg. A ki értett a gyógykezeléshez, az megkapta a címet és azután bekerült a hadseregbe katonarvosnak. Én Krüger köztársasági elnöktől kaptam ezt meg, hiteles okirataim is voltak róla, a melyeket nemrég valaki tőlem ellopott. Annak idején följelentést is tettem a törvényszéknek, de a tolvajt mindeddig még nem nyomozták ki.

Budapestre úgy kerültem különben, hogy Sergius orosz nagyherceg akit egyszer megoperáltam, meghívott Oroszországba tábori orvosnak. En megírtam az utazási előkészületeket és Magyarországon is keresztül utaztam. Budapesten történt, hogy feleségem lebetegedett és a gyermekágyi láz halálát okozta.

Mikor már valahogyan rendbejöttem, elmentem nőmet s el akartam utazni Oroszországba. Ekkor azonban jóakarómat, Sergius nagyherceget meggyilkolták és szolgálatomra Oroszország nem reflektált már.

Ennyi a történetem, ma pedig úgy meghurcolnak itt, mintha gonosztevő volnék. Egyik reggeli lap azt a hírt közli többek között, hogy én feleségemet meggyilkoltam volna. Ez nem igaz. Dr. Pálfi igazolhatja, hogy nőm halálát gyermekágyi láz okozta. Azt is közli nevezett lap, hogy egy Hajduska József nevű cipészlegény meghalt a kezem alatt, továbbá, hogy egy Horvát Mari nevű varróleányt halálra hipnotizáltam. Ezekre a vádakra csak annyit jelentek ki, hogy nevezetteket soha nem is ismertem. Engem most egy párisi gyógyszerész budapesti képviselővel akar megbizni. Tárgyalok is a cézzel és azt hiszem, hogy meggyezésre is fogunk jutni.

Eddig megtakarított pénzből éltem, Tangerből 9000 koronát hoztam magammal, azt okmányokkal is tudom bizonyítani.

Ezeket mondja Stroján, már most a rendőrség dolga megállapítani, hogy ki ez az ember.

— **Törley özvegye az újságíróknak.** Az elhunyt csantavéri Törley József pezsgőgyáros özvegye ma kétezer koronát juttatott Cziklay Lajosnak, a Budapesti Újságírók Segítő Egyesülete elnökének kezébe, hogy azt férje neve alatt alapítványként kezelje.

— **A kolera terjedése.** Egyre félelmesebben terjed a kolera Oroszországban. Különösen Odessza területén pusztít a járvány. A veszedelem annál nagyobb, mert a zsidó orvosok kitiltásával nincs elegendő orvos. Plotzkból jelentik: A kormányzó a kolerajárvány terjedését megakadályozandó, utasította a kerületi főnököket, hogy rendeljék el a Visztulan hajózó tutajosok megvizsgálását a vasúti és gőzhajóállomásokon.

— **Az első műsor.** A modern diszszel átalakított „Budapesti Cabaret-Színház“ a Teréz-köruton holnap esti megnyitóján három vidám egyfelvonásoson kívül elejétől végig új és főképp budapesti cabaret-számokkal szolgál. Ezeket mind a legjobb nevű poéták és komponisták írták. Négy új kupléval lép a közönség elé kedvence: *László Rózsi* is. Az első műsor keretében fellép a cabaret valamennyi újonnan szerződött tagja a pénzügyi megnyitó-előadáson.

— **Katonaság a konyhában.** A hadsereg megfelelő élelmezése mindig nagy gondokat okoz a vezetőségnek. Az egyes élelmiszerek és szükségletek szállítói sokszor nagyon is visszaéltek a kínáló alkalmakkal és szegény katonák sem tisztességesen húst, de még kenyeret se kaptak. Gyakran megesezt — legtöbbször háborús időben — hogy a katonák csirizt kaptak profunt helyett és a többi étel is minden volt, csak tápláló nem. Hogy ezen a bajon segítsenek, a new-yorki hadvezetőség a katonanővendékeket a főzésben is kioktatja. Így aztán majd ellenőrizhetik a csapatok élelmezését. A new-yorki hadvezetőség ötlete alighanem nálunk is visszhangra talál.

— **A császár élete ellen.** A pétervári hadbíró az összeesküvők perében a következő ítéletet hozta: Nikitenkót, Seniadiskit és Naumovot a császár élete ellen irányuló merénylet előkészítésében való részvétel miatt kötélfalra ítélték. Négy vádlottat a jelenlegi államforma megváltoztatására irányuló összeesküvés miatt elítélték, egyet közülük 4, hármat 8 évi kényszermunkára, 5 vádlottat megfosztottak polgári jogaitól, hatot, köztük Fedosieff ügyvédet és nejét felmentették.

— **Nogyvenöt éves találkozó.** Sárospatakon e hó 20-án jöttek össze azok az egykori tanulótlársak, kik Sárospatakon 1862-iki évben tették le az érettségi vizsgát. Az érdekes találkozón hatan vettek részt, dr. Kiss Áron kir. tanácsos, budapesti polgári tanárképző-intézet igazgatója, Nógrádi Pap Gyula salgótarjáni ügyvéd, a Petőfi Társaság tagja, Kiss Kálmán nagykereskedő tanítóképző-intézet igazgatója, Péter József szőlőszőlő, Osváth Dániel abauji, Seres József mártónfalvai és Porzolt Ádám szabolcsi esperesek, kiket dr. Novák Sándor, a főiskola ezidei rektora, Radácsy György, a tiszán-inneni egyházkerület főjegyzője, Szinnyey Gerzson akad. könyvtárnok, Szivós Mihály ny. gimn. tanár és Rác Lajos gimn. igazgató fogadtak a főiskola vendégtermeiben szállásoltak el. Másnap dr. Novák kísérefében megtekintették a város emlékezetesebb helyeit s tisztelegtek egyetlen életben lévő tanárjuknál, Soltész Ferencznel, a görög szótár első szerzőjénél, kit a tanulótlársak nevében dr. Kiss Áron üdvözölt s ki meghatva mondott érte köszönetet. Fölkeresték még a diákok egykori szabóját, a 96 éves Schwarzot, ki magas kora dacára élénken elcsvegett velök s nem egy humoros és komoly jelenetet elevenített fel a főiskola régi multjából. Aztán a főiskola ebédlőjében ebédre gyűltek össze s számos felköszönlőkben emlékeztek meg egymásról. Végül elhatározták, hogy mindazok, kik még életben lesznek, ötvenéves találkozóra fognak összegyűlni.

— **Kifosztott községi pénztár.** Magyarcsanak község községi pénztárát ismeretlen tettesek feltörték és kirabolták. Délután 6 órakor szokás szerint bezárták a község házában levő Wertheim-szekerényt és mikor ezután a községi szolga kisöprötte a hivatali helyiségeket, az ajtó bezárása után ő is eltávozott a község házából. A község házában az éj folyamán az éjjeli őr volt jelen. Valószínű, hogy ez is elaludt, így nem vette észre a rablók munkáját, mely teljesen zajtalan volt, mivel egy a község háza, valamint a Wertheim-szekerény ajtaját álkulccsal nyitották ki. Reggel a községi jegyző és mindazok, kiknek a község házában volt dolguk, 8 órakor jelentek ott meg. Már jó ideje ott volt a jegyző, segédjegyző és a községi bíró, midőn észrevették, hogy a Wertheim-szekerény fel van nyitva és hogy annak elvett tartalmát, mely 6291 korona 96 fillér volt, elvitték. Sem a község háza, sem a Wertheim-szekerény ajtaján sem a feszítésnek vagy a külerőszaknak semmi nyoma. Ez bizonyítja, hogy a rablók álkulcs segítségével dolgoztak. A községi jegyző a vakmerő rablásról azonnal értesítette a csendőrséget és Thaisz Géza járási főszolgabíró. A nyomozást Thaisz Géza főszolgabíró Matuska Gyula pénzügyi segédítőkarral és az apátfalvai csendőrrel vezeti.

— **Katolikus nagygyűlés Würzburgban.** A legutóbbi teljes ülésen Fernbach elnök kifejtette, hogy a tudomány feladatát képezi a katolicizmus elveinek megvédése. A védelemnek a támadások után kell igazodnia. A teológiának az újkor tudományos törekvéseit nem szabad ignorálnia. A vallás alapjait modern eszközökkel kell megvédeni. A tévedés nem bűn és nem szégyen. A püspökök, akiknek a döntés feladatukat képezi, ne befolyásoltassák magukat még a legügyesebb publicisták által sem. — A nagygyűlés egyházi ének éneklésével ért véget. Délután lakoma volt.

— **Verekedő milliomosok.** New-Yorkban véres verekezés volt két ismert milliomos közt. Az illinois-Central vasut igazgatósági ülésén történt, hogy a társaság volt elnöke, Fish indítványt tett, amelyben a mostani elnökkel, Harahannal szemben azt ajánlotta, hogy küldjenek ki vizsgálóbizottságot annak megállapítására, vajjon milyen befolyást gyakorol a Hariman-féle vasuti trust az illinois-Central vasutra. Harahan kérésére az igazgatóság mellőzte ezt az indítványt, mire Fish rákiáltott Harahanra, hogy ő Harryman embere.

— Hazudik! — rivallt Fishre Harahan. Fish ráugrott és fejbe vágta. Mikor az igazgatósági tagok szétválasztották a verekedőket, Harahan vértől borítva összerogyott.

— Egy magyar ezred tifusz-veszedelme. Szerajevéből egyre nyugtalanítóbb hírek érkeznek, hogy a szolnoki hadkiegészítő kerülethez tartozó 68-ik gyalogezred legénysége között a tifusz járványszerűleg lépett föl. Két hete folynak már a Boszniában a hadgyakorlatok, melyeken a 68-ik gyalogezred is részt vesz. Nemrég két század legénysége között tifusz ütött ki és a járványnak — hivatalos bevallás szerint — eddig három halottja és ötven betege van. A betegek állapota egytől-egyig életveszélyes. A halottakat: Szabó János szakaszvezetőt, Molé Venczel és Hoppán János közvitézket tegnap temették el nagy katonai parádéval. A megfertőzött két századot elkülönítették és az egész katonaságot orvosi vizsgálat alatt tartják. Amíg a járvány el nem mulik, szünetelnek a gyakorlatok.

— A bombagyár. A Standardnak jelentik Odesszából: Három nap előtt öt fiatal ember az esti vonattal Odesszából Krivojeoseroba utazott és a vasúti őrt látta, amint egy magányos kunyhóba osontak. Jelentést tett a rendőrbiztosnak, aki két rendőrrel és két kozákkal utánuk ment. Mikor a rendőrbiztos felszólította a fiatal embereket, hogy nyissák ki az ajtót, belülről lövések dördültek el; a rendőrbiztos holtan rogyott össze és egy rendőr súlyosan megsebesült. A közeli kaszárnyából ötven dragonos és ugyanannyi kozák katona jött segítségükre. Tizenhét órán át védekeztek a kunyhóban a fiatal emberek és jól célzott lövésekkel sok katonát leterítették, mígnem elfogyott a golyójuk. Mikor a katonák rájuk törték az ajtót, csak egyiküket találták ott és egy társának a holttestét, hárman megfoghatatlan módon eltűntek. Az életben maradt forradalmár csak annyi felvilágosítást adott, hogy társa az utolsó golyóval fölbélte magát, hogy a többi három hová mentek, azt nem akarta megmondani. A kunyhóban bombaraktárt fedeztek fel.

— Sztrájkok. A Sztrájk-féle fémáru gyár összes munkásai ma sztrájkba léptek, mert a gyáros nem akarta az alacsony munkabérekot felemelni. Az Erzsébetvárosi Horma faárugyár munkásai 13 pontból álló memorandumot terjesztettek a gyárvezetőség elé s mivel az, a munkásokat visszautasította, sztrájkba léptek. A megindított tárgyalások során már közeledés történt, mert az akkord munka eltörlésének kivételével a feltételeket elfogadta az igazgatóság. A békülésnek most a legnagyobb akadály az, hogy a munkások rendkívül el vannak keseredve, mert sztrájkanyagukat felszalták, több sztrájkolót letartóztattak és a többieket elfolconczolással fenyegették. Amíg ezért elégtételt nem kapnak, nem akarnak munkába állni. — A szabómunkások sztrájkjában csak ma éjjel áll be a változás. A tegnapi eredménytelen tárgyalás után a mesterek és munkások megbízottjai kimondták, hogy a tárgyalásokat nem szakítják meg teljesen, hanem ma újabb tárgyalásra jönnek egybe s megkísérik az ellentéteket kiegyenlíteni. Ma este tehát újabb tárgyalás lesz, amelyet az ipartársulat helyiségében tartanak meg. Nincs kizárva, hogy létre is jön a béke, mert a mesterek bizottságának megkerülésével igen sok kismester kötötte már meg a szerződést a munkásokkal és így a sztrájkolók száma erősen megcsappant. Több mint négyszáz munkás dolgozik már a munkások által megállapított új feltételek mellett és épen ez mutatja, hogy a munkások feltételei nem túlzottak és elfogadhatlanok. A konfekció szabókön kívül sztrájkban állanak a szállítási szabók is, akiknek száma azonban aránylag kicsiny.

— Halálozások. Thurner, jeles francia virág- és interieurfestő halálát jelentik Párisból. Thurner Mulhouse-ban, Elzászban született, de már korán elköltözött Párisba. Művei közül legnevezetesebb a „Bretagnei boszu” című triptychon. Egyébiránt Franciaországban és Elzászban alig van olyan muzeum, amely Thurner egy vagy több művét ne őrizné.

Cziffay Antal nyugalmazott 48-as honvéddandárnagy, aki Klapka komáromi várparancsnoknak a kapitányi idejében segédtszije volt, e hó 27-én meghalt Csurgón. Bihori Békessy Géza ügyvéd, városi tanácsos és törvényhatósági bizottsági tag, tb. városi főjegyző, augusztus 26-án 62-ik évében elhunyt Szatmárt.

Molndr Emil, a „Székely Újság” elhunyt felelős szerkesztőjét, szerdán délután helyezték örök nyugalomra Kézdivásárhelyen nagy részvét mellett. A sírnál dr. Nagy György orsz. képviselő bucsuztatta el a halottat. A kézdii kerület függetlenségi pártja és a kézdii vásárhelyi függetlenségi kör nevében Meggyaszay Mihály lelkész tartott szép beszédet. A temetésen dr. Szacsavay Gyula pártelnök vezetésével résztvett a megye függetlenségi pártja, amelynek az elhunyt buzgó jegyzője volt.

— A „Jena” katasztrófája. Az a vizsgáló bizottság, amelyet a szenátus a „Jena” katasztrófája ügyében kiküldött, 200 oldalas jelentést adott be a szenátusnak, amelyben a B. löpor sajátságaira és hiányosságaira terjeszkedik ki. Az előadó kifejti, hogy a „Jena” hadihajó katasztrófájának oka a B. löpor meggyuladása volt. De más oka is van a szerencsétlenségnek; az egyetértés hiánya, a különböző szolgálati ágak közt létező ellentét és szakadás. A hajótűzér, a hajómérnök és a hajómatróz nem érez egymással, kölcsönösen utálják egymást s féltékenyek egymásra. A felsőbb hatóság nem törődik ezzel s nincs módjában az ellentéteket tevékeny munkásságában kiegyenlíteni. A francia hajóhaderő csökkenése a központi hatalom sajnálatos erélytelenségének, az általános közönynek és felelőtlenségnek az eredménye. A referens így végzi előadását:

— Igérjétek meg ünnepélyesen, hogy helyreállítjuk tengerészetünkben a tekintélyt, rendet, fegyelmet, örködést és felelősséget. Adjunk tengerészetünknek olyan anyagot és felszerelést, amely méltó bátorságához, értelmességéhez és jelentőségéhez. Minden francia hivatalos ehhez a nemzeti munkához.

— A berlini bérkocsi-automobílok. A berlini hétszáz bérkocsi-automobílok közül a hitelezők négy-százat lefoglaltak és valószínű, hogy még igen sok végrehajtás alá fog kerülni. Eleinte a bérkocsi-automobílok nagy bevételekre tettek szert, de mikor számuk nagyon fejszaporodott, a jövedelem csekély volt ahhoz, hogy fedezni lehessen a temérdek reparatúra költségét, amely évente az automobílok vételárának 10%-át teszi. Így az automobílok-bérkocsitulajdonosok legnagyobb része anyagi zavarokba jutott.

— Titokzatos lopási eset. A Zrinyi-utcai főkapitányság épületébe ma egy riadtképi ember állított be. Elmondta, hogy egy Gaedlicke-bankház szolgálja s Várbogyai Ferencnek hívják. Főnökei megbízásából ma tizenháromezer koronát vitt a postafakarképzőházba s ezt a pénzt egy ismeretlen valaki ellopta tőle.

Az esetről rögtön jegyzőkönyvet vettek fel. Várbogyai elmondta, hogy a pénz tíz darab ezres és harmincz darab száz-as bankból állott. Ezt egy pénztárczába téve vitte magával. A Szabadság-tér közelében azonban nagy fáradtság és álomság veit rajta erőt. Leült egy padra s anyira ki volt merülve, hogy elszundikált. Amikor fölébredt, rémülve vette észre, hogy pénztárczáját ellopta valaki.

A hihetetlennek látszó ügyben a rendőrség megindította az eljárást. A szolga előadása nagyon gyanus és nincs kizárva, hogy a titokzatos lopási ügyre vonatkozólag mihamarabb majd ő maga tud fölvilágosítást adni.

— Eltűnt gyémántgyűrű. Egy előkelő családból származó fiatal nevelőnő, K. Irén állott ma a büntetőbírótság előtt lopás büntetével vádolva. Az volt a vád ellene, hogy egy értékes gyémántgyűrűt ellopott Spitzberg Armin kereskedőtől, akinek családjánál alkalmazva volt. K. Irén tagadta, hogy a lopást ő követte el, de az a körülmény, hogy a gyűrűről szóló zálogcégedulát az ő szobájában találták meg a diván alá elrejtve, büntősége mellett bizonyított s a bíróság fiatal korára és büntetlen előéletére, valamint azon körülményre való tekintettel, hogy az okozott kárösszeg a 100 koronát meg nem haladta, K. Irént lopás vétségéért 8 napi fogházra ítélte. Ezt a büntetést is kitöltöttnek vette a bíróság az elszervezett vizsgálati fogsággal s a vádlottot szabadlábra helyezte.

— Küzdelem a lázadó fogsólyva. Izgalmas jelenet játszódott le a gyulafehérvári törvényszék fogházában. Ott van elzárva a többszörös gyilkosságú kísérletért 12 évi fogházra ítélt Ádám Antal, akit engedetlen és lázadó magaviseletéért már több ízben megbüntettek. Augusztus 26-án egy házi rendelettel szemben az engedelmességet megtagadta és társait is engedelmességre biztatta. Fenyegelő magatartásáért a börtönőrök vasra akarták verni, de a fegyverc s a vaslánczokat hirtelen kézrekerítve egy ablakmélyedésbe menekült és minden feléje közeledőt leütéssel fenyegetett. Végre is a dühöngőt a fegyőrök fegyverezték le, mellének szuronyt szegezve. Pár óra múlva a rab a felügyelőségnek panaszra jelentkezett friss vérző sebet mutatva, mely állítása szerint a fegyőrök szuronyától ered. Ez ügyben a felületes hatóság beható vizsgálatot rendelt el.

— Veszedelemes rablóbanda. Belgrádból írja tudósítónk, hogy sikerült kézrekeríteni azt a veszedelemes rablóbandát, amely Pozsarevác környékét rettegésben tartotta. Tegnap délután a rendőrök Kumanóban egy házban rajtaütöttek a rablókon és csendőrök segítségével bekerítették a rablókat. A banda vezérét Sava Percet és még egy rablót agyonlőttek, a többi hat megadta magát. Van köztük egy asszony, aki férfiruhában járt mindig a bandával. A küzdelem négy óra hosszat tartott és sok csendőr megsebesült.

— Katonai gyakorlatok a főváros környékén. Budapest közelében Örkény és Pilis közt most folynak a dandárgyakorlatok és a főváros utcáin nap-nap után lehet látni az átvonuló ezredeket. A fővárosból ma vonult ki a 6-ik és a 86-ik gyalogezred, valamint a 32-ik hadosztályparancsnokság Pilisre, a 31-ik hadosztályparancsnokság Ocsára. A IV. hadtestparancsnokság a napokban teszi át székhelyét Örkénybe, a gyakorlatok idejére. Ma jött a fővárosba Kecskemétről a 8-ik huszárezred, a jövő héten pedig ideérkezik Székesfehérvárról a 69-ik gyalogezred. Mindkét ezred kivonul a dandár, illetőleg hadosztály és hadtestgyakorlatokra, amelyeknek befejeztével az összes csapatok az őszi nagy zárógyakorlatokra vonulnak.

— Díjbirkózás. A Beketow-cirkuszban ma volt a nemzetközi díjbirkózó verseny negyedik napja. A nap folyamán győzött Kutusow kozák Dietrich osztrák ellen, John Pohl Abs Johnson ellen, Mourzuk Renardo ellen, Aberg Anderson ellen.

— Kirándulás az Alánára és Herkules fürdőre. A természeti szépségekben gazdag Alánára megtekintésének és a kies fekvésű Herkules fürdőben való időzésnek megkönnyítésére 30 napig érvényes mérsékelt áru menetértéti jegyek adatnak ki Budapest nyugoti pályaudvaron. E menetértéti jegyekkel a keleti pályaudvartól — Zimonyig vagy a nyugoti pályaudvartól Báziasig vasuton, Zimonytól, illetőleg Báziasztól — Orsováig hajón és Orsovától — esetleg Herkulesfürdői megszakítással és tartózkodással — ismét vasuton tehető meg az út. Az I. és II. osztályu jegyek a vasuton gyorsvonattal, a hajón I. helyen a III. oszt. jegyek a vasuton személyvonattal, a második helyen való utazásra jogosítanak. Az utazás az esetleges zimonyi vagy báziasi és orsovai tartózkodáson kívül a vasúti vonalakon háromszor, a hajóton egyszer megszakítható. E menetértéti jegyek árai a következők: Budapest keleti pályaudvar I. osztály 54 K 80 fillér, II. osztály 39 K 60 fillér, III. osztály 21 K 30 fillér. Budapest nyugoti pályaudvar 53 K 50 fillér, 37 K 50 fillér, 19 K 70 fillér.

— Rendőri hírek. Elmehajos leányok: Két elmehajost szállított tegnap a rendőrség a lipótmezei elmeógyógyintézetbe. Az egyik Sik Vilma huszonhét éves tanítónő, akit hozzátartozói hoztak a rendőrségre, a másik Bogár Zsófia, aki tegnap délelőtt a Thököly-úton a járókelőket inzultálni kezdte. — Életunt cselédcseány: Baross Erzsébet cseléd az éjjel a Nagydólya-utca 1. szám alatt levő lakásán jobb halántékán lötte magát. Esméletlenül állapotban a Rökus-kórházba szállították. Tettenek okát nem tudják. — Véres verekedés: Magyar Ferenc optikus és Behulez Gyula asztalos az éjszaka részegen mentek haza a Márton-utczában. Ott összeverekedtek Zvara Mihály és Antalcs István kocsisokkal, akik vasvillával támadták meg Magyar és Behulezot. A támadás vége az lett, hogy Magyar a jobb karján, Behulez a jobb szemén sebesült meg. Mindkettőt a mentők a Rökus-kórházba vitték.

— Rajeczfürdő igazgatósága állami, törvényhatósági és vasúti tisztviselők, illetve alkalmazottaknak, továbbá lelkészeknek, tanítóknak és gazdászoknak ez évi augusztus 21-től szeptember 30-ig a lakbéréknél 50 százalék, az egy koronás tükörfürdőnél szintén 50 százalék, az ételáraknál pedig 10 százalék kedvezményt nyújt. Prospektust kívánatra ingyen küld. Állandó posta-, távirat- és vasút-állomás van a fürdőtelepen.

FERENC JOZSEF KESERÜLVÉ

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna és vivásra.

x Zászlók, czimerek, minden kivitelen kaphatók Linhart színházi festőnél és diszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-u. 27. sz. Arjegyék ingyen.

x Nászajándékok Rothauser, Deák-tér 6. sz.

x Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 f.

x Róma-Kecskemét. Mind a kettőben van valami, mely az embeiséget érdekli. Ott a pápa imádkozik a hívők boldogságáért, jóvoltáért, Kecskeméten pedig a csodás hatású alföldi fehéskeresztes sósorszesz készíti, hogy segítsen mindenütt, ahol lehet.

Leégett a festégyár

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 29.

Óriási tűzvész pusztított ma a fővárosban. Budapest egyik legnagyobb gyárelépe gyuladt ki, s teljesen el is pusztult. A veszedelem a Magyar Általános Fesztégyár Részvénytársaságnak a Vizafogó 1462. száma alatti telepén támadt. A terület, amelyen a tűz dühöngött körülbelül kétezer négyszögöl. Határai az Újpest-rakpart, a Páfráne-utca, a kábelgyár és az Aczél-féle fatelepe. A Páfrány-utcai részen egy hosszú favázás épület nyulik el. Ez Spitzer Miksa gabonarakára, amelyben több ezer métermázsza buza volt felhalmozva. A gyár maga két épületből áll. Az újpesti rakpart felőli hosszú egyemeletes épületből, amely azelőtt dara-malom volt, most festékőrítő és feldolgozó helyiségeit szolgál. Mögötte emelkedik a szárító és a gépház, amely szintén egyemeletes, mintegy husz méter hosszú régi épület. Két részre oszlik. Az épület felét foglalják el a festégyár, a másik felét Eisner Lajos bérlő és rongyraktárul szolgál. Az egész telep veszedelmes tűzfészek. Temérdek könnyen égő anyag van rajta felhalmozva. A szárító mellett pedig egy kisebb szerű faraktárban nagymennyiségű benzint tartottak. A gyár közönséges úgynevezett földi festéket készített.

A tűz a szárítóhelyiségben támadt. Ott szárítják ugyanis a nyers anyagot. Schultz gépész egyedül dolgozott a szárítóban, amikor észrevette, hogy a gép túlhevítése folytán lángolt fogott a szárító favázás része. Pillanat alatt tűzbe borult a helyiség. Schultz csak az ablakon át tudott menekülni.

A láng a felvonógép üregén át az első emeletre futott. Itt festékárak állottak. Bámulatos gyorsasággal néhány pillanat alatt az egész épület lángban állott. A tűz áttört a tetőn és majd átcsapott a rongyraktárba, amelyben gypju, bőr, rongy volt zsufolva. A tűz újabb anyagot kapott és recsegve-ropogva, fojtó füstöt borítva az egész környékre, valóságos lángtengert képezett.

A munkások riadtan, fejvesztve menekültek széjjel és az első pillanatban eszükbe sem jutott az oltás. Értesítették a tűzoltókat, akik nagy apparátussal siettek a veszedelem színhelyére. Kivonult a II., IV., V., VI. kerületi és központi tűzörség Breuer oltóosztás és Janicsék tűzfelügyelő vezetésével. Kivíttek két gőzfecskendőt és egy automobil-fecskendőt. Ekkorra azonban már az egész szárító, gépház, rongyraktár lángban állott. A tetőzet beomlott, a vasgerendák lezuhantak, az egyemeletes épület teljesen beégett, úgy hogy csak az oldalfalak meredeztek az égnek.

A tűz átcsapott Spitzer Miksa gabonaraktárba is és mintegy negyedrése vagy 2000 métermázsza buzával együtt leégett. A tűzoltók munkáját rendkívül megnehezítette az, hogy a közelben nem találtak vizet. A sors szatirája, hogy közvetlen a Duna partján pusztító tűznek a vízhiány miatt nem lehetett gátat vetni. — A Dunából ugyanis nem szivattyuzhattak vizet, mert nem volt elegendő nyomása a szivattyunak. Így a Bokor-utcai vízvezetékkel kellett a vizet vezetni. Ez azonban kevésnek bizonyult. A tűzoltók azután úgy segítettek magukon, hogy a kábelgyár mögötti üres telken fölgylt esővízből képződött nagy pocsolót szivattyuzták ki. Tizenhét vizsgárral rohanták meg a tüzet. Első dolguk volt menteni a szomszédos épületeket. Sikertől is hosszasan, nehéz munka után lokalizálni a tüzet. Megmentették a festégyár őrítő-malmát és a gabonaraktár háromnegyed részét. Félő volt, hogy a szertehulló zsaratkokok felgyújtják az Aczél-féle

fatelepet és a kábelgyárat. Ezért három fecskendővel folyton a veszélyeztetett épületeket védelmezték. A tűz hírére ezer és ezer ember gyűlt össze a gyár körül.

A rend fenntartására kivonult 40 gyalogos és 20 lovas rendőr Schmid Ede felügyelő és Tabakovits rendőrfelügyelő vezetésével, továbbá a szekerészcsapat tűzkészletével. A szekerészek a tűz oltásánál is segítettek és még idejében kimentették a tűz szomszédságában lévő benzint, amelyhez, ha a tűz hozzáfér, rettenetesen pusztító robbanás következhetik be. Ezt szerencsére sikerült megakadályozni.

Fél tizenkettő volt, mire sikerült a tűz elszigetelése. A telep azonban valószínűleg még hajnalban is égni fog, mert a temérdek festőanyag és rongy nagy anyagot szolgáltat a tűznek. A tűz színhelyén délfelé megjelent Fülepp Kálmán főpolgármester és érdeklődött a veszedelem iránt. A tűz által okozott kár sok ezer korona. A gyár azonban biztosítva volt.

A tűznek különben sebestültjei is vannak: Havcskó Ferencz csővezető-tűzoltó elesett és jobb czombján zuzott sebeket szenvedett. Sipos Károly önkéntes tűzoltónak egy lezuhant deszka összezúzta a kezét. Német István központi gépész pedig a fején és a nyakán égési sebeket szenvedett. Mindhármukat a mentők részszesítették első segélyben.

Ugyancsak tűz pusztított ma egy festékraktárban is. A Weisz Lipót és társa cég Izabella-utca 6. szám alatt levő raktára gyuladt ki, de a tüzet hamarosan eloltották. A kár jelentéktelen.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Diákélet.** A Vigszínházban holnap, pénteken a Diákélet, Meyer-Förster nagyhatású énekes színműve kerül színre. Az ifjú fejedelmet Tanay Frigyes játssza. Ez lesz a népszerű darabnak 72-ik előadása. Holnapután, szombaton a Bernátot, Heltai Jenő énekes bohózatát ismétlik.

(*) **A vig Nibelungok.** Pénteken mutatja be a Királyszínház A vig Nibelungokat, amelynek szerzőjét: Strausz Oszkárt eddig csak dallamos kupléiból ismerte a közönség. A partitúra hálás, de nehéz művészi feladatot juttat a Királyszínház két énekes tagjának: Környei Bélának és T. Harmath Ilonának, akiknek két nagy szerelmi kettőse központja az operettnak.

(*) **Carmen.** A budai nyári színházban holnap pénteken lesz a Carmen opera hatodik előadása. A czimszerepet vendég: Fenyvessy Margit, Don José Déri Jenő az operaház tagja, míg a többi főbb szerepeket most is Maleczky Bianka, Bárdos Irma, Peterdy Etel, Rózsa és Vajda éneklék.

(*) **A Városligeti színházban,** holnap pénteken Zihner bájos zenéjű operettjét a „Svihákok“-at adják F. Sziklay Szerén vendégfelléptével. Szombaton Ujházy Ede bucsufelléptével Szigligeti „A cigány“ című népszínműve kerül színre. Vasárnap este A bus özvegyet adják Keleti Juliska felléptével, mely alkalommal először éneklék az oly kedvelt és népszerűvé vált „Chanson“ francia kuplét, a „Non je ne marche pas“-t.

(*) **D'Annunzio tervel.** Gabrielle D'Annunzio közelebb Firenzében Ugo Falenával, a „Drammatica Compagnia Di Roma“ igazgatójával tárgyalt. Falena a római Teatro Argentinaiát szeretné „Teatro Stabile“-vé — állandóan játszó — színházzá fejleszteni. Ott kerül színre D'Annunzio új műve, „La Nave“ (a hajó), melyről szerzője azt mondja, hogy költői tartalmáért, az összes művei közt, a legjobban szereti. A karokat kísérő zene is már elkészült. Egy másik eredeti terv is szóba került: D'Annunzio egy olasz mithosz alapján „mysterium“-ot akar írni, mely 1908. karácsonykor kerülne színre, még pedig a Frascati melletti Tusculumban. A római kis amfiteatrumnak gyönyörű természetes panorama szolgál hátterül, mely hatalmasan emelné a mű költői hatását.

(*) **Művásárlás a király számára.** A magyar iparművészeti társulat kiállításából kiválasztották a király számára megvásárlandó műtárgyakat, még pedig Körösfői (Kriesch) Aladár festőművész gobelinjeit és Markusz Béla szobrász bronz kandallódíszzeit.

(*) **Fölvétel a színművészeti akadémiába.** Az Országos m. kir. színművészeti akadémián a beiratások az előkészítő osztályba szeptember hó 5., 6., 7-én, az akadémia I. és II. osztályába pedig szeptember hó 8-án lesznek délután 3 órától 5 óráig.

(*) **Nilson Krisztina.** De Casa Miranda grófné, a híres „svéd csalogány“ ez idei születésnapját Gardsby kis svéd faluban ülte meg. A híres énekesnő az üdvözlőknek legkedvesebb dalát énekelte, mely így kezdődik: „Azt hiszem, tizenégy éves vagyok...“ Volt ebben a dalban egy kis humor is, mert hisz éppen 50 esztendővel ezelőtt volt a nagy énekesnő tizenégy éves.

(*) **Magyar műtörténeli kutatás Angliában.** Rákóczi Ferencnek Kupetzky és Mányoki mellett volt egy harmadik udvari festője is, Bogdány Jakab, aki a fejedelemtől elszakadván, Angliába vándorolt ki és ott fejezte be viszontagságos életét. Tétey Gábor a szépművészeti múzeum igazgatója most e kiváló magyar művész munkáit kutatja föl Angliában és egybegyűjti életrajzi adatait. Rákóczi festőjéről nagyobb munkát fog írni a tudós kutató, aki különben Bogdánynak egy nagy értékű festményét már megszerezte a Szépművészeti Múzeum számára.

FŐVÁROS.

(*) **Kinrekedt tanulók érdekében.** Budapest székesfőváros tankerületi királyi főigazgatósága, mint eddig, a jelen iskolaévben is a VII. ker. *Barcsay-utcai áll. főgimnázium épületében* (földszint, jobbra) külön irodát állít fel azoknak a tanulóknak elhelyezésére, akik a főváros valamelyik középiskolájából (gimnázium vagy reáliskola) helyszüké miatt kimaradtak. Ez az iroda f. évi szeptember hónap 5-én és 6-án reggeli 8 órától déli 12 óráig áll a közönség rendelkezésére. Akik tehát már ez ideig eredménytelenül kísérelték meg, hogy gyermekeiket valamely székesfővárosi gimnáziumba vagy reáliskolába felvétessék, a jelzett helyen és időben a tanulók mul: évi iskolai bizonyítványával jelentkezhetnek és előadhadják óhajításukat, amelynek a lehetőség szerint való tekintetbe vételével történik majd gondoskodás a kimaradt tanulók elhelyezésére nézve. Az illetékes iskolai hatóságok részvételével hozandó határozatról, hogy ki mely középiskolában nyer majd elhelyezést, ugyanott szeptember hónap 8-án reggel 8 órakor kaphatnak értesítést az érdeklődő szülők.

(*) **Vásárpénztári részvényjegyzés.** Nagy reményekkel hirdette a főváros, hogy az új vásárpénztárt felállítja részvénytársasági alapon s maga is tetemes összeggel vesz részt az alapításban. Oly lassan haladt azonban előre a részvényjegyzés, hogy majdnem fiaskóval végződött s el kellett halasztani a jegyzési határidőt. Ma azután, hogy valami lendületet adjon a holt pontra vergődött intézménynek — a főváros tanácsa az alakítandó városi vásárpénztár részvényeinek jegyzésére 660.000 koronát utalt ki a 10 milliós kölcsön terhére.

(*) **Színházvizsgálatok.** A színházakat a nyári szünet után a főváros megvizsgálja s a színházban csak akkor játszhatnak, ha a hatóság megadja a színház nyitására az engedelmet. Két évvel ezelőtt a tanács a Nemzeti Színházról megtagadta az engedelmet, mert a színházvizsgáló bizottság a legnagyobb mértékben tűzveszedelmeknek mondotta a színházat. A színház igazgatója föllebezett s a belügyminiszter megemissítve a tanács határozatát, az engedelmet megadta. A színházvizsgáló bizottság az idén is a legnagyobb mértékben tűzveszedelmeknek találta a színházat. A bizottság jelentése alapján a tanács ma kimondotta, hogy a színház megnyitására nem adja meg az engedelmet. A belügyminiszternek két év előtti rendelete alapján azonban tudomásul veszi, hogy a színházban játszanak, de a tanács semmiféle felelősséget nem vállal. A határozatról értesítik a színház igazgatóságát és a belügyminisztert.

Kapható, míg a készlet tart, egyedül:

ÖRÖM SÁNDOR

levélpapír-áruházában,

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 17. szám.

Világ-rekord!!

100 darab egész finom csontlevélpapír, 100 darab színes bélelt borítékkal összesen 200 darab. Egy korona 20 fillér. 1000 drb. Kohinoor cigarettá-hüvely ragasztás nélkül 2.10 K. Vidékre csak utánvétel, vagy a pénz beküldése mellett. Csomagolás nem lesz számítva.

Világ-csoda!!

144 darab I. osztályu alumínium-fóli 1.80 kor
444 darab II. osztályu alumínium-fóli 1.20 kor

144 darab III. osztályu alumínium-fóli 90 fillér

SPORT.

Budapesti nyári meeting.

— Tizedik nap. —

A nyári meeting mai tizedik napjának főszáma a 12.000 koronával dotált Allványdíj-handicap volt, melyben heves küzdelem után Pretti Dick győzött Miután és Kara Mustafa ellen. A mai napon is legnagyobbbrészt vereséget szenvedtek a favoritok s közülök csak Barbarossa és Raucon d'un Roy feleltek meg a beléjük helyezett bizalomnak.

Részletes eredmény:

I. Istállók-díja. Díj 3000 korona. Táv 1400 méter. 1. Gróf Festetich P. 3é sm *Bandi* 54 és fél kg. (Taral). 2. Báró Born F. 3é stpm Soros 54 és fél kg. (Pretzner). 3. Söllinger R. száz. 4é sk Armada 59 és fél kg. (Janek). Futottak még: Chose á querre (Vivian), Belveder (Szilágyi), Karlina (Cockeram). Könnyen három hosszal nyerve, félhosszal harmadik. — Tot.: 10: 36, 40: 62, 58.

II. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Táv. 1600 méter. 1. Reeves H. id. pher *Barbarossa II.* 56 kg. (Taral). 2. Zangen I. 4é pk Juana 51 és fél kg. (Vajda). 3. Capt Don 3é pm Shah 48 és fél kg. (Kisziváth) és Dreher A. 4é pm Radi 54 és fél kg. (Carlsake). Futottak még: Mema (Heidt), Rendetlen (Gulyás) a startnál állva maradt. Erős küzdelem után félhosszal nyerve, holtversenyben harmadik. Tot.: 10: 19, 40: 64, 76.

III. Allvány-díj. Handicap. Díj 10.000 korona. Táv 2500 méter. 1. Zangen Ig. 3é pm *Pretty Dick* 49 kg. (Heidt). 2. Jankovich B. Gy. 3é stpm Miután 50 és fél kg. (Fries). 3. Mautner V. 4é pm Kara Mustafa 60 kg. (Aylin). Futottak még: Jeannette (Janek), Vadór (Martinkovich), Floramour (Taral), Fruit Picker (Bulford), Tacitus (Krouzil), Sans atout (Cockeram), Enida (Vivian). Küzdelem után nyakhosszal nyerve, öt hosszal harmadik. — Tot.: 10: 135, 40: 130, 128, 126.

IV. Kétévesek versenye. Díj 3000 korona. Távolság 1000 méter. 1. Gr. Csekonics Gy. fk *Raucon d'un Roy* 54 és fél kg. (Janek) 2. Egyedi L. pm Sirius 52 és fél kg. (Paul) 3. gr. Forgách I. pm Palotás II. 56 kg. (Fries) Futottak még: Vae victis (Gulyás), Lovely (Tausz), Igen könnyen másfél hosszal nyerve, hét hosszal harmadik Tot.: 10: 13, 40: 46, 50.—

V. Kétévesek eladóversenye. Díj 2000 korona. Táv. 900 méter. 1. Mr. Lincoln pk *Dorca* 50 kg (Paul). 2. Br. Schossberger L. sk Sodoma 57 kg (Vajda). 3. Gr. Pejácsevich A. pk Bözske 55 és fél kg (Pretzner). Futottak még: Rosapenna (Hönig), Sprit (Gulyás), Tésasszony (Vivian), Ginster (Baumgartner), Kochanka (Taral), Ballerina (Kisziváth), Fábrián (Cockeram), Macska (Heidt). Küzdelem után nyakhosszal nyerve, ötnegyed hosszal harmadik. — Tot.: 10: 126, 40: 112, 144, 64.

VI. Nyeretlen eladó kétévesek handicapja. Díj 2000 korona. Táv. 1100 méter. 1. Blaskovich E. pk *Sixty* 49 kg (Kisziváth). 2. Mocsonyi A. pm Dornoch 53 és fél kg (Pretzner). 3. Báró Harányi J. pm Prokop 51 és fél kg (Fries). Futottak még: Pilis (Shejbal), Minette (Klimscha), Pipelet (Vivian), Csilla (Taral), Engelschalk (Walkington), Peterdi (Seiler). Biztosan három hosszal nyerve, két és fél hosszal harmadik. — Tot.: 10: 62, 40: 66, 106, 58.

VII. Handicap. Díj 3000 korona. Táv 1600 méter. 1. Gr. Festetich T. 3é pher *Bajtárs* 53 kg. (Fries). 2. Egyedi L. 3é sm Jorió 54 kg. (Miles.) 3. Meichl T. 4é pk Liebeslied 56 kg. (Aylin). Futottak még: Spiknard (Taral), Viola (Cockeram). Biztosan két hosszal nyerve, félhosszal harmadik. Tot.: 10: 64, 40: 80, 66.

() A badeni ügető-meeting mai utolsó napjának eredménye:

I. *Hausewiese*-handicap. Díj 1700 korona. 1. *Elemér*, 2. *Rebeka*, 3. *Inn*. — Futottak még: *Wunderbua*, *Rendezvouz*, *Togo*, *Gondos*, *Musa*. — Tot.: 10: 77, 20: 36, 26, 38.

II. *Turnischi*-díj. Díj 1700 korona. 1. *Jansen*, 2. *Bariton*, 3. *Schamrock III*. — Futottak még: *The Winner*, *Hermann B*, *Gyömbér II*. — Tot.: 10: 73, 20: 77, 55.

III. *Bluff*-handicap. Díj 2700 korona. 1. *Vértés*, 2. *Botha*, 3. *Carrie Simmons*. Futottak még: *Aufpasser*, *Aleppo H*, *Achilles H*. Tot.: 10: 54, 20: 46, 37.

IV. *Quartermarch*-díj. Díj 2300 korona. 1. *Top-Boy*, 2. *Charley*, 3. *Brigadier*. Futottak még: *Pra-sata*, *Beauty*, *Széna*, *Lord Simon*, *Baronesse*, *Hertha*. Tot.: 10: 26, 20: 30, 67, 27.

V. *Matador*-handicap Díj 4000 korona. 1. *Argonaut*, 2. *Soano*, 3. *Darling Girl*. Futottak még: *Charming Captain*, *Soci*, *Princess Xenia*. — Tot.: 10: 19, 20: 29, 44.

VI. *Triesti* handicap. Díj 1800 korona. 1. *Laura*, 2. *Liliomfi*, 3. *Baronesse*. Futottak még: *Friedau*, *Mareci*, *Robert*, *Admiral*, *Gyimes*, *Franzi K.*, *Hulda*, *Cyclonea*, *Fonyód*, *Little Ship*. — Tot.: 10: 162, 20: 95, 32, 77.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Az Eranosz-Gennári ügy.** Közel két hete már, hogy a rendőrség a megejtett nyomozás után be-terjesztette a Gennári vívómester ellen folytatott ügy iratait indítványtétel céljából a kir. ügyész-séghez. Azóta az ügy iratai ott pihennek dr. Selley Barnabás kir. főügyész helyettes asztalán, aki mielőtt kiosztaná az ügyet, maga tanulmányozza át. Mivel a jelen ügyben nem letartóztatott, hanem szabadlábban levő terheltről van szó, a kir. ügyész-ség nem tartja sürgősnek az ügyet, hogy soron kívül elintézzék. Most szeptember elején, ha a szabadságon levő ügyészek egyrésze visszatér nyaralásából, akkor kerül csak érdemleges elintézés alá ez a nagy port felvert titokzatos ügy.

§ **Sikkasztó állomástönök.** *Kántor* Ferencz erdődi máv. állomástönök mintegy 5000 korona el-sikkasztása után eltűnt. A hivatalos lap mai szá-mában a szegedi vasuti üzletvezetőség felhívja a sikkasztó állomástönköket, hogy 14 napon belül jelentkezzék, mert különben a szolgálati rendtartás értelmében hivatalvesztésre fog ítélteni. Az eltűnt ellen egyébként az eszéki kir. ügyészség körözö-veletet is bocsátott ki.

§ **Szelhámos kereskedőség.** Lakás- és foglal-kozás nélkül lézengett itt a fővárosban ez év nyarán Altstädter Manó kereskedőség. Pénze azonban még is volt, mert Abonyi Mór néven sorra látogatta az egyes üzleteket s Zilahi Dezső-nek, az Esti Ujság igazgatójának állítólagos megbízásából nagymennyiségű árut vásárolt hitelbe, amelyeket azután potom árért eladott. Ily módon megkárosította Kertész Pál Rákóczy-uti kereske-dőt 120 korona erejéig, a Frisch Ignác czéget pedig, ahol Zilahi Simon fiának hazudta magát, 55 korona erejéig. A szelhámos kereskedőségét a büntetőtörvényszék ma két rendbeli család bünt-téért két havi börtönrre ítélte. Az ítélet jogerős.

Nyilt-tér.

(E rovatban közlésekről nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Uj! Folyékony Uj!

Somatose

a legkifünőbb étvágyjavító, idegerősítő

tápláló szer

mindennemű gyengességi állapotokban.

Kapható gyógyszerárakban és drogueriákban.

26303

LOVAS-féle Zene - Conservatorium
akad. előkészítő tanfolyammal

VI., Andrásy-ut 67. szám.

II. és III. em. az orsz. m. kir. zeneakadé-mia volt palotája modernül átalakítva.

Beiratások egész nap.

TELEFON. Elsőrendű tanári kar. TELEFON.

Prospektus ingyen és bérmentve.

WIKUS TÁTRA

NYERS EVÉSRE

a legjobb tejcsokoládé

BUDAPEST, DEÁK FERENCZ-UTCA 17.

KÖZGAZDASÁG.

A szénhiány.

— A főváros politikája. —

Budapest, augusztus 29.

A szén árának megdrágulása és a szénhiány fenyegető réme ma az aktualis téma a székesfőváros lakosságának minden rétegében. Az *Egyetértés* közölte *Vaszilievits* helyettes polgármester nyilatkozatát, mely végezetül is alkalmat szolgáltatott arra, hogy a székesfőváros tanácsa foglalkozzék a kérdéssel, melynek immár döbbenésbe ejtő részletei kerülnek napvilágra. Ezekből a részletekből konstatálhatjuk azt a valóságot a maga teljes ridegségében, hogy az idei téli idényben a széndrágaság még nagyobb mértéket fog venni, mint az elmúlt télen, sőt a szénhiányt még inkább meg fogja érezni a székesfőváros fogyasztó közönsége, mint tavaly. Erre vall legalább a magyar szénbányák vezető férfiainak alább közölt nyilatkozata. Hogy pedig sorrendet tart-sunk az események fősorolásában, a főváros-sal kell kezdenünk, amely nem okult a mult tél tapasztalatain s tőle megszokott könnyü-vértiséggel kezeli ezt az ügyet most is, mert „*papiros*” biztosítja a lakosság szénhiány-ségletét, amint ez a fővárosi tanács mai üléséről kiadott kommunikéből kétségtelenül meg-állapítható. A kommuniké így szól:

„A főváros tanácsa ugyanis ma dr. Vaszilievit János helyettes polgármester elnökle mellett tartott ülésében foglalkozott a küszöbön levő szén-mizériákkal. Folkusházy Lajos tanácsjegyző elő-ada, hogy a fuvarozás beszűntetéséről szóló hírek nem felelnek meg a tényeknek, ellenben igaz, hogy a szénkereskedők a szén árát már eddig 20 és 10 fillérrel emelték, sőt további áremelés is várható. A beállható szénmizériák egyik főoka a porosz szénbánya-munkások sztrájkja. Ezután dr. Bódy Tivadar bejelentette, hogy a főváros sa-ját szénhiányát fedezze van. Szeptember 15-én elkészül a főváros szénraktára, mely az Üllői-ut végén a Bihari-ut sarkán lesz. A szénraktár 500 ezer méter-mázsza befogadására alkalmas. Egyelőre 100 ezer métermázsát fognak ottan beraktározni. Bejelentette továbbá, hogy öt ajánlat érkezett angol szén szá-llítására. Az angol szén ára a mai napig Buda-pestre szállítva 4 korona 30 fillér, de most a né-metek annyira megröghanták az angol bányákat, hogy az angol szén ára is drágább lesz. A hol-napi nap folyamán megállapodásra jut a szállí-tókkal, valamint a közlekedési vállalatokkal, mert ezideig még nem tudja, hogy vasuton avagy hajón fogják-e szállítani a szenet a fővárosba. Angliából a fekete tenger megkerülésével Galaczon át szállí-tának a szenet. A főváros saját szükséglete teljesen fedezve van, amennyiben a szerződésileg megkötött 100 ezer métermázsza szénen kívül, az összes iskolákban már magyar szén van beraktározva, a kórházakat és egyéb intézményeket is most látják el szénnel, azonfelül a központi városháza pinczéjében 20 métermázsza szén van. A tanács azonban gondos-kodik arról is, hogy a közönséget megóvja a szénmizériáktól. Elsősorban is annyi szene lesz állandóan a fővárosnak, hogy a lakosság három napi szükségletét fedezheti, azonfelül pedig min-den kerületben fog felállítani elárúsítóhelyeket, amelyekben a kellő ellenőrzés mellett hatóságilag megállapított árban fogják a szenet árusítani. A hatóság tehát minden rendelkezésre álló eszközzel azon lesz, hogy a főváros lakosságát a szénhiány és az uzsora kellemetlenségeitől megkímélje.”

Megengedjük, hogy a „hatóság minden rendelkezésére álló eszközzel” fog majd dol-gozni, sajnos azonban, hogy nagyon kevés eszköz áll rendelkezésére, sőt azt is kétségbe vonjuk, hogy az ötszáz ezer métermázsza szén befogadására alkalmas raktárakat kint az üllői-ut végén szeptember 15-ig fel tudja építhetni. Elhiszünk, hogy angol szenet fog szállítani, de az bizonyos, hogy mire a szegény fővárosi fogyasztó kályhájába kerül az angol szén, drá-gább lesz, mint a minőség tekintetében ötven perccenttel kitünőbb méregdrága porosz köszén. Az éppenséggel nem nyújt semmi vigasztalást, hogy az iskolákat és a központi városházát már ellátta a tekintetes tanács a szükségelt szénmennyiséggel, mert csak a központi város-háza pinczéjében elhelyezett 20 ezer méter-mázsza szénnel nem fogja a közönséget a szén-mizériáktól megóvni. *Magyar bányáktól nem kap szenet*, a külföldi bányákból beszerzendő szén pedig minden valószínűség szerint ta-vaszra fog a főváros szénraktáraiba beérkezni

Egy milliót kitevő lakosság szénszükségletéről a fővárosi tanács a saját bevallása szerint akként gondoskodik, hogy „első sorban három napi szükségletét fedezhesse a lakosságnak.” Nos hát ez olyan tanács megállapodás, amelyhez kommentárt fűzni sem nem érdemes, de nem is lehet. A könyelműség netovábbja az, amelylyel ezt a kérdést a városházán kezelik.

A széninségről különben Horvátországból s Északmagyarországból is megdöbbentő hírek érkeznek. A prágai szénnagykereskedők egyesülete szintén fölemelte a szénárakat, s a kis-kereskedők körében a szénemelés ellen mozgalom indult meg. A prágai városi tanács pedig széneladási raktárak föllállításával védekezik. Csak úgy ne járjon, mint Budapest székesfőváros tanácsa, melynek a baj már a körmére égett. A szénmizériáról a szénbányák vezető emberei így nyilatkoznak:

Szende Lajos

a Magyar Általános Kőszénbánya vezérigazgatója a következőkben fejt ki véleményét.

— A kivándorlási kérdés és a szénkérdés teljesen fedik egymást Magyarországon. Magyarországon ez évben mintegy 600.000—700.000 tonna szén hiányzik. Az 1905-ik év őszén a tatai bányavidék 5000—5500 tonna szenet produkált naponként. 1906-ban már 7000 tonna termelésre voltunk berendezkedve. Ezzel szemben ma alig termelünk naponként többet 4000 tonnánál s az év folyamán a napi átlag valószínűleg 4500 tonna lesz. Ez az egy bánya tehát 2000-tól 2500 tonnáig terjedő mennyiséggel fokozhatná napi termelését, vagyis évenként 600.000—750.000 tonnával, ami azt jelenti, hogy a tatai bánya egyedül kitermelhetné a még hiányzó mennyiséget. Ha a magyar bányáknak elegendő vajúszemélyzetük van, akkor élükön a salgótarjánival 20—30 százalékkal fokozhatják a termelést, ami 7 millió tonna évi termelésnél másfél, sőt két millió tonna többletet is kitesz és teljesen elég az igények bőséges kielégítésére, sőt a kivitelnek mai mennyiségében való fentartására is.

A szénhiány tehát nagyrésztben csak munkáskérdés. A kiütöden iskolázott kivándoroltak helyett újakat kell kiképezni és a régiakat magasabb munkabérekkel visszanyerni. Emellett nem szabad elfelejteni, hogy a bányavállalatok termelési költségeinek 60—70 százalékát teszik ki a munkabérek. 6—7000 munkás napi bérének egy fél koronával való fölemelése tehát egy millió korona költségtöbbletet okoz.

Ezekhez járul a vagonhiány és a vasuti üzem fennakadása, amelyet sürgősen orvosolni kell. A magyar bányák emiatt kénytelenek voltak üzemüket redukálni, ami nagyon fokozta a munkások elégedetlenségét.

Frischmann J. F.

a Salgótarjáni kőszénbánya r.-t. igazgatója a következőket mondja:

— Első sorban fel kell világosítani a közvéleményt, hogy a fővárosi szénszükség és a magyar bányák között alig van összefüggés. A fővárosi közönsége évtizedek óta hozzászólt az ugynevezett porosz szén használatához és házi fűtésre mást nem is vagy csak elenyészően csekély mértékben használ.

Ez a „porosz” szén most nemcsak drága, de nincs is, mert a kassa—oderbergi vonal az év nagy részében egészen el volt zárva. Innen a nagy szénszükség. A magyar bányák szerencséseknak érznek magukat, ha ezen a szükséges segíthetnének, vagy legalább is enyhíthetnének. Először is a nagy haszon miatt, amely a jelenlegi kedvező értékesítési viszonyok mellett elérhető volna, másrészt azért, mert így rászoktatnók a budapesti közönséget a magyar szén használatára és így a fűtőszén dögében is emancipálhatnók magunkat a külföldtől. Azonban, fájdalom, a magyar bányák munkáviszonyai még mindig olyan rosszak, hogy csak legnagyobb erőfeszítéssel és óriási áldozatokkal képesek az ipar és a vasut részére szükséges szenet kitermelni és szállítani. E tekintetben minden erővel igyekeznek szerződéses kötelezett-

ségeiknek megfelelni. És hogyha ebben waggonhiány nem fogja őket megzavarni, reményük van rá, hogy a télen is ki tudják majd elégíteni a vasut és az ipar szükségletét. Azok az iparosok azonban, amelyek porosz szén tüzelésére vannak utalva, borzasztó bajban lesznek. A magyar bányák nem láthatják el szénrel, mert régi vevőiktől nem vonhatják el a szenet. Kétségtelenül helyes intézkedés volt tehát a kereskedelmi minisztérium részéről az angol szénnek adott kivételes tarifakedvezmény, amivel a miniszter az iparnak segítségére sietett. Maga az angol szén ára azonban az utóbbi napokban oly óriási mértékben emelkedett, hogy még a kedvezményes díjtétel mellett is csak kevés gyárnak fizetheti ki magát a behozatala. Azok, akik eddig porosz szénrel tüzeltek gyárjukban, mégis az angol szénre lesznek utalva, ezért helyes volt a tarifamérséklés, melyet a magyar bányák pillanattig sem kifogásoltak. Nagy kár, hogy a magyar bányáknak nincs módjukban a főváros részére való házi fűtőszén szükségén enyhíteni. Az ő érdekük az volna, hogy mentül több szenet termeljenek és eladjanak. Ebben azonban az áldatlan munkáviszonyok megkötik a kezeiket.

Dr. Reiner Ede

a Salgótarjáni Kőszénbánya Részvénytársulat igazgatójának tagja és jogtanácsosa, munkatársunk föltett kérdésére a következőket mondta:

— Ön előtt is ismeretes az, hogy 1896-ban oly óriási kőszén szükséglet támadt, amely előrelátható nem volt. Az a nagy föllendülés, amely Amerikában és Németországban keletkezett, hozzánk is átsapott; oly rohamosan történt ez, hogy a bányák a szénszükségletet ki nem elégíthették. Nem elégíthették ki pedig két okból: először is azért, mert 1896. óta, tehát álló tiz esztendeig óriási depresszió volt az ipar terén; azok a bányák ugyanis, melyek 1895-ig mindent megtettek, hogy emeljék a produkciót, ezen idő óta nemcsak, hogy nem emelték termelésüket, hanem még az előkészületeket sem tarthatták meg teljesen; amit eladtak, azt is nagyon nyomott áron adták el. A másik ok az volt, hogy a munkások elhagyták az országot; de ennek az oknak is megvan az okozata. 1895 év óta ugyanis hiába kopogtattak a munkások a bányáknál, amelyek vagy csak nyomott árakat fizettek, vagy egyáltalán nem vehették fel a jelentkezőket. Az ipari föllendülés a külföldön előbb jelentkezett, ott kereslet volt a munkaerőben s a munkabérek is emelkedtek, mi magyar szénbányák erre nem készülhetünk elő és így munkásaink kivándoroltak. A nagy szénkeresletnek még egy további oka is volt, az t. i., hogy a m. kir. államvasutak szükséglete rendkívül módon fokozódott, különösen 1905 második felében és 1906-ban. A német kereskedelmi szerződés lejártával mindenki igyekezett a még érvényben volt régi szerződés vámjával behozni az árut, hogy a nagyobb vámtól meneküljön. A tavalyi szénhiány daczára a magyar szénbányák nagyjában megfeleltek szerződéses kötelezettségüknek, s az ipar részére beszoigáltatták a szükséges szenet; ezt az idén is meg fogják tenni, mert már is fokozott erővel dolgoznak. Mi a munkabérek a folyóévben kétszer, a múlt évben egyszer emeltük s munkásaink közt nincs elégedetlenség, úgy hogy az ipar kívánalmait okvetlenül teljesíteni fogjuk.

De Önök azt mondják, hogy a fővárosban merül föl aggodalom s hogy a lakosság nem jut majd a házi tüzelésre szükséges szénhez! Erre nézve megnyugtathatom az urakat, hogy mi a nekünk szerződéses viszonyban levő ipart ki fogjuk szénrel elégíteni, mi másra nem is gondolhatunk, mert több szenet produkálni nem lehet. Mi óriási befektetéseket teszünk a jövőre, de nem szabad feledni azt, hogy a bányauzemnél nem lehet márról holnapra nagy eredményeket elérni; egy bányát mélyíteni, a szükséges gépeket beszerezni, azokat beépíteni nem könnyű dolog, egy akna mélyítése és teljes üzembehozatala 2—3 évet igényel.

Ami a főváros szükségletét illeti, mondhatom, hogy mi házi tüzelésre a fővárosban évek óta nem szállítunk szenet, mert Budapesten évek óta mindenki oly szénrel akar fűteni, amely kitűnő minőségű, semmi salakot nem ad és szagtalan; ennek a követelménynek azonban a magyar barnaszén nem felel meg. Egyébként Budapesten a kályhák berendezése is olyan, hogy azokban csak porosz-sziléziai szénrel lehet fűteni. Ez a szén kivert bennünket a budapesti piacról és így nem is vagyunk berendezkedve a fővárosi lakosság ellátására, amelynek megszokott óriási kényelem-szeretete idézte elő ezt az állapotot. A salgótarjáni szénbánya a vidékre azonban igen sok szenet küld, mert ottan igen sokan kizárólag tarjáni szénrel fűtenek jó eredménnyel. Már most tessék a mi társulatunk helyzetét tekinteni. Társulatunk is, mint minden vállalat, igyekezett termelését 1—2 évre lekötöni. A főváros részére tehát mi nem szállíthatunk szenet, mert a vidék és a szerződésben álló ipar részére van a termelvény lekötve, amely éppen hogy csak elég a szerződéses mennyiség szállítására. Több produkcióról szó sem lehet. A fővárosi lakosság aggodalmait tehát — sajnos — mi nem csillapíthatjuk.

Munkatársunk megjegyezte ezután, hogy a székesfőváros tanácsa a lakosság szénszükségletének ellátása végett nagy szénraktárt létesít, de mint Vaszilievits polgármesterhelyettes tegnap említette, a főváros csak még ezután fog a bányákkal összeköttetésbe lépni a szükséges szén biztosítása végett. Kérdés most már az, hogy a főváros a közelgő téli időnyre kap-e szenet hazai, vagy külföldi szénbányából?

— Alig hiszem — mondotta a társulat jogtanácsosa — hogy a külföldi bányáknak legyen szabad szenük. Ezek termelése is annyira le van kötve, hogy nagyobb mennyiség ideszállítására bajos dolog lesz. Én ugyan csak a salgótarjáni és az esztergomi bányákra nézve nyilatkozhatom, de nem hiszem, hogy a többi magyar bánya is abban a helyzetben lehetne, hogy nagyobb mennyiséget szállíthasson a fővárosnak.

Magyarország évi széntermése 70 millió métermázsa s ha az ipar prosperál, akkor az államvasutak szénszükséglete is emelkedik s így a termelt mennyiség elfogy. Németország huszonötödör annyi szenet termel, mint mi, ott mindig van 1—2 bánya, melynek van esetleg lekötött anyaga. De hogy most, augusztus végén, porosz szenet kapjon, az nagyon is kétséges.

Végül munkatársunk a vagonhiányt is szóvá tette, mire dr. Reiner megjegyezte, hogy tudomása szerint az idén a cukorkampány megint nagy lesz s ez baj a magyar bányavállalatokra nézve is, melyek kénytelenek elszállítani hétről-hétre a kitermelt szenet.

Gáyer Emil

az „Északmagyarországi Egyesített Kőszénbánya” kereskedelmi igazgatója így nyilatkozott:

— Az ugynevezett szénmizériának egyetlenegy oka van. Az, hogy a bányák nem termelhetnek annyit, amennyire szükség van. A munkáshiány évek óta érezhető kalamitásunk. Ahol ötszáz emberre volna szükségünk, ott 150—200 ember dolgozik mindössze; a tárnák türesen állnak, nincs aki a szenet a bányákból kifejtse. Kevés a bányász és amíg több nem lesz, mindig beszélhetünk majd „szénmizériák”-ról. A bányák mindent elkövetnek, hogy ezen a hiányon segítsenek: de elvégre kefekötőket nem küldhetünk le a bányába. Megpróbálkoztunk egyszer azzal, hogy ötven sóbányamunkást hoztunk. Megjötték, egy napig sétáltak, hogy aklimatizálódjanak és másnap leszálltak a bányába. Reggel lementek és délben mi utánuk, hogy megnézzük, mit csinálnak. Hát kérem, ott térdeltek sorjában és imádkoztak: „Uram isten, még egyszer segíts ki bennünket ebből a feketeségből, soha többé ide nem jövünk. El kellett őket még aznap bocsátani. Munkásokat kapjunk csak, majd lesz szén elegendő!

Reggelizés előtt fél pohár Schmidthauer-féle rádio activ

Használata valódi áldás evomorbalosoknak és székszorulásban szenvedőknek. Kapható mindenütt kis és nagy üvegekben. Kalkozólósa Komáromban.

Remanó

keserűvíz

az elrontott gyomrot 2—3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Használata valódi áldás evomorbalosoknak és székszorulásban szenvedőknek. Kapható mindenütt kis és nagy üvegekben. Kalkozólósa Komáromban.

A magyar szénbányák vezetőinek fenti nyilatkozataiból a székesfőváros közönsége levonhatja azt a szomorú tanulságot, hogy hasonló veszedelmek idején a székesfőváros tanácsával szemben a hiszékeny halandó szerepét többé föl ne vegye. Az egyedül üdvözítő angol szén ára az utóbbi napokban a szakemberek állítása szerint óriási mértékben emelkedett, a magyar szénbányáknak nincs módjukban a főváros részére való házi fűtőszükséglet fedezéséről gondoskodni. Ellenben a tanács építi a szénraktarakat, melyek kongani fognak az — ürességtől.

A szövetkezetek helyzete. A szövetkezeti kavardás csak nem akar elpihenni. A bankok, miután a pénzpiacz helyzetét most már valamivel reményteljesebben itélik meg, kevésbé merev álláspontot foglalnak el, úgy, hogy a jobb szövetkezetek számára folyósítják a benyújtott váltók ellenértékét, általában azonban jelentékenyen redukálják az eddigi hiteleket. A szövetkezetek nagyrésze azonban még változatlanul kellemetlen helyzetben van s a vezetők most azon fáradoznak, hogy a kormány segítségével állítsák lábra a nehéz helyzetbe jutott intézetüket. Amint egy estilap jelenti, a szövetkezetek vezetői az „Önállóan működő hitel-szövetkezetek országos köteleke” kebelében szervezi a mentési akciót s a kötelek elnöke, Bochkor Károly vezetésével küldöttség járt a kormányhoz, hol kincstári betétet kértek, melyet valamelyik központjuk venne át, azzal a kötelezettséggel, hogy visszszámítást nyújt az érdekszövetség tagjainak. A szövetkezetek most általánosságban könyörtelenül követelik a kölcsönösszeg teljes visszafizetését és minden módot megragadnak követeléseik behajtására. És jellemző erre nézve, hogy a budapesti kereskedelmi- és váltóörvényesknél az utóbbi napokban 250 váltókeresetet adtak be a szövetkezetek. Ilyenkor jönnek azután rá, hogy milyen selejtes váltóanyaga van némely szövetkezetnek, megtörtént az, hogy egy peresített váltónál — melyet e rovat vezetőjének megmutattak — az elfogadó börtönben ül, a kibocsátó egy kiskoru lány és a forgató aláírása — hamis. Amikor ilyen módon dolgoznak egyes intézetek, nem csoda, hogy egyre-másra hull le a lepel némely szövetkezet viselt dolgairól. Érdekesnek tartjuk felemlíteni, hogy a *Frankf. Ztg.* hosszabb tudósítást közölt a hírhedt váltó *Központi Előlegező Bank* botrány-históriáiról. Mindenesetre káros dolog, ha a külföld ilyen formában vesz tudomást a magyar pénzügyi helyzetéről.

Fizetésképtelenségek. A bécsi Hitelezői Védegyelet jelentése szerint: Petrovits Mladen civil- és katonai szabó Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 31., Ehrenreich és Ritter czég Debreczen, Dénes Béla kereskedő Nagyváradon fizetésképtelenséget jelentett.

A Leszámitolóbank új fiókja. Amint ismeretes, a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank Lipót-körút 32. szám alatt új fiókot nyit. A fiók — amint értesülünk, — szeptember közepén kezd meg működni és főnökévé Grünbaum Dezső, a bank belvárosi fiókjának főnök-helyettese fog kinevezettni.

Új gazdasági tudósítók. A földmivélsügyi miniszter Bars vármegye aranyosmaróti járására Korentsy Sándor K. kistapolcsányi lakost, Fejér vármegye székesfehérvári járására Edes István csóri lakost, Máramaros vármegye taracsrizi járására Sárközy Antal gányai lakost, Nyitra vármegye vágsellyei járására Simon Sándor vágsellyei lakost, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye gödöllői járására Sántany József nagykartali lakost a gazdasági tudósítói újszittel bizta meg.

A jogbank főtanács-ülése. Az Osztrák-Magyar Bank főtanácsa — amint Bécsből táviratozzák — ma délelőt báró Winterstein alkormányzó elnöklésével ülést tartott. Az ülésen Pranger vezértitkár jelentést tett az utolsó ülés óta lefolyt két hónap eseményeiről, valamint a bank állásáról. A főtanács a jelentést egyhangulag tudomásul vette. Az ülésről a bank a következő jelentést adta ki:

A bank érckészlete június vége óta 17 millióval csökkent, amennyiben aranyban 5 millió, ezüstben és váltópénzben pedig 12 millió került forgalomba. A rendes aranykivétel a kamatláb fölemelése óta nem volt jövedelmező, minthogy azóta

a váltóárfolyamok lényegesen kedvezőbben alakultak. A bankkal szemben támasztott igények a nyár folyamán nagyobbak voltak, mint máskor, de nem nagyobbak, mint ahogy azt az iparnak még mindig tartó intenzív foglalkoztatása, valamint az áruk árának és a béreknek emelkedése természetesen maga után vonja. A bankjegyforgalomnak e körülmények következtében beállott növekedése a múlt évvel szemben 70-80 millió koronát tesz ki. A nemzetközi pénzpiaczon pillanatnyilag ugyan könnyebülés mutatkozik, ma azonban még nem lehet tudni, vajjon mennyiben lesz ez a megkönnyebbülés a közel őszi szükségletre való tekintettel tartós. Nálunk még mindig főnállanak a már huzamosabb ideje tapasztalt szűk pénzügyi viszonyok és a banknak az augusztusi utolsó idején bankjegyforgalmának jelentékeny összege után meg kell fizetnie az 5 százalékos bankjegyadót. Ha általánosságban ajánlatos is a tartalékos és tartózkodás, különös óvintézkedésre sem pénzügyi viszonyainkra, sem a külföldi piaczok helyzetére való tekintettel nincsen ok.

Szóval, a nemzetközi pénzpiacz tekintetében nincs ok aggodalomra. Csak aztán a jegybank ne tegye aggodalmassá a helyzetet idehaza azzal, hogy alkalmazza a kamatlábcsavart...

Az Utipodgyász r.-t. új igazgatósági tagja. Az Európai Utipodgyász Biztosító Részvénytársaság ma rendkívül közgyűlést tartott, melyen Csatóy Frigyes királyi tanácsost, a magyar királyi államvasúti igazgató-helyettesét beavastották az igazgatóságba.

Az értéktőzsdéről. Az a hausse-mozgalom, melyet már tegnap méltattunk, ma is megerősödve jutott kifejezésre. A napok óta felszínre törő javulásnak oka első sorban a nemzetközi pénzpiacz megnyugtatóbb híreire vezethető vissza, de része van benne annak is, hogy az oceánon túl elapósodott a törzstelenes akció, mit a tőzsde jó jelnek vél s reméli, hogy ez a harc nem fogja ovább zavarni útjait. A tőzsde, valamint a közönség bizalma visszatér s ugyszólván a piacz minden számottevő értéke kivételével a felfelé törekvő mozgalmából. A kontremin, mely az utóbbi időkben nagy akciókat fejtett ki, erősen hozzájárult a fedezéshez, a publikumnak az a része pedig, melyet egyes bankok és bizományosok a derout-os időkben kihajszoltak engagement-jaiból, rendre visszavásárolja a korábban piaczra dobott értékeket. A kiegyezési dolgok állását is kedvezően itéli meg a tőzsde és ennek kapcsán a koronajáradék örvedetes ármozgalmát tapasztalhatjuk. Hogy a hausse tartós lesz-e, arra bajos ma feleletet adni. Bizonyos, hogy legfőként a pénzpiacz helyzete fogja irányítani működésében a tőzsdét. A mai üzlet lefolyásáról részletes tudósításunkat az „Értéktőzsde” rovatban közöljük.

Eladó nagyobb gyümölcskészletek. A földmivélsügyi miniszter elrendelte, hogy az eladó gyümölcskészletekről a minisztérium nyilvántartást vezessen s ezt időnként tegye közzé. Minden évben úgy az eladók, mint a vevők nagyobb számban jelentkeznek a gyümölcsészeti miniszteri biztosnál annak jeléül, hogy ezen nyilvántartással elérték a célt: eladók és vevők egymásra találjanak. Az eladásra bejelentett gyümölcskészletekről az idej első kimutatást most tették közzé. Nem kevesebb mint négyszáz vevő jelentkezett. Almat kínál eladásra 116 termelő, csemegegyűlést 110 termelő tud nagyobb mennyiségben naponta szállítani. A többi gyümölcsfajtákra is sok bejelentés van. Vevők leginkább Gráczból és Bécsből jelentkeztek. Ezt a nyilvántartást a minisztérium bárkinek megküldi, ha egyszerű levelező-lapon az országos gyümölcsészeti miniszteri biztosától kéri.

Nemzetközi petroleumkongresszus. Már megirtuk, hogy Bukarestben szeptember első napjaiban nemzetközi petroleum-kongresszus lesz. A kongresszust — mint most értesülünk — szerdán, szeptember 4-ikén nyitják meg, s a megnyitáson, amely a szenatus ülésstermében fog lefolyni, az összes miniszterek részt fognak venni.

Vásárváltozások. A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy a Sáros vármegye területéhez tartozó Galbató községben a szeptember 30-ára eső országos vásár ez évben kivételesen október 3-án, a Fejér vármegye területéhez tartozó Bicske községben a szeptember 17. és 18-ára eső országos vásár szeptember 24. és 25-én, a Nyitra vármegye területéhez tartozó Sasvár községben a szeptember 18-ára eső országos vásár szeptember 11-én, Szekszárd r. t. városban a szeptember 9-ére eső országos vásár szeptember 16-án, a Nyitra vármegyéhez tartozó Privigye községben a szeptember havi országos marhavásár szeptember

12-én es végül a Pozsony vármegye területéhez tartozó Somorja községben a szeptember 30-ára eső országos vásár ez évben kivételesen október 7-én tartassék meg.

Egy gyártónök jubileuma. A magyar kir. államasutak gépgyárában ma töltötte be Róth Pál kir. tanácsos gyártónök szolgálati idejének 25-ik évfordulóját, mely alkalommal a gyár tisztviselői remekművü emlékalbumot nyújtottak át neki, a munkások pedig küldöttségileg üdvözölték. A jubilánsnak a gyár felvirágoztatása körül nagy érdemei vannak, melyeket szakkörökben előnyösen ismernek. Az ünnepeit, kit mindenhol kedvelnek, a huszonöt esztendei kitartó erős munka után is a legjobb egészségnek örvend.

A Kereskedelmi Bank tisztviselője Sopronban. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank budapesti főintézetétől Vajda László tisztviselőt a bank soproni fiókjához helyezték át.

Beiratások az akadémiába. A Budapesti Kereskedelmi Akadémia felső kereskedelmi iskolájába szeptember 1-én csak az átlag jeles és jó bizonyítványu tanulókat, 2-án és 3-án pedig a többi jelentkezőket veszik föl. A javító vizsgálatok augusztus 31-én kezdődnek. Az akadémiái tanfolyamba (kereskedelmi főiskolába) ugy a rendes hallgatókat, mint a biztosítástgyi és a textilkereskedelmi külön tanfolyamok hallgatóit szeptember 6-ától 10-éig írják be. Az intézet tandíjmentességi bizottsága a tandíjmentességért benyújtott kérvényeket elintézte és határozatait a kereskedelmi akadémia hirdető tábláján tette közzé.

Mémlőeladás községek részére. A földmivélsügyi miniszter legutóbb következőleg szabályozta a mémlőeladás módjait: Az eladásra kijelölt és még le nem foglalt ménekből a község megbizottjai szabadon választhatnak. Egy mémlőnek ára kedvezményesen (a rendes érték fele összegében) előre meg van határozva; a vételár 1/4 részét azonnal az átvételkor le kell fizetni, a további 3/4 részt pedig három évi egyenlő részletben. Egy községek azonban, melyek kellő időben kijelentik, hogy a mén vételárát az átvételkor egy összegben azonnal kifizetik, abban az előnyben részesülnek, hogy a részletfizetésért vásárlók előtt választhatják ki a mént. Három év elteltével a község szabad tulajdonát képezi a mén, a három éven belül azonban a vármegyei lötenyészti bizottság és méntelep-parancsnokság felügyelete alatt áll s megállapított szabályok szerint tenyésztésre kell használni. A már megvett mént, amelyet a község megbizottjai választanak ki, többé vissza nem veszik és mással ki nem cserélik s ha a község előre kikért engedély nélkül adja el, mént többé kedvezményesen áron nem kap és köteles a kedvezményes és becsár közötti különbözetet megfizetni. Amely község mént óhajt vásárolni, ez iránt a vármegyei lötenyészbiizottsági elnök útján legkésőbb minden év szeptember hava végéig a földmivélsügyi miniszterhez kell folyamodnia.

Az angol bank állása. (Bankkimutatás.) Össztartalék 26,944.000 (+ 928.000), bankjegyforgalom 29,175.000 (— 96.000), bankkészlet 37,668.000 (+ 831.000), váltótárca 31,079.000 (— 466.000), magánosok követelése 46,865.000 (+ 494.000), kincstár követelése 7,618.000 (+ 51.000), bankjegytartalék 25,602.000 (+ 1,055.000).

A francia bank állása. (Bankkimutatás.) Készpénzkészlet (arany) 2,806,615.000 (— 3,757.000), készpénzkészlet (ezüst) 970,019.000 (— 434.000), váltótárca 961,334.000 (+ 5,666.000), bankjegyforgalom 4,618,564.000 (+ 20,503.000), magán-számlák 570,254.000 (+ 106,723.000), kincstár követelése 342,969.000 (+ 18,665.000), összes előlegek 575,538.000 (— 5,513.000), kamat és leszámítási jövedelem 7,269.000 (+ 474.000). A bankjegyforgalom aránya a készpénzkészlethez 81.76.

TÖZSDEK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE

Gabonatözsde.

Malmaink a *készárupiaczon* ma megfelelő vételkedvet tanusítottak az elég jól kínált búzáért és a forgalom tartott árák mellett 25.000 mm.-t tesz ki. Rozs nem változott, zab szilárdabb, árpa tartott, tengeri csendes. — A *határidőpiaczon* a mai üzlet tegnaphoz képest változatlan hangulatban nyílt meg és mérsékelt üzlet mellett, a változatlan effektív-üzlet tekintetbevételével az árák eleinte keveset változtak, míg az üzlet későbbi folyamán Berlinből jelentett esőre és az annak folytán eszközölt kisebbszerű fedezésekre valamivel javultak az árák. A mai forgalomból semmi értékes nyom nem maradt az árirányzatra nézve, mivel az elért pár filléres emelkedés csak valamivel jobb hozatalok mellett is veszendőbe mehet; a mai árák a spekulációt nem ösztönzik vételekre és az általános irányzatot tekintve, inkább az eladások csábítják a kedélyeket, mivel a felmondások lehetősége mellett a terminusban az árák csökkenése a valószínűség jellegével bír. Új eseményről ma sem lehet beszámolni és a mostani árváltozások csak az eddigieknek az ismétlése. Az effektív-üzlet irányt adhat, majd újabb fordulatot az árák alakulásának.

Eladatott:

Ó-buza. Tiszavidéki: 100 mm. 80 kg. 23.80 korona, 100 mm. 80 kg. 23.70 korona, 2100 mm. 77.8 kg. 22.90 korona, üszkös.
Szarvasi: 1500 mm. 80 kg. 24.30 korona.
Oroszházi: 100 mm. 80 kg. 24.30 korona.
Pestvidéki: 100 mm. 80 kg. 23.50 korona.
Új buza. Tiszavidéki: 500 mm. 79 kg. 23.30 korona, 100 mm. 79 kg. 23.15 korona, 250 mm. 78.5 kg. 23.35 korona, 1200 mm. 78 kg. 23.10 korona, 800 mm. 78.5 kg. 23.10 korona, 1200 mm. 78 kg. 23.15 korona, 300 mm. 78 kg. 23.15 korona, 500 mm. 78 kg. 23.15 korona, 200 mm. 78 kg. 23.15 korona, 150 mm. 78 kg. 23.10 korona, 1500 mm. 78 kg. 23.15 korona, 600 mm. 78 kg. 23.15 korona, 400 mm. 78 kg. 23. — korona, 250 mm. 77.5 kg. 23. — korona, 400 mm. 77.5 kg. 23. — korona, 150 mm. 77.7 kg. 22.90 korona, 100 mm. 77 kg. 22.90 korona, 100 mm. 77.5 kg. 22.80 korona, 100 mm. 77 kg. 23. — korona, 100 mm. 77 kg. 22.70 korona, 400 mm. 77 kg. 22.90 korona, 100 mm. 77 kg. 22.70 korona, 300 mm. 76 kg. 22.80 korona, 550 mm. 76 kg. 22.75 korona, 100 mm. 76 kg. 22.60 korona.
Pestvidéki: 200 mm. 79 kg. 23.05 korona, 300 mm. 78.5 kg. 22.80 korona, 100 mm. 77.6 kg. 22.80 korona, 100 mm. 76 kg. 23.10 korona, 300 mm. 78 kg. 23.10 korona, 100 mm. 77.8 kg. 22.70 korona, 450 mm. 77.5 kg. 22.90 korona, 1600 mm. 77.3 kg. 23. — korona, 200 mm. 77 kg. 22.90 korona, 100 mm. 76.5 kg. 22.70 korona, 100 mm. 77.5 kg. 21.70 korona, üszkös, 200 mm. 76 kg. 22.50 korona.
Tolnai: 300 mm. 78.5 kg. 23. — korona.
Kalocsai: 800 mm. 77 kg. 23.90 korona.
Fejérmegyei: 800 mm. 78 kg. 21.80 korona, 500 mm. 75.5 kg. 21.70 korona, 500 mm. 77.5 kg. 21.70 korona, 200 mm. 77 kg. 21.60 korona, mind kpf. mellett.
Felsőmagyarországi: 1000 mm. 76.5 kg. 22.60 korona.
Raktári: 400 mm. 76 kg. 22.10 korona üszkös.
Árpa: 100 mm. 15.50 korona, 200 mm. 15.30 korona, 150 mm. 15.30 korona, 130 mm. 15.25 korona, kpf. mellett, par.
Rozs: 200 mm. 19. — korona, 200 mm. 19. — korona, 100 mm. 19. — korona, 100 mm. 18.90 korona, 500 mm. 18.90 korona, készpénzfizetés mellett, par.
Zab: 200 mm. 16.60 korona, kpf., 200 mm. 16. — korona, kpf. mellett, dohos.
Az árák 100 kg.-kint koronáértékben értendők.

Budapesti gabonaforgalom.

1907. augusztus 27-től augusztus 28-ig.

Erkezett:	Elszállított:
Buza	13195
Rozs	4305
Árpa	2991
Zab	663
Tengeri	219
Liszt	—
Korpa	—
	14711
	6978

A határidőpiaczon kötötték:

Dél előtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza októberre 11.57, 11.60, 11.62.
Buza 1908. áprilisra 11.97, 12.05.
Rozs októberre 9.86, 9.90.
Zab októberre 8.26, 8.27.
Tengeri szeptemberre —, —, —.
Tengeri 1908. májusra 6.91, 6.93.

Déli 1 órákor zárulnak:

Buza októberre — — — — — 11.61—11.62
Buza 1908. áprilisra — — — — — 12.05—12.06
Rozs októberre — — — — — 9.89—9.90
Zab októberre — — — — — 8.25—8.26
Tengeri augusztusra — — — — — 6.91—6.92
Tengeri 1908. májusra — — — — — 6.93—6.94

Délutáni forgalom.

Délután lanyha irányzat fejlődött ki s ezt az árák is megéreztek.

4 óra 30 perczkor zárulnak:

októberi buza 11.59—11.59
áprilisi buza 12.03—12.04
októberi rozs 9.88—9.89
októberi zab 8.24—8.25
auguszt. tengeri 6.90—6.91
májusi tengeri 6.93—6.94

Értéktözsde.

Az emelkedő mozgalom ma még intenzivebb mértékben jutott kifejezésre. A forgalom rendkívül élénken alakult és a kontremine nyakra-főre fedezni igyekezett, minek következtében az árfolyamok rohamosan emelkedtek. A külföldi tőzsdék ugyan inkább nyugodt hangulatot jelentettek és a bécsi arbitrage eladásokat tett, melyek azonban az áremelkedést nem bírták meggátolni. A kereslet nálunk perczről-perczre növekedett és óriási árnyokat öltött, úgy, hogy zárlatkor a legmagasabb árfolyamok kerülnek felszínre. Különös érdeklődésben részesültek Magyar hitel és rimamurányi vasmű részvények, melyek a baisse-áramlat alatt leginkább szenvedtek és melyeket most a spekuláció mindenáron visszazerezni igyekezik. Így tehát Magyar hitel 750-ig 7, Rimamurányi vasmű részvények pedig 540-ig 6 koronával emelkedtek. A vezető érték közül Osztrák hitelrészvények csak 2 koronával javította jegyzését, míg déli vasuti és osztrák-magyar államvasuti részvények teljesen el voltak hanyagolva és változatlanok maradtak. A helyi értékek piacznán szintén élénk vételkedv mutatkozott állandóan emelkedő árfolyamok mellett. Magasabban jegyeznek: Közuti vasut 5.—, Városi villamos vasut 4.50, Hazai bank 5.—, Magyar jelzálogbank 8.— és Magyar leszámítóbanc részvények 4 koronával. A sorompónál feltűnést keltett az Első Hazai Takarékpénztár rohamos áremelkedése, anélkül, hogy kínálat mutatkozott volna. Ezek a részvények ma a tegnapi zárlathoz képest 700.— koronával magasabban jegyeznek. Emelkedtek továbbá: Pesti Magyar Kereskedelmi bank 10.—, Első Magyar biztosító intézet 100.—, Téglá- és cementgyár 5.—, Drasce téglá 15.—, Danubius 5.—, Ganz-féle vasgyár 50.—, Kőbányai polgári serfőződe 15.—, Magyar cukoripar 40.— koronával. A járadékok piacza is változatlanul emelkedő irányt követett és szintén a legmagasabb színvonalon záródik és pedig: 3/2 százalékos magyar koronajáradék 0.90, orosz járadék 0.50 és magyar koronajáradék 0.40 koronával.

Előtözsde.

Az előtözsde élénk és szilárd volt.

Kötötték: Osztrák hitelrészvény 635.25—638.25, Magyar hitelbank 745.—750.—, Magyar leszámítóbanc és pénzváltóbank 478.—483.—, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 451.50—457.—, Osztrák-magyar államvasut 650.50—653.50 Déli vasut —, Rimamurányi vasmű 534.50—538.—, Magyar koronajáradék —, Közuti vasut 535.50—539.50, Városi villamos vasut 281.—285.—, Hazai bank —.

11 óra 15 perczkor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 637.50—638.—, Magyar hitelbank 749.—749.50, Magyar leszámítóbanc és pénzváltóbank 482.—482.50, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 456.—457.—, Osztrák-magyar államvasut 653.—653.50, Déli vasut 155.—155.50, Rimamurányi vasmű 538.—538.50, Magyar koronajáradék 92.60—92.70, Magyar aranyjáradék 109.50—110.—, Közuti vasut 538.50—539.—, Városi villamos vasut 285.—285.50.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde szilárd maradt.

Kötötték: Osztrák hitelrészvény 637.25—

638.50, Magyar hitelbank 748.25—749.—, Magyar leszámítóbanc és pénzváltóbank 481.—482.25, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 455.50—457.50, Osztrák-magyar államvasut 651.50—653.—, Déli vasut —, Rimamurányi vasmű 538.25—539.75, Magyar koronajáradék 92.60—92.70, Magyar aranyjáradék —, Közuti vasut 538.75—540.—, Városi villamos vasut 283.—284.—.

Helyi értékekben kötötték: Hazai bank 280.50 282.75, Magyar kereskedelmi r.-t. 601.25.—, Salgótarjáni 578.—581.—, Adria 417.—, Ganzgyár 2720—2775.

1 óra 30 perczkor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 637.50—638.—, Magyar hitelbank 749.—749.50, Magyar leszámítóbanc és pénzváltóbank 482.—483.—, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 456.—457.—, Osztrák-magyar államvasut 652.—652.50, Déli vasut 154.50—155.—, Rimamurányi vasmű 538.50—539.—, Magyar koronajáradék 92.70—92.75, Közuti vasut 539.—540.—, Városi villamos vasut 283.50—284.—.

Prémium-üzlet: Díjbiztosítások osztrák hitelben holnapra 5—6, nyolcz napra 12—14 K, szeptember végére 22—24 K.

Utőtözsde.

Az utőtözsde-nyereség realizálásokra kissé elgyengült.

Kötötték: Osztrák hitelrészvény 638.—636.—, Magyar hitelbank 749.—747.—, Magyar leszámítóbanc és pénzváltóbank 483—481.50.—, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 457.—455.—, Osztr.-m. államvasut 652—651.50.—, Déli vasut 155.—154.—, Rimamur. vasmű 539.—537.50, Magy. koronajáradék 92.65—92.85, Magy. aranyjár. —, Közuti vasut 537.50—538.50, Városi villamos vasut 283.—283.50.

3 óra 30 perczkor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 636.50—637.—, Magyar hitelbank 747.—747.50, Magyar leszámítóbanc és pénzváltóbank 482.—483.—, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 456.—456.50, Osztrák-magyar államvasut 651.50—652.—, Déli vasut 154.50—155.—, Rimamurányi vasmű 538.50—539.—, Magyar koronajáradék 92.75—92.85, Magyar aranyjáradék 109.50—110.—, Közuti vasut 538.—539.—, Városi villamos vasut 283.50—284.—.

BÉCSI GABONATÖZSDE:

Bécs, augusztus 29. (Az Egyetértés távirata.)

A külföldi piacok nem emelték az itteni tőzsde akciókedvét, a konzum szigorúan tartózkodott a vételtől, másrészt a kínálat is tartózkodó volt s ennek következtében a piacz üzletellen maradt. Az árfolyamok épügy változatlanok, mint a budapesti piaczon, ahol az árák tartottak. Árpa irányzata ma is szilárd.

Jegyzetelt 50 kg.-ként:

Buza: régi tiszavidéki 12.05—12.60 kor., új 11.85—12.50 kor., új mosoni és győri, 11.05—11.35 korona, új tótfelvidéki és csepeli 10.95—11.50, új déli vasuti 11.10—11.35, új marchfeldi 11.10—11.40 korona.

Rozs: tótfelvidéki 9.85—10.05 korona, csepeli 9.80—10.05 kor., pestmegyei 9.95—10.15, különféle magyar 9.75—10 kor., osztrák 9.80—10.— korona.

Árpa: morvaországi 9.25—10.— kor., marchfeldi 8.70—8.95 korona, bécsvidéki 8.50—9.40 korona, tótfelvidéki 8.25—9.90 korona, csepeli 8.25—9.65 korona, mosoni és győri 8.10—9.25 korona, budapest—mohácsi 7.40—8.25 korona, déli vasuti 8.10—9.75 korona, tiszavidéki 7.40—8.25 korona.

Magyar tengeri: 7.30—7.50 korona, cinquantin 7.85—8.15 korona.

Magyar közepes zab 8.55—8.80 korona, elsőrendű 8.70—8.90 kor., válogatott 8.85—9.20 kor., új 8.50—8.85 kor.

BÉCSI ÉRTÉKTÖZSDE.

Bécs, augusztus 29. A budapesti tőzsde szilárd irányzata kedvező hatást szült a bécsi előtözsden is, ahol majdnem az összes értékekben áremelkedés állt be. Az általános szilárd irányzat az előtözsde végéig tartott. Magyar és osztrák járadékokban és valutákban nem volt üzlet.

11 órákor zárulnak:

Osztrák hitel. 637.50, Magyar hitel. 747.50, Länderbank 425.—, Államvasut 652.75.—, Déli vasut 155.—, Alpei bányatársulat 592.75, Rimamurányi 536.50, Májusi járadék 96.10, Magyar koronajár. 92.55, Orosz érték 83.10, Török sorsjegy 183.25, Német márka 117.50.

A déli tőzsde szilárdan nyílt meg.

3/4 órákor jegyeztek:

Osztrák hitel 638.50, Magyar hitel 747.—, Länderbank 426.—, Unio-bank 536.50, Államvasut

53. Angol-bank 299.50, Bankverein 530.50, Déli vasut 154.25, Gőzhajó —, Alpesi bányarészvény 593. —, Májusi járadék 96.10, Magyar koronajáradék 92.55, Török sorsjegy 183.25, Német márka 117.50, Elbavölgyi vasut —, Rimamurányi 536. —, Orosz járadék 83.10, Keleti vasutak 448. —, Skoda —.

Bécs, augusztus 29. (Osztrák értékek zárata.) 4-2 százalékos papír-járadék 96.35, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.40, 1860-as sorsjegy 144.50, Osztrák hitelsorsjegy 420. —, Angol osztrák bankrészvény 300.50, Bécsi Bankverein 529.30, Osztrák-magyar bank 1780. —, Déli vasut 153.75, Dunagőzhajózási társaság 994. —, Dohány részvény 414. —, Cs. kir. arany (vert.) 11.35, Német bankváltók 117.45, Osztrák Lloyd 422. —, 4-2 százal. ezüst járadék 96.35—98. —, Osztrák koronajáradék 96.40, 1864-es sorsjegy 238. —, Osztrák hitelintézeti részvény 637.25, Union-Bank 537.50, Osztrák Länderbank 424.55, Osztrák-magyar államvasut 652.50, Elbavölgyi vasut 420. —, Alpesi részvény 592.25, 20 frankos 19.16, Londoni váltóár 240.95, Lipótkohó 422. —, Töröksorsjegy 183.25, szilárd.

Bécs, augusztus 29. (Magyar értékek zárata.) 4 százalékos arany-járadék 110.05, Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 140.75, Magyar hitelbank részvény 749.50, Magyar leszámítoló és váltó részvény 477. —, Rimamurányi —, Magyar cukoripar 1700. —, Adria hajózási részvénytársaság 413. —, Magyar koronajáradék 93. —, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. —, Magyar nyer.-k. sorsjegy 187.75, Kassa-Oderberg vasut részvény 353. — Magyar jelzálogbank 455. —.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, augusztus 29. (Tőzsdejelentés.) A londoni és newyorki tőzsdék szilárdsága, valamint a bécsi előtőzsdéről szóló kedvező hírek hatása alatt a megnyitás irányzata is barátságosabb volt. A bányaeértékek az esseni hivatalos jelentés hatása alatt javultak. Különös vételek mutatkoztak Bohumi, Laurakohó és Harpeni értékek iránt, mely utóbbiak 1 1/2%-kal javultak. Bankok szintén szilárdak és 1/2%-kal javultak. Vasutak közül osztrák államvasut arbitrage czélekből történt vásárlások, Prinz Heinrich vasut első ár-folyamok mellett történt vásárlások hatása alatt

emelkedtek. Amerikai vasutak is emelkedtek newyorki hatások alatt. 3%-os német birodalmi kölcsön 0.10%-kal javult, míg a külföldi járadékok változatlanok, hajózási értékek szintén javultak. A második tőzsdeidő tizlete csendes. Bánya- és bankértékek realizációk hatása alatt csökkentek. A harmadik tőzsdeidő irányzata gyengébb. A készpénzpiac ipari értékeinek irányzata megoszlott és nagyjában nem felel meg a várakozásoknak. Napi pénz 3/4%, ultimópénz 4 1/2%, magánleszámitolási kamattal 4 1/2%.

Záratok jegyeztetik: 4-2 százalékos papírjáradék 97.80, 4 százalékos osztrák aranyjáradék —, osztrák hitelrészvény 199.60, Déli vasut 30.25, orosz bankjegyek 216.35, 4 százalékos orosz kölcsön —, Disconto Commandit 167.50, Dinamitruszt 157.25, Harpeni 192.40, Unifikált török járadék 93.60, 4-2 százalékos ezüst-járadék —, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.60, Magyar koronajáradék —, Osztrák-magyar államvasut 139.25, Bécsi váltóár 85.10, Olasz járadék —, Alt. villamosági Edison 186.30, Gelsenkircheni 189.40, Laurakohó 219.25. — Nyugodt.

Frankfurt, (Zárlat) augusztus 29. 4-2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 97.80, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.70, Osztrák hitelintézeti részvény 199.60, Osztrák-magyar államvasut 139.40, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.80, Bécsi Bankverein 132. —, Villamos részvény 384. —, 3 százalékos magyar kölcson 75.50, 4-2 százalékos ezüstjáradék 98.10, Osztrák koronajáradék 96.25, Magyar koronajáradék 92.60, Osztrák-magyar bank 127.70, Déli vasut részvény 30.20, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 850.75, Párisi váltóár 814.16, Union bank részvény —, Alpesi bányarészvény 285. — Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) augusztus 29. 4-2 százalékos ezüstjáradék 97.20, 1860. sorsjegy 148. —, Déli vasut 30.20, 4 százalékos Aranyjáradék 97.50, Osztrák hitelrészvény 199.50, Osztrák-magyar államvasut 139. —, Olasz járadék 102.70, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 92.80. Szilárd.

London, augusztus 29. Angol consol 82 1/2%. Páris, augusztus 29. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 94.65, Osztr. aranyjáradék 98.25, Magyar aranyjáradék 92.45, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről —, 4 százalékos Olasz jára-

dék —, Déli vasut elsőbbségi kötv. 310. — 5 százalékos marokkói járadék 505. —, 4 százalékos 1890. Román kölcsön 93.80, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 90.50, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 91.50, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 87.40, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 495. —, 4 száz. Szerb járadék 1907. —, 4 százalékos spanyol járadék 91.10, 4 százalékos unifikált török jár. 94.45, Török sorsjegy 164.25, Török dohányrészvény 435. —, Osztrák föld-hitelintézet 10.60, Osztr. Länderbank 457. —, Magyar jelzálogbank —, Banque de Paris 1415. —, Banque Ottomane 684. —, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut —, Meridionalvasut —, Keleti vasutak 695, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 604. —, Rio Tinto 18.95, Sucrerie d'Egypte 30, Tula 417, Thomson Houston —, Urikányi kőszén 125. —, Chartered 33. —, De Beers 563. —, East Rand 89. —, Jagersfontein 168.50, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 52.50, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.72, Váltó német piacokra (rövid) 122.75, Váltó Bécsre (rövid) 104.43, Váltó Belgiumra (rövid) 1/16. Olasz aranyváltó (rövid) 1/8. Váltó Svájcra 1/8. Csek Londonra 251.65, Magánkamattal 3 1/2. Nyugodt.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Budapesti vágómarhavásár. (Braun József és fia jelentése az Egyetértés részére.) 1907. augusztus 29-én. Vágómarhák: Felhajtás: 2700 darab, és pedig: 1484 darab magyar és tarka ökör, 512 darab magyar és tarka tehén, 265 darab bosnyák ökör, 19 darab bosnyák tehén, 261 darab magyar és tarka bika, 4 darab bosnyák bika, 154 darab magyar bivaly és 1 darab bosnyák bivaly, — bosnyák növendékmarha. Származási hely szerint: 2411 magyar marha, 289 bosnyák marha.

A felhajtás 274 darabbal nagyobb volt, idegen vevők pedig csekély számban jelentek meg miert is a felhajtás több volt, mint az itteni szükségletnek megfelelt volna, ennél fogva az üzlet lanyha irányzat mellett nehézkes hangulatban folyt le. — Az egységi árak 2—3 koronával csökkentek. — Körülbelül 400 darab eladatlanul maradt.

Következő árak jegyeztettek métermázsánként élőszulban levonás nélkül:

Buza	Műcs	100 kilogramm ára		%	100 kilogramm ára	
		K-101	K-102		K-101	K-102
Huszavidéki	uj	75	21.55	22.05	75	22.00
"	"	77	21.65	22.35	80	22.20
"	"	78	22.15	22.85	81	22.30
"	"	79	22.40	22.90	82	22.40
fehőmezei	uj	75	21.55	22.05	75	22.00
"	"	77	21.65	22.35	80	22.20
"	"	78	22.15	22.85	81	22.30
"	"	79	22.40	22.90	82	22.40
pestvidéki	uj	75	21.55	22.05	75	22.00
"	"	77	21.65	22.35	80	22.20
"	"	78	22.15	22.85	81	22.30
"	"	79	22.40	22.90	82	22.40
bánási	uj	75	21.55	22.05	75	22.00
"	"	77	21.65	22.35	80	22.20
"	"	78	22.15	22.85	81	22.30
"	"	79	22.40	22.90	82	22.40
bácskai	uj	75	21.55	22.05	75	22.00
"	"	77	21.65	22.35	80	22.20
"	"	78	22.15	22.85	81	22.30
"	"	79	22.40	22.90	82	22.40

Egyéb gabonaneműk		90 kilogramm ára	
		K-101	K-102
Rozs	előrendű uj	19.10	19.30
"	előrendű ó	18.80	19. —
"	középmínőségű uj	18.50	18.70
"	középmínőségű ó	18.20	18.40
Árpa	takarmány, előrendű	15.50	15.70
"	takarmány, másodrendű	15.90	16.10
Zab	előrendű	16.15	16.30
"	középmínőségű	15.7	15.90
Tengeri repce	magyar	35.20	35.80
"	káposztarepce	—	—

Burgonya			
	Fehér	Róza	Sárga
Dunántúli felsőmagyarországi	—	—	—
Nyírségi	—	—	—
Borsodalmi	—	—	—
Bánási	—	—	—
Pesti	—	—	—

Különléte termények	Faj	Koronánként	
		Pénz	Árn
dísznászir	budapesti	15	154
"	vidéki	—	—
szalonna	prima, légezsárlott vidéki	131	132
"	városi légezsárlott 4 drbos	13	139
"	" 8 drbos	—	—
szilva kőszár	boszniai, 1906. évi usance-mín.	—	—
"	" 1906. " 100	—	—
"	" 1906. " 85	—	—
"	szerbiai, 1906. " usance-mín.	—	—
"	" 1906. " 100 dbos	—	—
"	" 1906. " 85	—	—
szilval kőszár	szlavoniai, 1906.	58	57
"	szerbiai, 1906.	36	37
horemag	lucerna magyar 1906.	—	—
"	vörös aprószemű 1906.	—	—
"	kőszemű 1906.	—	—
"	nagysemű 1906.	—	—

Allamadosság közkölcsonok		Pénz	Árn
Magyar aranyjáradék	4%	109.50	110. —
" koronajáradék 8 1/2%	4%	81.40	81.90
" koronajáradék 8 1/2%	4%	82.70	83.20
" koronajáradék 4%	4%	75.50	76.00
All. köv. vasutak cel. ar. 6. 8%	4%	162.50	163.00
1870. nyerevény kölc. 1.00%	4%	62. —	62. —
Horv.-szlav. reg.-kari. k. 1 1/2%	4%	62. —	62. —
Horv.-szlav. kölc. 4%	4%	65.50	66.00
Tiszai szegedi nyer. kölc. 4%	4%	105.50	106.00
Horv.-szlav. jelt. föld. kölc. 4%	4%	101. —	101. —
Horv.-szlav. jelt. föld. kölc. 4%	4%	66.50	67.00
Köv. osztr. adom. koronaj. 4%	4%	67. —	67.50
Égves. osztr. jár. papír. 4 1/2%	4%	67.75	68.25
" ezüst 4 1/2%	4%	115.50	116.00
Osztrák aranyjáradék 4%	4%	96.20	96.70
" koronajáradék 4%	4%	135. —	135. —
All.-sors. 1860. 1000 K 4%	4%	105. —	105. —
" 1864-ből 200 K 4%	4%	205. —	205. —
" 1864-ből 100 K 4%	4%	205. —	205. —
Bosz.-herce. orsz. k. 1865. 4%	4%	61. —	61. —
" vasut 1865. 4 1/2%	4%	60.85	61.35
" 1902. 4 1/2%	4%	60.85	61.35
Bpest. sz. köz.-föv. kölc. 4%	4%	61.50	62.00
Bpest. sz. köz.-föv. kölc. 4%	4%	61.50	62.00

Záloglevek. Elsőbbségek.		Pénz	Árn
Belvár. tkpt. r.-l.	4 1/2%	68. —	68. —
Egyesült. lóv. tkpt.	4 1/2%	68. —	68. —
" korona ért.	4%	100.50	101.00
Kisbirt. orsz. földh. 84 év 6%	4%	100.50	101.00
" 60 év 6%	4%	60.40	60.90
" 50 év kor. ért. 4 1/2%	4%	60.40	60.90
M. agrár-jár.-b. szőlőköt. 4%	4%	67.50	68.00
" járadékjelt. vt. 4 1/2%	4%	67.50	68.00
" zálogleveg. kölc. 4 1/2%	4%	66.75	67.25
M. all. tkpt. r.-k. 60 év 4%	4%	66.75	67.25
" 65 év 4%	4%	65. —	65. —
Magy. földhitelint. 41 év 4%	4%	65. —	65. —
" 60 év 4%	4%	64.70	65.20
" 63 év 4 1/2%	4%	64. —	64. —
" ezüst. és talajjár. 4%	4%	64. —	64. —
M. jelt. nitelb. frt.-ban 4 1/2%	4%	60. —	60. —
" ugyanez 60 év 4 1/2%	4%	60. —	60. —
" forint értékben 4%	4%	60. —	60. —
" 60 év kor. 6. 4%	4%	60. —	60. —
" közs. kölv. 60 év 4 1/2%	4%	60. —	60. —
" ugyanez 50 év 4%	4%	60. —	60. —
" 60 év vt. 110 frt. 4 1/2%	4%	60. —	60. —
" 60 év 100 frank 4 1/2%	4%	60. —	60. —
" nyar. kölv. frt. 4%	4%	115. —	115. —
" osztr. földhit. 4%	4%	107. —	107. —
" nyar. kölv. kor. 6. 3%	4%	68.50	69.00
M. lozsn. pártibk 60 év 4%	4%	68.50	69.00
" 65 " 4%	4%	68.50	69.00
M. tkpt. közp. jelt. 4 1/2%	4%	68.50	69.00
" közs. kölv. 60 év 4 1/2%	4%	68.75	69.25
" közs. kölv. 70 év 4 1/2%	4%	68.75	69.25
Osztr. közp. hitelsz. kötv. 4%	4%	100. —	101. —
Osztr.-m. bank 60 év kor. 4%	4%	67.20	67.70
" 60 év 4%	4%	68.05	68.55
P. hazal. c. tkpt. közs. kölv. 4 1/2%	4%	60. —	60. —
" 4 " 4%	4%	64. —	64. —
" 100 K n. o. nyköt. 4%	4%	109. —	110. —
Pesti m. keresk. bank 4 1/2%	4%	68.25	68.75
" közs. kölv. vt. 105 k. 4%	4%	64.50	65.00
Adria tengerhajóz. r.-l. 4 1/2%	4%	64. —	64. —
Bpesti közüi vaspálya 4%	4%	95.50	96.00
Déli vasut 100 márk. ért. 4%	4%	117. —	118. —

Kassa-oderb. v. 1889. frt. 4 1/2%		Pénz	Árn
" 1889 arany márk. ért. 4%	4%	116. —	117. —
" 1891 ezüst frt. ért. 4%	4%	100. —	100. —
" 1891 arany márk. ért. 4%	4%	114.77	115.77
ll. osztr. vonal frt. ért. 4%	4%	100.50	101.50
M. tolyan-lyh. r.-k. k. ért. 4%	4%	100.20	101.20

Bankok részvényei.		Pénz	Árn
Angol-osztrák bank	—	208. —	208. —
Budapesti bankgyűjtemény r.-l.	—	45. —	45. —
Első magyar postabank 5%	—	270. —	270. —
Financiál. hitelbank — 5%	—	147. —	147. —
Bpesti giró és pénztár együtl.	—	67. —	67. —
Hazal bank aug. vég. — 5%	—	283.50	284. —
Hermes magy. All. váltóintézet	—	415. —	425. —
Magy. agr. és jár. b. r.-l. 5%	—	435. —	440. —
M. all. hitelbank aug. v. 5%	—	748.25	748.75
M. jelzáloghitel. aug. v. 5%	—	456. —	457.50
Magy. kereskedelmi r.-l. 5%	—	601.50	603. —
Magy. k. sz. osz. társaság 5%	—	1820. —	1820. —
M. lozsn. és pénzv.-bank 5%	—	—	—
M. pénzügyi h. p. h. b. r.-l.	—	481. —	481.50
M. tkpt. közp. jelt. r.-l. 5%	—	1025. —	1050. —
Magyar teleph. és parnc. bank	—	1040. —	1050. —
Osztrák hitelint. aug. vég. 5%	—	300. —	300. —
" 637. —	—	337.50	338.00

Takarékpénztárak.		Pénz	Árn
Belvárosi takarékpénztár 5%	—	608. —	610. —</

Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 82.— 88.— koronáig, kivételesen —.93.— koronáig, középminőségű 72.—78.— koronáig, silány minőségű 60.—70.— K.-ig. Tarka hizott ökör legjobb minőségű 88.—94.— koronáig, középminőségű 72.—80.— koronáig, silány 60.—70.— koronáig. Magyar paraszt ökör legjobb minőségű — koronáig, középminőségű 62.—74 koronáig, silányabb minőségű 52.—60.— koronáig, kivételesen — koronáig, Magyar tehén legjobb minőségű 68.—74.— koronáig, kivételesen — koronáig, közép minőségű 62.—66.— koronáig, silányabb minőségű 52.—58.— koronáig. Tarka tehén legjobb minőségű 76.—84.— koronáig, kivételesen — koronáig, közép minőségű 70.—74.— koronáig, silányabb minőségű 54.—64.— koronáig. Bika legjobb minőségű 74.—82.— koronáig, kivételesen — koronáig, közép minőségű 68.—72.— koronáig, silányabb minőség 56.—66.— koronáig. Bivaly legjobb minőségű 58.—60.— koronáig, kivételesen — koronáig, közép minőségű 52.—56.— koronáig, silányabb minőségű 44.—50.— koronáig. Kicsontozni való marha — koronáig. Növendékmарha — koronáig. Mind 100 kilónként élősúlyban.

Birkavásár. (1907. augusztus hó 29.) Felhajtott: 1125 darab birka. A vásár nagyon lanyha irányzat mellett folyt le 600 db eladatlanul elhajtott. Következő árak jegyeztettek: (levonás nélkül.) Hizott ürü (nyirott) kilónként, élősúlyban, legjobb minőségű 60.—62.— koronáig. Középminőségű 54.—58.— koronáig. Anya birka legjobb minőségű — koronáig, közép minőségű 50.—54.— koronáig. Kosokért legjobb minőségű — koronáig.

Heti lóvásár.

Budapest, augusztus 29. (Hiv. tud.) A Tattersaalban ma tartott heti lóvásárra felhajtottak 177 darab I., 253 darab II. oszt. Összesen 430 darab lovat. Elkelt 235 darab ló.

Borjuvásár.

Budapest, augusztus 29. (Hiv. tud.) A mai vásárra felhajtottak 548 darab élő borjut. Az irányzat igen lanyha volt, azonban az árak megtartották árfolyamaikat. Fizettek elsőrendű élő borjuért 88—96 fillér, kivételesen 100 fillért is; középminőségűért 76—86 fillért, harmadrendűért 62—72 fillért kilónként.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest Kőbánya.

Budapest, augusztus 29-én. (Hivatalos tudósítás.) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) fillér. Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban) — fillér. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felül) 135—136 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 136—137 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 137—138 fillér. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kg fölül) sulyban) — fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm sulyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban) — fillérig.

Sertéslétszám: 1907. évi augusztus 27. napján volt készlet 38189 drb., 1907 aug. hó 28-én felhajtott 52 darab, 1907 augusztus 28. napján elszállított 253 darab, 1907 aug. 29. napjára maradt készletben 37988 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: változatlan.

Sertéskonzumvásár.

Budapest, aug. 29. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 104 darab sertés, 115 darab süldő, — darab malacz. Mai napi felhajtás 1186 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz, összesen 1290 darab sertés, 115 darab süldő, — darab malacz. Eladatott 1103 darab sertés, 15 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 187 darab sertés, 100 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül 110—112 fillér, II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig 104— fillér, ételsúlylevonással

— fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, ételsúlylevonással 132—138 fillérig, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — korona, ételsúlylevonással 134—140 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — korona, ételsúlylevonással 134—140 fillérig. Belföldi süldő — korona. Horvát süldő 96—110 korona. Malacz — korona. (Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, élősúlyban értendő.) A vásár irányzata közepes, az árak változatlanok.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Augusztus 29. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Tholt Péter okleveles tanítót a nagyselmeci állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Niemetz Alfréd okleveles tanítót és Niemetz Brandt Irén okleveles tanítónőt a monostorszegi állami elemi népiskolához rendes tanítónak, illetve tanítónővé, Rátkai István okleveles tanítót és Váczy Mária okleveles tanítónőt a dombiratosi állami elemi népiskolához rendes tanítónak, illetve tanítónővé, Fülöp István okleveles tanítót és Kovács Mária okleveles tanítónőt, hódmezővásárhelyi lakost, a szaploneczai állami elemi iskolához rendes tanítónak, illetve tanítónővé, Benedek Ignác felsőgelléri ev. refj tanítót az agyagfalvi állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Buzogány János kemesi ev. ref. tanítót a buzai állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Krámer József okl. tanítót a borcsai áll. elemi népiskolához rendes tanítónak, Csontea Győző okl. tanítót a sándorregyházi állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Nemes Árpád danyai ev. ref. tanítót és Necsa Eugénia okleveles tanítónőt a törökkanizsai állami elemi népiskolához rendes tanítónak, illetve tanítónővé, Herf Jakab okleveles tanítót a jánosföldi állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Mesia Katalin okleveles tanítónőt a törökkanizsai frityhási állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Ferenczi Malvin okleveles tanítónőt a magyar-szentmártoni állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Szabó Endre okleveles tanítót az alsóverceki állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Stécz Gyula okleveles tanítót az oláhlaposi állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Lendár László okl. tanítót a csontosi állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Romancz Margit és Minay Borbála okleveles tanítónőket a csapi állami elemi népiskolához rendes tanítónőkké és Szeredi János okleveles tanítót az alsóárpási állami elemi népiskolához rendes tanítónak nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Mikó Pál bátfai állami gimnáziumi rendes tanárt a balassagyarmati állami főgimnáziumhoz, Petrogalli Géza löcsei állami főreáliskolai rendes tanárt a besztekercebányai kir. kath. főgimnáziumhoz, dr. Türr Lajos pancsovai állami főgimnáziumi rendes tanárt a kecskeméti állami főgimnáziumhoz, György Sándor agyagfalvi állami elemi iskolai tanítót jelen minőségében a bögözi állami elemi iskolához és Solymossy Sámuel buzai állami elemi iskolai tanítót a bálványosváraljai állami elemi iskolához jelen minőségében áthelyezte.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Weisz Ignác újpesi lakos saját, valamint kiskoru Sándor, Gyula, Nina és Jenő nevű gyermekei Vágóra, kiskoru Feldstein Netti budapesti lakos Földesre, Iconáriu (Iconár), Karolina nagyiklodi lakos Horvátra, Grün Péter és Grün János budapesti lakos Komlósi, Zdenek Ferencz budapesti lakos Zoltánra, Bergel Sándor zentai lakos Balogra, Berger (Sámuel) Zoltán sellyei lakos Bálntra, Mandl Ignác veszprémi lakos Keresztesre, Klaffi János debreczeni lakos Kaszásra, kiskoru Losteiner Ferencz kolozsvári lakos Lászlóra, Brill Sándor debreczeni lakos saját, valamint kiskoru László, Klára és György nevű gyermekei Balázásra, Kohn Izidor kecskeméti lakos Kadosra, Avár György könyrétpali lakos Aradira, Goldmann M. Vilmos ipolysági lakos Gondosra, Schön Mór szekszárdi lakos Sugárra, kiskoru Branstéger György mezőkövácsházi lakos Berzovaira, kiskoru Mihácsi György hatvani lakos Kakasra, Ertl Ferencz upesti lakos saját, valamint kiskoru Erzsébet, Dezső, Imre, Kálmán, Margit és Ferencz nevű gyermekei Etelére és Kohn Vilmos budapesti lakos családi nevének Kárpátra kért átváltoztatását megengedte.

Anyakönyvi kinevezések. A belügyminiszter a nagybányai anyakönyvi kerületbe dr. Makray Mihály polgármestert anyakönyvvezetővé és a budapesti I.—II. kerületi anyakönyvvezetőséghez Godán István székesfővárosi irodasegéd-tisztet, a III. kerületi anyakönyvvezetőséghez ifj. Pap István székesfővárosi irodasegéd-tisztet, a VIII. kerületi anyakönyvvezetőséghez, Horváth József székesfővárosi irodasegéd-tisztet anyakönyvvezető-helyettesekké nevezte ki és őket a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

Pályázatok. A szombathelyi járásbírósnál járásbírói, a zombori törvényszéknél aljegyzői, a szász-

sebesi járásbírósnál végrehajtói, a királyhelmecei adóhivatalnál ellenőri, a debreczeni pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevősnél számtisztai, a nassódi adóhivatalnál díjas gyakornoki, a nagyenyedi, a marosillyei és a máriaradnai járásbírósnál telekkönyvi átalakító-díjnoki állásra 2 hét; — a komáromi tüzérszertárnál előmunkási állásra 3 hét; — Veszprém-nagyszőlősen postamesteri, a sárvári és balázsfalvi járásbírósnál szolgai állásra 4 hét és az egri törvényszéknél szintén szolgai állásra 6 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1907. augusztus 29-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az idő tartósan derült, száraz. A hőmérséklet a normális fölé emelkedett és maximuma Verseczen 33 C fok, minimuma Boifalun 7 C fok volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Egyelőre az időjárásban lényeges változás nem várható.

Allomás	Levegőtér mag. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és ereje	Felhőzet		Csapadék mm		Hőmér. órák	
				max.	min.	max.	min.	max.	min.
A.-Szelina	66.2	14.6	E	3	0	—	—	23	12
Úngvár	66.2	14.6	E	3	0	—	—	23	12
Kővár	66.8	15.0	E	2	0	—	—	26	10
Losonca	64.8	15.0	E	0	0	—	—	28	12
Órvalla	64.2	16.8	E	0	0	—	—	31	12
Budapest	65.1	17.0	N	1	0	—	—	29	10
Herény	64.1	16.7	E	0	0	—	—	28	15
Közéthy	63.5	18.8	E	0	0	—	—	28	12
Pécs	64.8	17.4	E	0	0	—	—	28	15
Zágráb	64.5	17.0	NNE	1	0	—	—	29	15
Püme	63.8	15.5	E	0	0	—	—	30	18
Szeged	64.8	18.7	S	2	0	—	—	29	16
Temesvár	65.1	17.5	E	3	0	—	—	29	18
Nagyvárad	65.0	16.4	SE	1	0	—	—	29	14
Kolozsvár	67.0	19.2	E	1	0	—	—	27	9
Nagyszombat	66.0	17.3	SE	3	0	—	—	24	9
Szatmár	—	15.4	SW	1	0	—	—	29	13
Arad	—	11.2	N	1	0	—	—	23	8
Szolnok	—	17.0	S	3	2	—	—	23	14
Komárom	—	19.0	E	1	0	—	—	28	11
Magyar-Óvár	—	17.4	NW	1	1	—	—	28	13
Sopron	—	16.8	NW	1	0	—	—	28	13
Eszék	—	17.6	N	1	0	—	—	32	11
Cirkvenca	—	19.8	E	1	0	—	—	28	15
Debreczen	—	17.8	SW	2	0	—	—	31	11
Kecskemét	—	19.0	E	1	0	—	—	29	12
Óroszló	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Arad	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zombolya	—	18.2	NE	2	0	—	—	30	11
Versecz	—	20.4	E	0	0	—	—	33	12
Orsova	—	17.3	E	0	0	—	—	32	13

VIZÁLLÁS.

augusztus 28. augusztus 29. augusztus 28. augusztus 29.

		m é t e r		m é t e r			
Inn	Shárding	1.88	1.87	Tisza	M.-Szelget	0.18	0.17
Duna	Passau	2.88	2.28		Tokoháza	0.20	0.10
	Linz	0.88	0.45		V.-Namény	0.08	0.08
	Bécs	0.25	0.39		Toka	0.49	0.33
	Pozsony	1.78	1.65		Tiszafüred	0.42	0.50
	Komárom	2.07	2.74		Szolnok	0.50	0.54
	Budapest	2.80	2.88		Csongrád	1.08	1.03
	Paks	2.88	2.15		Szeged	1.00	0.47
	Mohács	8.00	0.00		T.-Becse	0.88	0.82
	Gömbös	0.00	0.00		Titel	2.88	2.42
	Újvidék	2.99	3.00	Óndava	Hóór	0.94	0.08
	Pancsova	1.82	1.87	Tapoly	Bárfia	0.59	0.48
	Orsova	1.55	1.57	Bodrog	Ladmoz	0.48	0.33
Morva	Morvafalu	0.00	0.00	Sajó	Zsolenza	1.41	1.40
Vág	Zsolna	0.46	0.86	Hornád	H.-Németi	0.06	0.34
	Trencsén	0.41	0.35	Borettó	Margitta	0.14	0.20
	Szorek	0.52	0.74		E.-Ujfalva	0.32	0.84
Rába	Szt.-Gothárd	0.20	0.20	Körös	Csuzsa	0.30	0.30
	Sárvár	0.06	0.05		N.-Várud	0.26	0.23
Dráva	Győr	2.41	2.80		Belényos	0.16	0.16
	Várasd	1.72	1.70		Tenke	0.85	0.37
	Zákány	0.04	0.2		Gurahonó	0.28	0.28
	Barcs	0.48	0.41		Borosjenő	0.35	0.35
	Eszék	1.00	1.78		Bákcs	0.62	0.62
Hura	M.-Szerdah.	0.64	0.60		Gyoma	0.68	0.68
Száva	Zágráb	0.04	0.06	Maros	Gy.-Fehérvár	0.46	0.46
	Szécsok	0.55	0.59		Branycska	0.02	0.00
	Mitrovicza	0.85	0.80		Soborsin	0.00	0.00
Szamos	Dés	0.55	0.55		Avad	1.32	1.32
	Szatmár	0.03	0.05		Makó	0.22	0.20
Kraszna	N.-Maltény	0.40	0.40	Temes	K.-Kostély	0.32	0.40
Istretza	Munkács	0.12	0.10	Béga	Kiszató	0.36	0.35
Laborca	Homonna	0.20	0.20		Tomcsvár	1.04	1.05
Ung	Perecsény	0.00	0.03		Beoskerék	0.54	1.44

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

HETI MŰSOR.

Augusztus	Nemzeti Színház	U. kir. Operaház	Vígyszínház	Király-Színház	Fővárosi nyári Színház (Budai Színház)	Magyar Színház	Városligeti Nyári Színház	Urania
31 Szombat	—	—	Bernát	A vig Nibelungok	Ejjei menedék-hely	A vig özvegy	—	—
1 Vasárnap	d. u. este	—	Trilby	Göze Gabor Budapeston	Nani Ejjei menedék-hely	A vig özvegy	—	London Az orosz-japán háború

KÜ...
 S...
 H...
 E...
 A...
 A...
 V...
 F...
 F...
 A...
 J...
 S...
 T...
 I...
 J...
 C...
 O...
 I...
 D...
 K...
 I...
 C...
 O...
 (Érdekes
 dősnak még
 lete támadt,
 három minis
 Udvariasságá
 vetkezése s
 keltette benn
 gicselekedje
 évről-évre, d
 átadta néjve
 zásul kapott
 alatt — egés
 a melyben ö
 vannak néjve
 A kön
 vált, éppen
 gatta — a k
 lépett. A
 darczot val
 Megkezdte,
 rikus, aki a
 akar irni
 ismerő keze
 ságot akar
 ifjuságának
 tulokosnak t
 mosolyt esa
 Hogy
 hagyta és ha
 dett működ
 tikai pályaf
 nulta, hogy
 most nagy
 mennyi po
 milyen sok
 praktikus fe
 Milyen
 vele, hogy
 letlen előre
 Most n
 tette az önl
 ság minden
 gimnasztiká
 Ellenkezőleg
 talmára, szí
 Azután
 az ifjuság
 az élet nyo
 az ideállal,
 ról, hogy a
 szerint alko
 teni tanulni

KÜLÖNFÉLÉK.

Bucsuzás.

Tán szívetek megérzi,
Sötétlő völgy s berek,
Hogy hosszu, nagy időre
Bucsúzom tőletek.

A fával sürtéségből,
A völgyben odaát,
Pintyőke küldi hozzám
Vigasztaló szavát:

„Ne csüggedezz! Ha újra
Kizöldül a csalit,
Friss dallal édesitem
Abrándos álmaid!”

Igen, bohó madárka,
Jő újra kikelet
S dalod, hogy újra hallom,
Talán az is lehet.

De vig lesz a te nőtid
S mindig tided marad,
De ah, az én dalomból
Kopik egy-egy darab.

Igaz, hogy visszatérek,
De mint kopott szegény —
Oh, szertefoszlott álmod,
Oh, édes, sok remény!

Feloki Sándor.

(Érdekes gyűjtemény.) Egy előkelő francia tudósnak még fiatal korában, 1853-ban az az ötlete támadt, hogy a császárság kikiáltása után két-három miniszternél üdvözlétül beadja névjegyét. Udvariasságának persze hasonló eljárás volt a következő s ez a körülmény azt az elhatározást keltette benne, hogy valamennyi miniszterrel végigselekedje ugyanezt. Azóta ujesztendő napján évről-évre, de még minden kormányváltáskor is átadta névjegyét az új minisztereknek és a vizsgálatot kapott névjegyek az évek során — 50 év alatt — egész nagy gyűjteményre szaporodtak, a melyben ötven év összes miniszterei képviselve vannak névjegyükkel.

(Napszúrás és a katonák.) Most a nyári hadgyakorlatok alkalmával igen gyakori a napszúrás pusztítása a katonák között. Ugyszólván naponta történik halálos eredményű napszúrású eset, amelynek azonban a katonai titoktartás miatt, nem szivárogo át a híre a kaszárnyák falain. Egy-két nyilvánosságra jutott eset révén felelevenednek régebbi nagyobb napszúrású esetek.

Az első ilyen esetről 1097-ben történik említés. Ekkor a kereszties vitézek, akik Bithiniában és Phrigiában hadakoztak, egy napon vagy ötszáz embert veszítettek napszúrások által. Az újkorban I. Frigyes porosz király hadseregét tizedelte meg a forróság aug. 5 és 6-án közt Bautzen téjében. 1778 július 1-én a Bernburgból induló seregből, mely homokos talajon teljes szélségekben vonult tova, egész ezredek lettek „marodi”-k.

Napoleon serege az egyiptomi hadjáratban a napszúrásról sokat szenvedett, 1853 július havában egy 600 főnyi porosz csapatból 450 ember dőlt ki, 14 meghalt és 22 megbetegedett. 1868-ban a porosz seregben 22 ember kapott agyszélhűdést a melegtől. Az osztrák-magyar hadseregben 1884-ben 49 ember kapott napszúrás (3 meghalt.) 1885-ben pedig 30 ember, a kik közül kettő meghalt.

A napszúrásnak elejét lehet venni, ha a katonák edzi a testét, éjjel jól kialussza magát, a gyakorlat előtt étkezik, a kulcsát ellátja vízzel vagy hideg kávéval, korán indul a gyakorlatra, nem menetel „vigyázz”-magatartásban, árnyékos, szellős helyeken pihen, a hátibőrödött kocsira teszi és a csapat előtt járó különítmények vízzel gondoskodnak. Napszúrás beálltakor az orvos megérkezéig a beteg katonát árnyékos helyre teszik, könnyítik a felszerelésén, legyeznek, locsolják és élesztik a lélegzétvételt.

Napszúrás már 25 fok Reaumur hőfok mellett is következhetik be, ha a levegő párákkal van telítve. A kik fáradtan, átvirasztott éjszaka után vagy kiképzetlenül indulnak el, (ujjonczok, tisztú inasok) s az iszások könnyebben kapnak napszúrás. A veszélyes napszúrás arról lehet megismerni, hogy a katonák vánszorog, lógatja a karjait, minduntalan megbölköl, gyöttrő szomjúságot, főfájást és szívdobogást érez, nyelve kiszárad, hangja elreked. A verítéke elmarad, a füle zug, a szeme káprázik és a megkínzott katonák egyszerre csak összerogy. Az orvos a szívet vizsgálja és ha a test 44 fok Celsiusra hevült, akkor veszélyes a napszúrás. Ha ily esetek előfordulnak, akkor az orvos figyelmezteti a parancsnokot és ez pihenőt rendel el, még ha napos helyen jár is a csapat. A pihenés fontosabb ilyenkor, mint az, hogy a csapat a közeli hűvös helyre jusson.

(Híres „pályatövisztettek.”) Nagyon sok ember lesz más, mint aminek készül és sok ilyenre mondják rá, hogy pályát tévesztettek. Pedig hát ez a pályaválogatás nem is mindig olyan rossz dolog, mert nagyon sokan vannak olyanok, akikből nemcsak más, hanem több is lett, mint ami lett volna belőlük, ha az eredeti mesterségükönél maradnak.

Dreffinger, a híres német lovassgenerális még tizenhét éves korában is szabólegény volt, ami nem éppen huszáros foglalkozás. Menciahoff pásté-fomsütőből lett híres orosz diplomatává, Duval, a nagy régiségtudós, mint csordásbojtár indult neki a pályájának. Ruyter tanítónak készült, azután matrióz lett és mint admirális halt meg. Schiller orvosnövendék volt, de tudvalevő, hogy nem orvos lett belőle. Henry Haveloc, a világhírű angol hadvezér ügyvéd volt és egy rövid ideig folytatta is ezt a mesterséget. Linné Károly, „a természetrajz atyja”, a legnagyobb bolánikus, a becsületes suszter-mesterséget tanulta, Herschel Vilmos mint német muzsikzs kezdte meg pályáját és mint világhírű angol csillagász halt meg. Kerner asztalosinaságon kezdte, czukrászlegényesen folytatta, végezetül pedig orvos és költő lett belőle. Uhland Lajos ügyvéd volt, mielőtt a német irodalom tanára lett volna, Munkácsy Mihály tudvalevőleg asztaloslegényből lett világhírű festőművész. Hogy hány nagy színművész készült fiatal korában másnak, azzal még egy egész könyvet lehetne megtölteni.

(Az uborkáról.) Az újabb kutatások szerint a régi egyiptomiak, de még a görögök sem ismerték az uborkát, holott háromezer éve már, hogy Kelet-Indiában természetkezelték. A görögökhöz nyilván a hetedik században került Kis-Azsiából. A rómaiak különösen kedvelték az uborkát. Tiberius császár minden nap evett uborkát, annyira szerette. Németország délnyugati részében Nagy Károly honosította meg az uborkát, délkeleten és keleten azonban már régóta ismeretes volt, ahol nemcsak hogy nagy barátai voltak, mint például a tatárok és mongolok, hanem nagy szakértők voltak a termesztésében. Az igazi orosz alig tud megélni sózott uborka nélkül. Jelenleg mind az öt világrészben el van terjedve az uborka. Mint főzélék csak nagyon ritkán szerepel, nem igen kedvelik, mint konzerv elsőrangú.

CSENDES OTTHONOK.

— REGÉNY —

Írta: K. LARSEN.

15

A könyvek után egyenesen politikussá vált, éppen úgy — ha alaposan meghánytorogatta — a könyvekből egyenesen a házasságba lépett. A politikával esetleg éppen olyan kudarczot vallhatott volna, mint a házasságával. Megkezdte, mint tudományosan képzett historikus, aki a politikában praktikus történelmet akar írni és mint irodalmilag képzett emberismerő kezelte az utóbbi, aki modern házasságot akar megvalósítani. Most sok év mulva ifjúságának ez a határtalan naivitása, mely oly tulokosnak tartotta magát, csak egy szemernyi mosolyt csalt az ajkára...

Hogy szaktudományát, a történelmet elhagyta és hamarosan ügyvédi hatáskörében kezdett működni, ez volt a tényezője magas politikai pályafutásának. Mint üzletember megtanulta, hogy számoljon az emberekkel és ez most nagy hasznára is vált neki, de azért mennyi politikai tanítóra volt szüksége és milyen sok nagy hibát követett el, míg a praktikus feifogás kissé átment a vérébe!

Milyen sokáig tartott, míg tisztában volt vele, hogy a boldog függetlenség és a kiméletlen előrelörése a fiataliságnak csak illúzió.

Most már tudta, hogy az ifjúság minden tette az önhiúság tükröire előtt történik, a valóság minden befolyása nélkül, mely a szellemi gimnasztikára ügyet sem vet a fiataliságnál. Ellenkezőleg, egészen addig, míg nem lesz ártalmára, szimpatikusán fogadja ezt a játékot.

Azután már megvetéssel utasítják vissza az ifjúságot. És lármát üt, csalásról, árulásról, az élet nyomorúságáról zajong, összehasonlítva az ideállal, megfedekezik azonban teljesen arról, hogy az ideálokat személyes feifogás, izlés szerint alkotjuk magunknak. Ezt kellett megérteni tanulni, még pedig olyan magas értelem-

ben, amint Kiar Hans ezt értette, mert hogy megértse, ez még eddig nem sikerült neki.

Ellenben nem volt szabad a valósággal rabságba ejtetten magunkat az által, hogy majd az egyik majd a másik terhet magunkra rakatjuk, míg végül a sok munkától sirba sülyedünk. Tehát arról volt szó, hogy önértünk, hidegvérünket megtartsuk és a feladatot a szerint oldjuk meg, hogy személyünk bélyegét adjuk neki. Így aztán saját céljainkra felhasználhatjuk.

A fiatal emberek kineveznek az élet tengerére, hogy minél rövidebb uton célzt érjenek a ragyogó felhők mögött. Keveset gondolnak szélre, viharra és kénytelenek horgonyozni, ha keserű tapasztalatok árán nem tanultak meg idejében megalkudni.

Kevesen akadnak, akik utazásuk alatt megtalálják az irányt, amelyet követhetnek anélkül, hogy nagyobb kockázatát által összetörnék testüket-lelküket.

Ilyen emberré akart Kiar Hans válni, a politikus. Az üzletember elég szerencsés volt, hogy talált embereket, akik kiállották az első támadást, ami részére csak pénzforrás volt. Az ember: Kiar Hans pedig megtartotta mindkettőjük felett a vezetést és most egyedül, magánosan utazni megy...

Már azért, hogy a határon tuljött és idegen nyelvet hallott beszélni, már ez is nagy lépéssel előbbre hozta. Bármilyen jól beszélte és értette is Kiar az idegen nyelvet, mégis csodálatosan hozzájárult ahhoz, hogy távolítsa őt és egyedül érezte magát. Már az első nagy városban azt tapasztalta, hogy nyugodtabbá válik.

Senki nem ismerte, senki nem kért tőle semmit és a nap nem képezett rá nézve ezernyi tekintetbevételt és különböző aprólékosság végett való szétforgácsolást. A külső nagy kavardás, tömegek közepette visszanyerte Kiar a békéjét és átadhatta magát a gondolatainak, melyeket olyan régen és fájdalmasan nélkülözött.

Nélkülözött őket, vágyódo... utánuk és most visszavezette régen elhagyott, már majdnem

elfelejtett utakra, melyek saját régi nyomait mutatták.

Lassanként megtanulta újból, hogy a benesejében levő hangokra figyeljen. Milyen sokáie tulharsogták a különböző érdekeket kívánó parancsoló hangok. És mégis tudta, hogy a finom, igaz és valódi hang a világban soha nem beszélt hangosan, hanem figyelve le kell hajolni hozzá, hogy suttogó szavát megértsük.

Egy szép napon Kiar Hans utban volt Svájc városai felé, ahol először találkozott a feleségével. A kívánság, hogy viszontlássza a helyet újból, egész hangulatából kifolyólag olyan természetes, ösztönszerű érzés volt, hogy legkevésbé sem gondolkodott felette. Egész egyszerűen megváltotta a jegyét és oda utazott.

Luzernbe érkezett, mely emlékeiben a leg-tartalmasabb város volt egész Svájcban.

Hideg, nedves, piszkos napon érkezett oda télvíz idején. Összes emlékei pedig nyári, nap-sütéses meleg napokkal voltak összekötve. A hosszu, kopasz, most nedves hársfa-alléban most újból körülbegették őt.

Akkor egy divatos panzióból jött ki a felesége, ahol együtt élt és lakott fiatal, tudományt mivelő amerikai nővel.

Maga előtt látja, amint ott állt az ut egyik fordulójánál és egyik barátját várja — ott a hosszu hidon — kissé erős kék szemei, nagyon is nagy orra, telt ajka és erőteljes álla volt. Az egész alak pedig duzzadozott a hatalmas egészségtől.

És milyen erőteljes volt ez a fiatal nő a benne szunnyadó tetterőtől és ideáktól!

Most hosszu évek mulva értette Kiar, hogy duzzadó fiatalisága összekötve mindenféle képzetekkel, melyeket ott a vidéken, ahol először találkozott — a könyvekből merített — együttesen egymásba olvadt. Svájc akkoriban egy kis paraszt köztársaság benyomását tette reá, mely összehasonlítva otthon a többiekkel, sokkal előbbre volt egészséges törekvéseivel. És feleségének frissesége és természetessége megragadta őt. Ujjmutatásnak vélte, hogy olyan nőre bukkant, aki nem olyan volt, mint a többi. (Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK:
Pénteken, 1907. augusztus 30-án
Nemzeti Színház

Zárva

M. kir Operaház

Zárva

Vígyszínház

Diákélet

(Alt-Heidelberg.)
Színmű 5 felvonásban. Írták: Mayer-Förster Vilmos.

A herceg Haugh
Pasarge Jüttner
Lutz
Dötlew
Bliz
Ruderné
Dorfelne
Katicza
Schöllerman

Kezdeté fél 8 órakor

Király színház

Előszór.

A vig Nibelungok.

Operett 3 felv. Írták: R. Heamun. Ford. Mirel Adolf, zenéjét szerzette Strauss Oskar.

Gunther Ute, a mamája
Dankwart, a papája
Volker, a hős
Giselher, lovag
Kriemhild
Hagen
Siegfried
Brunhilda

Kezdeté 8 órakor

CHICAGO

a főváros legtekélyesebb mozgótevése színház

VII. ker. István-ut 39. sz. (Múrányi-ú. és Aréna-ut között)

Villanyos megállóhely. 600 személyre berendezve. Fenntartott helyek. Házi zenekar. Szíftet.

Fiókszínházunk: Ulloi-ut 12. Előadások kezdete 5 órakor

Répszínház

Zárva

Magyar színház

A vig özvegy.

Operetta 3 felvonásban. Írták: Leon és Stein. Zenéjét szerezte Lehár Ferenc.

Zéa Valéncienne
Danilovics gróf
Blavari Hanna
Bosillon Camil
Bogdanovics
Sylviane
Praskovia
Kromow
Olga a felesége
Raul de St Brichoche Bozeréd

Kezdeté fél 8 órakor

Fov. Magyar Színház

Carmen.

Opera 4 felvonásban. Zenéjét szerezte Bizet. Szövegét Mari-mé Prosper beszélté után írták Meilhac és Halévy L.

Kezdeté fél 8 órakor

Városi Magyar Színház

A vihók.

Vig operett 3 felvonásban. Kezdeté 10 órakor

Magyar Színház

A XIX. század.

Kezdeté fél 8 órakor

Apolló Színház

Kezdeté 10 órakor

A La Manche csatornai alagút építése.

Fantasztikus kép a jövőből. Kezdeté hetiköznapon 10 órakor

FOLIES CAPRICE.
RÉVAY-UTCZA 18.

Igazgatók: LEITNER és KELETI | Rendező: ROTTBÁNDOR

Ujdonság! Ma 9 1/2 órakor Sensatíó!
A képviselő ur.

Eredeti bohózat írta: Kortos.
Végül 11 órakor! Végül 11 órakor!
„Mundi Rosenkranz auf der Hochzeitsreise“.

Bohózat, írta: Caprice. Választott Trobitsch Sándor, Werner Manó és Baura Emil urak új szülő számaikban.

Előszózatokban:
„Die lästige Wittwe“.
Bohózat írta: Satyr.

Az előadás kezdete fél 9 órakor.
Nappali pöntár 9-11 és délután 3-6 óráig.

Vitaris Béla

A világ legjobb sérvkötőit, haskötőit, műlábat stb. készíti a külföldi első specialista tanulóvizsgázott orvosi munkó szerzős

Budapest, Rákóczi-ut 86. szám.
Nem üzlet. Bent az udvarban földsz. 5.

WEIGL-FÉLE KIRALY GYÖNGYE

kapható minden elsőrangú kávéházban és k. színházban.
WEIGL JÖZSEF

bornagykereskedő és termelő Budapest-Szt-Endre
Iroda és vezérképviselőség: **KALLAI JENŐ**
Budapest, Dávid-utca 1. sz.

Legkitünőbb történyhüvelyek.

Eley Brothers Co. Ltd London

GLORIA és SELECTA gyűjtésnek felülmulthatatlan.

Az összes történygyártmányok között a legtöbbször újratölthetők.

Ennáfogva a legjobb, a legolcsóbb angol hüvelyek

A Gloria-hüvelyek ára 12, 18 és 20 cal-ben 6.50 korona 100 darabonként.
A Selecta-hüvelyk ára 12 és 18 cal-ben 6.50 korona — 100 darabonként.

A történyhüvelyeket és történyeket osakis készpénzért utánvét mellett szállítjuk.

Aufrecht és Goldschmied
fegyverosztálya

Budapest, VII., Rákóczi-ut 30.

Hol vagy Fedák Sári?

Itten ülök egymagamba
És könnyem pereg.
Sirok-rivok keservesen,
Mint a kis gyerek.
Bánatomnak nincsen párja,
Azért hull a könnyem árja,
Mert a szívem lesi, várja
Ah, a nagy Zsazsát!

Merre jár most Fedák Sári?
Gondom ez nekem;
Reggel, délbe, este, éjjel
Ot emlegetem.
A nagy Isten a tudója,
Mért nincsen semmi hír róla,
Hogy baj érje, az ég ójja
Ah, a nagy Zsazsát!

Molitor Olgáról irnak
Mostan a lapok.
Egy hasábot Hau urról is
Naponta kapok.
De Fedák Sárít elrejtik,
Eltussolják, elfelejtik,
Az embert kétségbe ejtik,
Es a nagy Zsazsát!

Gépkocsija merre jár most,
Milyen tájakon?
Kis libácskát, nagy libácskát
Hol gázol agyon?
Irák meg ezt, kérve-kérem,
Mert hogyha ezt meg nem érem,
Nem tapsolom majd a télen
Én a nagy Zsazsát!

Abba, hogy hirt kapjak róla,
Már alig bizom,
Alföldi Cognaccal magam
Ezért leiszom.
Amde nem érem be ezzel
Fehér keresztos sósborszeszeszel
Dörzsölöm a szívem táját,
Oh mert fáj nagyon!

Csodálkozik mindenki azon a nagy erón,
a melynek birtokában az alföldi fehérkeresztos sósborszesz van, mely mindent eltíz. Készül az Első Alföldi Cognagyárban, Kecskeméten.

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE igazgató. VI., Nagymező u. 17.

Ma és minden este
MIRANDA

a modern Aphrodite.
GAERTNER-TRIO
fenomenális kéz-akrobaták.

WALTER STEINER
berlini humorista

és 12 különlegesség.
Az előadás kezdete esti 8 órakor.
Jegyelővétel a nappali pöntárnál 10-11 és 3-6 óráig.

A télikertben reggeli 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangverseny.

ŐS-BUDA VÁRA

FRIEDMANN ADOLF igazgató.
Ma pénteken, augusztus 30-án

Utolsó fellépés! Utolsó fellépés!
JOHNSON és DEAN

kücsu, jutalom és tisztelet-estélye,
Nagy nemzetközi női díjbirkózó verseny

14-ik napja.
Küzdelem a 3000 korona díjért és az 1907. évi világbajnokságért.
Szenzációs siker! Szenzációs siker!
Four Creol Belles Ten-Ji csoport
5 Orlax és a többi világhírű attrakció.

Parisiana. Az ágy. Új képek. Új átöltözés.
MOULIN ROUGE, KINEMATOGRAF színház stb.
Belepdíj este 9-ig 60 fillér azontúl 1 korona.
Kedvezményes jegyek a tőzsdékön kaphatók.
Holnap, augusztus 31-én nagy sporttűnnepély
o o Olympiai játékok Birkózóverseny stb. o o
A kücsuak visszajönnek!

STANDARD

életbiztosító társaság Edinburghban, Angolhon

ALAPITTATOTT 1825:
Magyarországi fiók:
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4.
(Standard palota.)

Evi bevétel	88.000.000 korona
Kiutalt nyereségrészek	170.000.000 "
Vagyon	285.000.000 "
Halálesetek folytán kifizetve	609.000.000 "

A „Standard” kötvényeinek nevezetesebb előnyei

Kétségtelen biztonság — Alacsony díjak. — Szabad világkötvények érvényben tartása díjfizetések elmulasztásánál. — Tökéletes és előre megállapított visszaváltási érték. — Megtámadhatatlanság. — Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egyévi fonnállás után. — Szabad háború-biztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek

Pénzszekrények

egy darabból álló köpennyel legelőnyösebben beszerezhetők.

BECHER ÉS HILDESHEIM
cég pénzszekrénygyártó és trezorépítő üzletének magyarországi vezérképviseletének

NEY és EPSTEIN cégél, BUDAPEST, VI., Pogmanicz. u. 4.

Képviselek minden városban keresztelek.
ARBEJYZÉK ÉS TERVEK DÍJMENTESEN.
Régi szerkesztőket csereképen átvesszünk.

A KOCH-féle szabadalmazott
Körgallér

az egyedüli vízmentes lodengallér, amely a szabad mozgást megengedi, nélkülözhetetlen vadász-és turista-czélokra, minden színben kapható 34, 30, 28, 20 és 11 korona árban egyedül

KOCH TESTVÉREK

Budapest 26.

legnagyobb férfi-, fiú- és gyermekruha áruháza Károly-körút 26.
Vadász és sportárjegyeket bórmentve küldünk.

Aki találmányára

SZABADALMAT

akar szerezni, az forduljon

TÖRÖKLÁSZLÓ okl. gépészmérnök
hítes szabadalmi ügyvivőhöz

Budapest, VII., Kerpesi-ut 30. Telefon 87-0

Kölcsönöket

a legerősebb alapon, gyorsan és előnyösen folyósítunk

könyv- és számlaköveteléseket különösen lezárástól

Bpesti Kereskedelmi Takarékp.
m. sz. V., Nádor-utca 6.

BUDAPESTI RÖSER-tanintézet

Alapított 1853. Tanulóik eddigi száma 18271.

I. háromosztály felső kereskedelmi iskola (14-18 éves ifjak részére, teljesen egyenlő az állami köznevelési, jogügyi és kereskedelmi akadémiákkal kapcsolatos felsőkereskedelmi iskolákkal. Irattársági bizonyítvánnyal az egyéves önkéntességre jogosítanak.)

II. négyosztályú polgári iskola (10-14 éves fiúk részére teljesen egyenlő az állami köznevelési iskolákkal.)

III. Nevelő internátus 30-40 belsőlakó növendék részére.
Beiratás augusztus 20-31 szeptember 8-ig.
Érteztőt küld az Budapest, VI., Aradi-utca 10. igazgatóság.

WIKUS

CSOKOLÁDÉ GYÁR

BUDAPEST
IV. DEÁK FERENCZ-UTCA 17

WIKUS TÁTRA
TEJCSOKOLÁDÉ
WIKUS
CACAPOR

Angol kert-városok.

London, augusztus végén.

Liverpool kikötőjéből, ahol a piszkos utak, a nyomorult, rongyos emberek és elhagyott gyermekek látványa a szemlélő lelkét mélyen elszomorítja, a londoni lakáskongresszus háromszáz tagját vitte a gőzös *Port-Sunlight*-ba.

A nap kikötője! Annak a helységnek, amely ezt a nevet viseli, ugyancsak sokat kell nyújtania, hogy valóban megérdemelje. És valóban, ha az ember a kikötőből a jöltartot, befásított uton végig halad és egyszerre elébe tűnnek a csinos házak, virágzó kertek mögé rejtőzve, repkényvel befüttatva, klematisokkal körülvéve, azt hiszi, hogy a szomorú ködországból váratlanul a verőfényes nap birodalmába jutott. Az első pillantásra alig hisz a szeméinek. Ezek munkásházak — ezek a művészi szép villák, amelyek oly tarka sorban állanak egymás mellett, leginkább történelmi stílusban építve — itt egy Anna királynő korabeli ház érdekes orommal, ott viszont egy vörös cottage-épület széles sarokablakkal és virággal díszített erkéllyel.

A művész álma vált itt valósággá. És ez a művész foglalkozására nézve szappangyáros, a neve Lever. Szerencsére olyan gazdag ember, hogy álmait, bármily művészi is, megtudja valósítani. Nincs is szüksége arra, hogy minden milliót, amit kiad, előbb a fogához verjen.

A gyára valóságos ékszerdoboz. Lehet, hogy

csak a szappan gyártásánál lehet olyan tisztaságot elérni, hogy minden műhely úgy ragyogjon a tisztaságtól. Van azonban itt még nyomda és asztalosműhely is s dolgoznak vagy negyedfél ezren benne, akiknek családjai tizenöt ezer főnyi lakossággal bíró várost alkotnak. És mert az az elve, hogy „a megelégedett munkás jobban dolgozik” s mert belátta, hogy az ipari városok életviszonyai a munkásokat a levegő és a világosság hiánya miatt a második vagy harmadik generációban tönkreteszik és mert nemzetgazdasági szempontból helytelennek tartja, hogy a tyukot, amely aranytojást tojik, levágja s végül, mert igazi emberbarát, gyárak körül, kertek és rétek között ezeket a gyönyörű lakóházakat építtette, amelyeket munkásainak ad lakásul. Négy-hat szobából állanak ezek a házak, konyhával, mosókonyhával, fürdőszobával és a heti lakbér 6-9 korona. További hat korona évi bérért pedig még egy acre kert is lehet bérelni. És a munkásoknak van idejük kertjeikben gyümölcsöt és fűszereket termelni, mert már délután öt órakor hazakerkeznek — nyolczórai munkaidejük van. Természetesen vannak nyilvános lawn-tennis-pályák is és rendelkezésükre állanak mindenféle sporttelepek, hogy testi ügyességüket éppúgy növelhessék, amint a különböző tanfolyamok és könyvtárak módot adnak arra, hogy szellemüket műveljék.

A valóban idillikus szép lakóházak, az egészséges, napfényben ragyogó, jól szellőztetett, kényelmes berendezésű szobák, a mintaszerű gyári műhelyek, a valóban álomszerű ipari város irigylendő szociális intézményei méltán ragadták el

a szemlélőket. A kellemes benyomást még öregbítette az iskolásgyermek karéneke és tornapénépe.

* * *

Másnap a háromszázak társasága vasuton *Bourneville*-t látogatta meg. A helység tulajdonképpen Birmingham külvárosa és csak négy angol mérföldnyire fekszik tőle. Legnagyobb-részt 1895-ben épült és alapítója szintén gyáros, Cadbury. Kakaót gyárt. Megismerte a munkásosztály lakásnyomorát, nemcsak mint munkaadó, hanem azért, hogy ötven esztendőn keresztül tanítóskodott egy birminghami vallásiskolában, a hová vasárnaponként reggel hét órakor birtokáról kocsizott be. A munkások száza mondották el neki bajaikat és így közvetlen tapasztalatból ismerte meg a városi munkásság iszonyu helyzetét. Ekkor határozta el magát arra a nagszerű cselekedetre, hogy a munkásokat a városból kitelepíti a szabadba. *Bourneville*-i birtokának nagy részét részánta tervének végrehajtására. Első sorban megállapította az építési rendet, amely az új telepet minden időre megvédelmezi a túlnépesedéstől. A házaknak nem szabad nagyon közel lenniük egymáshoz s egy-egy háznak nem szabad tulsok embernek laknia. Minden háznak kertjének kell lennie és egyetlen ház sem lehet nagyobb a hozzátartozó telek negyedrézénél. Az utak legyenek szélesek, faszorokkal szegélyezettek és az egész telep területének tízed-része park és üdülőhely legyen.

Ilyen elvek mellett valóban nem lehet csq-

Fogkefék rendkívül jó minőségűek nagy és olcsó választék.

MÜLLER J. L.-féle

Szalicil-szájviz és fogpor

Használata elővont minden fogájdalmat, biztosan megemléti a fogak romlását a kellemtelen szájbűzt. — Egy üveg szájviz ára 40 krajczár, 80 krajczár, nagyobb üveg 1 forint 60 krajczár és 2 forint.

Müller J. L.-féle Szaliczil fogpor

Szaliczil vízzel használva nemcsak hófehérre teszi a fogakat, hanem a már létező fogbetegségek tovább terjedését is megakadályozza. Doboza 60 krajczár és 1 forint 20 krajczár.

Müller J. L.-féle Szaliczil fogpép

darabja 80 krajczár. Ugyanazon hatással bír, mint a fogpor. Minden font elsorolt készítmények orvosi utasítás után készülnek.

MÜLLER J. L.

sz. és kir. udvari illatszerész és pápore-szappan gyárosnál.

Budapest, IV., Koronahéczeg-ú. 2. Az országban mindenütt kapható.

Az összes fővárosi és vidéki elemi-, polgári-, közép-, felsőbb leány-, kereskedelmi és magán iskolákban

használatban levő

tankönyvek és segédkönyvek

a legújabb kiadásokban kaphatók

Magyarország legrégibb és legnagyobb tankönyvkereskedésében:

LAMPEL R. könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
Budapest, VI., Andrassy-út 21. sz.

Postai megrendelések a beérkezés napján elintéztetnek.

A bosznia-hercegovinai államvasutak üzemkimutatása

1907 június haváról. — Üzemhossz. 940 km.

Időszak	Továbbítottak		Bevételek	Összehasonlítás a múlt 1906. évvel	
	személyek száma	árak tonnákban		bevételek	különbség
1907. Január 1-től június 30-ig.	973.676	558.200	4.966.192	4.772.581	193.611
1907 július 1-től 31-ig.	250.104	108.679	1.006.453	987.680	18.773
Összesen	1.223.780	666.879	5.972.645	5.760.261	+ 212.384

eralevő 1907 augusztus 14-én. Az igazgatóság.

Dr. FÜREDI

v. kórházi főorvos, katona-, megyei és ker. pénztári főorvos, a medjárdi-rend lovagja stb.

Titkos betegségek

minden nemi, impotencia, nemi és női bajok, legképzettebb specialista, rendel: 8-tól 4-ig és este 7-től 8-ig.

BUDAPEST, Kerepesi-út 60. sz.

Vegy- és górcsói vizsgálat mellett, levél után is biztos gyógyszer. Mérsékelt díj.

Lakberendezések,

kávéházak és szállodák belső kiképzése.

Nagy választék
finom kivitelű asztalos- és kárpitos butorokban, csillárookban, szőnyegekben stb. stb.
TELEFON 53-10.Porjesz Mihály
Budapest,
V. ker., Lipót-körút 3. szám.

dálni, hogy Bourneville szédületes gyorsasággal fejlődött. Egyetlen évben kétszáz házat építettek. Port-Sunlight-tal ellenkezően, Bourneville nemcsak az alapító munkásainak nyújt lakóhelyet.

Lakóinak fele Birminghamban és a környékbeli helységeken dolgozik. A házak két-három hálószobából, egy-két lakószobából, konyhából, mosókonyhából és fürdőszobából állanak és mintegy ötszáz négyzetméter kert tartozik hozzájuk. A heti lakbér 5—9 korona között változik. A kerteket a házak építéskor illettik és készen adják át a bérlőnek. A kertek, amelyekben gyümölcsöt és veteményeket termesztenek, hetenként két korona hasznat hajtának s ezzel még lényegesen olcsóbbodik a lakás.

Az utak mind legalább 42 láb (körülbelül 14 méter) szélesek s ezenkívül minden ház előtt még husz láb széles előkertnek kell lennie, úgy, hogy két szemközti ház között 82 láb (27—28 méter) távolság van.

A legjellemzőbbek Bourneville-re a gyönyörű parkok és a bámulatosan ápoltságú óriási gyepes területek, a hatalmas, öreg fák, a gyermekjátékos terek, a tornacsarnokok, a munkások, a munkások és a gyermekek gimnáziuma. A munkások számára azonkívül fényes uszoda és szép étterem is áll rendelkezésre. Az egész faluban nincs egyetlen pálinkamérés sem. A bérlőházaik jövedelmét a község élvezi, amely azt további házak építésére fordítja, amelyeknek ugyancsak nagy keletjük van.

Az egyik csöndes szögletben derékszögben harmincz kisebb ház áll, amelyhez nagy gyepes tér csatlakozik. Ez a bournevillei szegények háza. Itt laknak az öreg emberek egyenként, vagy párosával és gázt, meleg vizet és szénét ingyen kapnak. Emeltesre méltó még a „Veeches”, ahol szegény birminghami gyermekek üdülnek nyáron tizenötös csoportokban kététi felváltással.

Van Bournevilleben templom és gyülekező ház is, amely minden nap alkonyatig nyitva áll „private meditation“-ok számára. Van azonkívül egy „felekezeten kívüli templom“ is, egy ház, amelyben mindenki felekezeti különbség nélkül egyenlően tiszteli az Urat. Politikai és felekezeti kérdések különben is kivannak küszöbölve a telep vezetőségéből, mindenki politikai és felekezeti különbség nélkül, egyformán részesülhet áldásaiban.

Bourneville a legszebb, legbékésebb kis paradicsom, amilyent csak a költő tud vágyaiban kifejezni. Illatos és napos fátol látszik házai fölött kiterítve, mesének tűnik az egész. Hogy azonban a való élet is tud ilyen meséket alkotni, csodálkozva látták az összes államok képviselői és azt a reményt keltették bennük, hogy egyszer majd náluk is megvalósul ez az álom, amelynek elmondásánál ma még otthon hitetlenül csóválják fejüket az emberek.

Ez a két vállalkozó megmutatta az utat és ami nekik, magánosoknak, sikerült, azt talán megtudja valósítani nálunk az állam segítségével a társadalom. Mert bizony sehol olyan nagy szükség

nincs egészséges munkáslakásokra, mint éppen nálunk. Még a mezőgazdasági munkások is, akik számára pedig igazán könnyen lehetne egészséges lakásokat építeni, mert van rá hely elég, olyan odokban laknak nálunk, hogy itt ezekben a gyönyörű kert-városokban bizony még az ólak is különbek. A városban élő ipari munkásokról nem is szólva. Hiszen mindenkinek élénk emlékezetében vannak még azok a tüntetések és zavargások, amelyeknek ennek a hónapnak az elején a főváros külső része volt színhelye. A vérig kiuzsorított szegény munkások lázadtak föl a szivtelen háztulajdonosok ellen, akik egyetlen szobából álló lakásért a leghihetlenebb vakmerőséggel 15—20 korona hetibért is követelnek.

Bizony elszomorodhatik az ember, ha látja, hogy itt ezekben a kert-városokban milyen kényelmes és tiszta lakóházak — öt-hat szobás lakást fürdőszobával — kapnak hetenként 6—9 koronáért. Pedig éppen a főváros környékén mennyi alkalmas hely van ilyen egészséges és olcsó telepek létesítésére. A Zuglóban, Kőbánya körül, de messzebb, Újpesten, Rákospalotán, Rákosszabán, Rákosszentmihályon, Kispesten, Szentlőrincen, a budai oldalon pedig Kelenföldön, Promontoron, Budaörsön, Tétényben, Óbuda külső részén, szóval köröskörül a környék bármely pontján igazán olcsó és célszerű telepeket lehetne létesíteni, ha nagyiparosainkban és gyárosainkban volna annyi nemzetgazdasági érzék és emberszeretet, amennyiről az angol vállalkozók bizonyosságot adnak...

SCHOTTOLA ERNŐ

BUDAPEST, VI. KERÜLET, VÁOZI-KÖRUT 13.

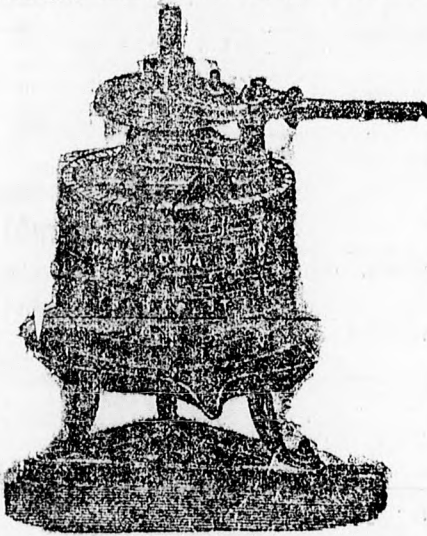
A közeledő szüreti időnyre ajánlunk kétszoroson működő

BORSAJTÓKAT

önmüködő állító szerkezetű

SZŐLŐZÚZOKAT

bogyózó készülékkel vagy a nélkül.

Nagy képos árjegyzékünket kívánatra ingyen és bérmentve küldjük meg.

borszivattyukat,
amerikai gummitömlőket,
bor- és must mérőket,
szőlőszedő ollókat,
szőlőtaposó zsákokat,
erjesztő tölcserőket,
kőnlapokat, kőtyűgőket
porezellánból, üvegből,
plébumból és minden a szőlő-
és pinczegazdászaihoz
szükséges ezikeket és
anyagot.

TÖRÖK szerencséje ÖRÖK

A most folyó XX. osztályosorsjátékban nagyrabecsült vevőink ismét nálunk nyerték

**90.000, 60.000,
25.000 és 2 x 20.000** koronás főnyereményeket.

A magyar kir. szabadalmazott osztályosorsjáték **V-ik osztályának** huzása folyó évi szeptember hó 4., 5. és 6-án.

A XX. sorsjátékban rövid idő alatt még **13 millió 265.500** korona készpénzt sorsolnak ki.

Az V. osztályú sorsjegyek árai
(melyek a IV. osztályban játszottak):

1/1 sorsjegy	82.- kor.	1/1 sorsjegy	136.- kor.
1/2 " "	16.- " "	1/2 " "	68.- " "
1/4 " "	8.- " "	1/4 " "	34.- " "
1/8 " "	4.- " "	1/8 " "	17.- " "

TÖRÖK A. és Tsa
Bankház R. T. Budapesten. Legnagyobb osztályosorsjáték-üzlet.
Főüzlet: IV., Szervita-tér 3/c. saját palotánkban
Előtek: Teréz körút 46. Váci-körút 4.
Sürgőnyosim: Török kék Budapest.

Megjelent. Megjelent.

NÉPTANÍTÓK ZSEBNAPTÁRA

Az 1907/8. Iskolai esztendőre. XIV. ÉVFOLYAM.
Tanítók és tanítónők számára.

SZERKESZTETTE:
EMBER JÁNOS.

Tartalmazza az új tanítói és fizetés-rendezési nyugdíj-törvényt is. 1 kor. 20 fill.

Megrendelhető a kiadó ATHENAEUM irodalmi és nyomdai részvénytársulat könyvkiadóhivatalában, Budapest, VII., Rákóczi-út 54. szám, valamint minden hazai könyvkereskedésben.

Technikum Jimenau, Thüringia.

Rendkívül olcsó és kényelmes kirándulási hajójáratok Budapest—Vác és Nagymaros között.

Az első cs. és kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy kedvező időjárás esetén f. évi június hó 16-tól fogva minden vasár- és ünnepponon rendkívül olcsó és kényelmes kirándulási hajójáratok tart fenn Budapest—Vác—Nagymaros között.

	órakor	órakor
	8:00 d. e.	és 2:30 d.
Indulás Bpest Petőfi-térről	8:00	2:35
" Batthyány-térről	8:05	2:50
" Obudáról	8:20	3:05
Érkezés Vácra	10:00	4:30
" Nagymarosra	11:00	5:30
Indulás vissza Nagymarosról	11:30	8:00 este
" Váczról	12:15 délben	8:45
Érkezés Budapest Obudára	1:10 d. u.	9:40
" Bpest Batthyány-térre	1:25	9:55
" Petőfi-térre	1:30	10:00

Ezen járatok rendkívül mérsékelt menetdíjai a következők:
Budapestről Vácra vagy megfordítva I. hely: 40 fillér, II. hely: 30 fillér.
Budapestről N.-Marosra v. megfordítva I. hely: 100 fillér, II. hely: 70 fillér.
Váczról N.-Marosra vagy megfordítva I. hely: 60 fillér, II. hely: 40 fillér.

Négy és tíz év közötti gyermekek féláron, katonatisztek és katonai hivatalnokok az első osztályon féláron, katonák (legénység) második osztályon féláron; a m. kir. állami és udvari hivatalnokok a szabályszerű igazolvány alapján az első osztályon második osztályú jeggyel utazhatnak. Azonkívül az utazó-közönség kényelmére való tekintettel olcsó menet- és téríjjegyek adtak ki és pedig:

Budapestről Nagymarosra és vissza I. hely: 150 fillér, II. hely: 120 fillér.
Váczról Nagymarosra és vissza I. hely: 90 fillér, II. hely: 75 fillér.

Fenti járatok alkalmával egy nagy s minden kényelmentmel ellátott termes gőzös közlekedik, melyen a közönség első elöl is védve van. A hajón jó vendéglő van polgári áratok s pontos kiszolgálással. Nagymaros és Visegrád között csavargőzös közlekedik, melynek állomása Nagymaroson közvetlenül a hajó kikötőhelye felett van. Ha e járatokat bármely okból abba kellene hagyni, úgy erről a társulat idejekorán hírdetést fog közzétenni.

Budapest, 1907. július hó. A forgalmi igazgató

Titkos betegségek

biztos és lelkiismeretes meggyógyítására 24 évi szakorvos

írásai tapasztalatai folytán legjobban ajánlhatjuk

Dr. CZINCZÁR

egyetemi orvosdoktor specializáltat.
Igen rövid idő alatt alapos sikerrel gyógyít: Helyesítőfolyást, magömlést, hólyagbajt, fekélyeket, gyphtist, férfi algyongulást, gonorrhoeát, uterino- és idogbajt, bőrképzést és minden női betegséget biztos módszerrel.
Budapest, IV., Károly-körút 10. I. emelet
Rendel. d. e. 10-4 és este 6-8 óráig.
Videkielket levél útján is biztos eredményre vezet és gyógyászerrel gondoskodik.
Munkáikat tetemes áremegemlényvel kezel.

BUTOR

készpénzért vagy részletfizetésre legjutányosabb áron
Ehrentreu és Fuchs testvéreknél
Budapest, VI. Teréz-körút 8F. sz.
Telefon 88-59.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

BIZTOS

gyógyulást keresőknek

ki bántly
nemí betegségekben szenvednek

mint húgyvese és hólyagbajok, húgyvese-elkötések, vesebet savak, ájult magömlések, nőbék és bafakoros bántalmak (gyphtis), az énfertőzés utóhatásként fellépő idogbajok, korai férfiegy algyongulás, bármily bőrképzések stb. nőknél fehérhólyag, méh bajok, alapos, gyors és gyökeres gyógyítására szakszerű tudományos és lelkiismeretes gyógyászerrel fogva legjobban ajánljuk

Dr. Garai Antal

V. os. és kir. osztály főorvos országos hírt és a legelső 82 évi fennálló rendel. intézetét
Budapest, VI. ker., Andrássy-út 24. sz.
Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült húgyvese és hólyag bajok vizsgálatára villamos húgyvese-úter segélyvel.
Videkielket levelekre kimért ő választ és szakszerű tanácsot nyújt, gyógyászerrel gondoskodik is. Titoktartás biztosítva.
Nőknek külön váróterem.

Midennemű férfi és női

nemi betegségek
ugyszintén vér-, bőr-, idegbajok, butakor (syphilla és férfigyengeség impotentia) alapos gyógyítására legjobban ajánljuk

DR. KAJDACSÝ

v. os. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos
rendel. intézetét
Budapest, VI., Andrássy-út 13. sz.
Rendel. 9 órától 4-ig és este 7-8-ig. — Levelekre válaszal. 57077-szerekről gondoskodik. Levél útján is biztos siker.

E hirdetés rovában minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovában minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 6/C. 286

Ideges és gyengécsétségű gyermekek nálam szakszerű oktatást és teljes ellátást nyerne. Kelemen Ignác gyógynevelő, Budapest, VII., István-ut 29. sz. 26431

Komornának

ajánlok csakis előkelő kath. urasági háza. Betegápolást, masszázst, manicúrt, villanyozást is végzek, falura, fürdőhelyre is megyek. Bekes Mari, Veres-Pálné-utca 33. sz. II. em.

Lóverseny

nagyban játszóknak szívesen adok utbaigazítást. Levél e lap kiadóhivatalához „Abrakmester” jellegre intézendők.

Intelligens

varrónő vagy tanítónő ismerettségét keresi kereskedő. „Szolid” jellegre levelet kér.

Szöke

fiatal embert ki tudna önzetlenül, szerelemből szeretni? Legszívebb díszkrézió. Bennem nem csalódnak. Levelek „Szer” jellegre a kiadóba.

Egy

csinos, gazdag úri ember állandó barátságot kötne esinos, fiatal leánnyal. Szíves válaszokat „Barát szívelem” címen a kiadóhivatalba kérek.

Hőfehérke

Sürgős levele van főpostán kérem válaszoljon rögtön. Főhadnagy.

Zongora,

alig használ, azonnal olcsón eladó. Aggteleki-utca 16. földszint 6.

Fodrásznő,

ügyes, ajánlkozik, szerény föltételek mellett. Szerencsen-utca 26., I. em. ajtó 8. szám.

Ügyes,

fiatal takarítónő fölvetetik, lakás és 10 forint fizetéssel Rákóczi-ut 30. II. 5.

Vigyázzon,

ha meghűlt és vásároljon valódi Réthy-féle cukorkát 60 fillérért. 721p

Egy ügyes fodrásznő Úri házakban alkalmazást keres. Cím: Jósika utca 28 földszint 3.

Teljesen

gyakorlott főnl tudó ügyvéd irnokot keresek azonnali belépésre. Dr. Izsó Bertalan ügyvéd, Torna Abauj Tornamegye.

Elvállalnék

fejcsarnokot, trafikot vagy péküzletet elszámolásra. Szíves ajánlatok „Kauczióval” jelleg alatt e lap kiadóhivatalába kérek.

Építkezéseket I

Gyárak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen elvállalja, tehermentes telkeket förtésztésre felépíti. Építési tanácsokkal szolgál Borsodyépítésiroda Bpest, Rákóczi-ut 71. 782

Polgári Iskolai

reáliskolai, gimnáziumi, kereskedelmi, egyéves önkéntességre képesítő vizsgákra, valamint mindenféle javító és pótló vizsgákra legrovidebb idő alatt a legjobb sikerrel előkészít. „Tanár” Budapest, Thököly-ut 8. I. em. 3. ajtó. 26814

Parkettagyár

Gyöngyösön ajánlja gyártmányait.

Butor

árverésről, tímom és egyszerű butor, hálószobák és garson szobák Szalon büröfö ellék, gyönyörű tükrök, diván, börszék, íróasztal, perzsaszőnyeg és egyes darabok; Földes B. VII., Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

Kereskedelmi

iskolát végzett leányok és általában lévo tisztviselőknél részére nyílnak meg továbbképző tantolyamok. Gyorsírásból, angol, francia és német nyelvekből, könyvitelből, géprásból a Nőtisztviselők Országos Egyesületében VI. Andrassy-ut 83.

Régi

BUTOR-SZALON Budapest, Ferenciek-tere 3. földemlet. Vétel és eladás polgári, urasági berendezések, keleti szőnyegek, csillárok, tükrök és régiségek. 30% megtakarítás. Telefon 82-13. 26926

Csemegeszöllöt

postakosarankint 2.80. 100 kg. 40 kor. Csemegeszöllöt, szezákfűrtö 2.40. paradicsom, paprika turkesztán és ananász dinnye 2 kor., 5 kg. 8 kor. Házilag főzött baracklekvárnak kilója 3 korona. Szállít Szabó Géza Csongrád. 26899

Jogi,

politikai szigorlatokra, alap-és állampolgárokra (egyed tárgyakból is) Kolosvárra; Budapestre ugyszintén államszámvevő tanállamvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészíti. Jogi szeminarium; Budapest, VI. Rózsa-utca 44. III; 8

Képzőiskolák

felvételtnek Budapesten és minden vidéki városban egy Magyarországon jól vezetette cégénel. Ajánlatok „Fix fizetés” jelige alatt a kiadóba kérek.

Csemegeszöllöt

legnemesebb fajokban, zamatos finom kőrtét, változatos legszébb almát 5 kilós postakosarankint 3 koronáért szállít Rottmann és Keller szállótelepe és kertészete Kiskunhalason.

Magánkutató iroda

Rákóczi-ut 78. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal úgy magán, mint családi ügyekben Kossa-Magyar Géza. Telefon 67-47. 26703

Gőzcseplőgépek

1000 mobilok, szalmakészítők, benzínmotorok, hasznait, gyárilag javított állapotban, részletfizetésre kaphatók. Cserebútlók költetnek. Beifried Hugó, Budapest, Katona József-utca 7. szám. 25983

Pénzkölcsönök

megszerzésére legjobban ajánlható Darabásy Lajos kölcsönkivitteli cég Budapest Rottenbiller-utca 4. (Válaszbélyeg): Közvetítő tisztviselői személy és tárcza hitelt, állami közigazgatási és magán tisztviselőnek, kereskedők és önálló iparosoknak előlegeket érlekpapírokra, betáblázásra II. III.-ik helyre és nyugdíjakra valamint lakbérkölcsönöket, továbbá zálogcédlúkra is stb.

BUTOROK

háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések, rész- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol bürgermúterák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné

VII., Király-utca 23. szám I. emelet 268

Kazinczy-utca sarok.

Veszek zálogcédlúkat, elzálogosított briliántokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltok és a teljes értéket kifizetem. Singer Jakab ékszerkereskedő Budapest, Király-utca 91. Izabella-utca sarkán.

Ajtók, Ablakok,

vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál

BUDAPEST, ÜLLÖI-UT 123. TELEFON 62-80.

3 szó . . .

Egyenruha

Tiller Budapest.

Pénzkölcsön

házakra, telkekre, földbirtokokra első, második és harmadik bekebelezésre is, személyhitelt

katonatisztek, hivatalnokok kereskedők, iparosok, tanítók részére esetleg kezes nélkül is gyorsan, olcsón közzvetít 500

Kreditor bankiroda

Budapest, VII. Dohány-utca 54. (Válaszbélyeg)

BUTOR

Fa, vas, réz és kárpitozott butorok, valamint légszesz és villanyos csillárok, legjobb minőségben, rendkívül olcsó áron készpénzért vagy részletfizetésre kaphatók

Basch Soma

butorraktára, 783 Budapest, VI., Kertész-ut. 50. sz. (Király-utca sarok.)

Modern urasági butorok

alkalmivétele és eladása

háló-, ebédlő-, szalon-, uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas és réz-butorokban.

GROSZ SÁNDOR és társa

Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelt Gyár-utca. Telefon 14-08.

Stenográfia

Budapest legnagyobb és legkedveltebb gyorsíróiskolája a

„Stenográfia”

országos Gabelsberger magyar, német gyorsíró és gépiróiskola. — Kereskedelmi szaktananyagok. — VII., Kazinczy-utca 8. I. em. 30. (Össze nem tévesztendő a Kazinczy-utca 3-as szám alatti Stolco-féle iskolával).

Singer és Wolfner kiadása

Yátrakaiauz

(1905) Utmutató a Magyar-Tátrába s a Tátravidéki Fürdőkre. A Magyarországi Kárpátgyógyászati Közműködésével szerkesztette Dr. Szontágh Miklós kir. tanácsos. A szerző halála után átnézte Dr. Jarmaly László. Térképpel. 3 kiadás. Ára köve 3 kor. A Kassa-oderbergi-vasut személyszállító vonataink zsebmenetrendje. Rövid útmutatóval a Tátrába. Érvényes 1907 május 1-től. Ára 12 fillér. Kapható a K. O. V. összes állomásain, ugyszintén minden könyvkereskedésben.

Ki a YES-OUI-SI

ezt a lapot megrendeli, jelteljes minden megérkezős nélkül és onálban is

angol és francia

nyelvet alapszó megtanulhatja előzetes ár negyödevényként minden kiadásra 8 korona. Megrendeléseket elfogad és mulatványosokat küld a kiadóhivatal Budapest, Andrassy-ut 91. szám.

Urasági butor

Eladok és veszek; mahagoni hálószobákat, ebédlőket, szalonokat, rézbutorokat, zongorákat, perzsa és szmirna szőnyegeket, függönyöket, üveg- és bronzcsillárokat, petroleum-lámpákat, bronzszobrokat, olasz faragványokat, képeket, olajfestményeket, teljes lakberendezéseket, teljes berendezéseket

Nagy és Fia

Állandó nagy lakberendezési kiállítás! IV., Semmelweis-(Ujvilág)-utca 21., kapubejárát. Az egész házban. Telefon 17-77.

Fióküzlet nincs en.

26618

Fiatal ember,

22 éves, hivatalnok, független uriaszony szerelmére vágyik. Anyagi érdek kizárva. Levelet „Forró” jellegre a kiadóba.

Független

csinos, keresztény úri leány háromszobás lakással, saját üzlettel bíró, ismeretségét óhajta igazi úri embernek, ki 2000 K. kölcsönrel kisegítene, mint havi részletekben förtésztene. Levelet „Küzdelem a létért” jellegre a kiadóba.

Csinos

fiatal varróleány vagy más foglalkozással bíró hölgy ismeretségét keresem, kit havonta szerényen támogatnék. Levelek „Doktor” jellegre a kiadóba.

Szeretni

vágyó, jóképű, komoly úri gyerek, technikus, úri nőnek (kor mellékes) érdek nélkül díszkrét ismeretségre vágyik, odaadó titkos rabja lenne, szeszéjleit teljesítene. „Szabad” jelleggel felhívást a kiadóba.

Fiatal,

csinos, elegáns megjelenésű szobaleány ismeretségét keresem, kit szerényen támogatnék. Levelet „G. H.” jellegre a kiadóba.

Urak!

Melyikük volna hajlandó két igazi úri asszonytól idejüket kellemesen eltöltetni és pénzevarukból segítségül, férjük ez idő szerint uton van. Az irjon találka megjelölésével „Párlak csillag az ég alján” jellegre a kiadóba.

Csinos

fiatal nőt, melyik úriember tudna szeretni. Levél Boldogság jellegre a kiadóba.

Jóképi

fiatal ember úri nő támogatását kéri. Levelek „Arthur” jellegre a kiadóba.

Alkalmi vétel.

Butorok, visszamaradt szőnyegek, kényesített körülmények miatt eladók: mahagoni hálószoba 180 frt., íróasztal könyvszekrényvel, olajfestmények 2 frt. nagy perzsaszőnyeg, lámpák, 3 águ villany 14 frt. Árverési butoreladás. Dobutca és Holló-utca sarokpincze. 26618

Valódi Magyar

Szakácskönyv,

Irta Zilahy Agnes. Ötödiki teljesen átdolgozott, a házi cukrászattal és befőttek készítéséről szóló részszel bővült kiadás. Ára szép bekötésben 3.60 kor. A bevezető, Gyűlölcs, főzelék és saláta épen való eltarítása. A legújabb tapasztalatok után Irta Zilahy Agnes. Ára köve 1.20 kor.

Modern Konyha

Irta Kovacs Mátya, 484 főnem, különleges étel receptjét tartalmazza, melyet a szokásos szakácskönyvekben hiába keresnénk. Ára finom vászonkötésben 5 korona.

Singer és Wolfner

kiadása Budapest, VI., Andrassy-ut 10. Kapható minden könyvkereskedésben is

Urasági

butorokat, szőnyegeket, osillárokat

és legtöbbször berendezéseket (gyárakat és üzleteket is) veszek és eladok.

Nagy Zsigmond

VI., Lázár-utca 3.

(a Váci-kört mellett).

Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagoni pliszander vagy másfajta háló, ebédlő, uriszoba és szalonbutorokban. Bézhalószobák, bürgermúterák és kárpitosfélékben Perzsa, smyrna és más szőnyegekben és függönyökben, modern bronzcsillárokból, villamos stb.-hez. 26597

Polgári drak!

Pontos kiszolgálás!

Kitünő szabás!

Videkre mintát küldök, nagyobb rendelésnél személyesen elmegyek.

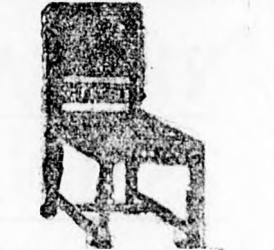
Zeliszka János

angol úri szabóterem. BUDAPEST, Andrassy-ut 58. I. em.

Állandó választék a legdivatosabb angol és bel-földi szövetekből.

Börszékkipar

Értékpapírok és börtaragás.

KENDI ANTAL

Budapest, IV., Károly-utca 2

az evangélikus iskolaépületben. Nagy raktár valódi börszék és karosszékben, jóval olcsóbb árban, mint eddig.

Használt székek átalakítása börszékre olcsó árban. Legolcsóbb börszék és állványok.

Fontos kézikönyv

nemetajkuak

számára

GYAKORLATI

MAGYAR

NYELVKÖNYV

A magyarul tanulni óhajtok használatára Irta: Lád Károly

Ára köve 1 K. 20 I. Kapható az Athenaeum r. társulat kiadóhivatalában. Budapest, VII. ker., Rákóczi-ut 54., valamint minden hazai könyvkereskedésben.